
ERSTE BANK A.D. PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU
KOJA SE ZAVRŠILA NA DAN
31. DECEMBRA 2023. GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	
Bilans uspjeha od 1. januara do 31. decembra 2023. godine	7
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine	8
Bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine	9
Izveštaj o tokovima gotovine od 1. januara do 31. decembra 2023. godine	10
Izveštaj o promjenama na kapitalu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine	11
Napomene uz finansijske izvještaje	12-89
Prilog: Godišnji izvještaj menadžmenta	

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionaru Erste Bank a.d. Podgorica:

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Erste Bank a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) na dan 31. decembra 2023. godine, i njene finansijske uspješnosti i tokova gotovine za godinu završenu na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Predmet revizije

Finansijski izvještaji Banke uključuju:

- bilans uspjeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine;
- izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine;
- bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine;
- izvještaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan;
- izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu završenu na taj dan; i
- napomene uz finansijske izvještaje, koje sadrže informacije o materijalno značajnim računovodstvenim politikama i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tom regulativom su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim Etičkim Kodeksom za Profesionalne Računovođe (uključujući Međunarodne Standarde Nezavisnosti) izdatim od strane Odbora za Međunarodne Etičke Standarde za Računovođe (IESBA Kodeks) i usvojenim od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom usvojenim od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore.

Naš pristup reviziji

Pregled

Materijalnost	<ul style="list-style-type: none"> Materijalnost Banke: 1,261 hiljada evra (u daljem tekstu „EUR“), što predstavlja 1% Neto imovine banke.
Ključna revizijska pitanja	<ul style="list-style-type: none"> Procjena ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata

Pri koncipiranju revizije utvrdili smo nivo materijalnosti i procijenili rizike od materijalno značajnih grešaka u finansijskim izvještajima. Posebnu pažnju posvetili smo slučajevima koji predviđaju subjektivnu procjenu rukovodstva, kao što su npr. materijalno značajne računovodstvene procjene koje uključuju utvrđivanje pretpostavki i uzimanje u obzir neizvjesnih budućih događaja od strane rukovodstva. Kao i kod svake revizije, pažnju smo posvetili riziku od zaobilaženja interne kontrole od strane rukovodstva, što između ostalog uključuje, razmatranje da li postoje dokazi o pristrasnosti koji predstavljaju rizik od postojanja materijalno značajnih grešaka nastalih uslijed pronevjere.

Prilagodili smo obim revizije sa ciljem da obezbijedimo primjenu dovoljnih postupaka za potrebe izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima, uzetim u cjelini, pri čemu smo vodili računa o strukturi Banke, računovodstvenim procesima i sistemima kontrola, kao i sektoru privrede u kome Banka posluje.

Materijalnost

Na obim naše revizije uticala je primjena nivoa materijalnosti. Revizija je koncipirana na način da se stekne razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed pronevjere ili greške. Pogrešni iskazi se smatraju materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu finansijskih izvještaja.

Na osnovu našeg profesionalnog prosuđivanja, definisali smo određene kvantitativne kriterijume materijalnosti, kao i nivo materijalnosti za finansijske izvještaje, uzete u cjelini, kao što je prikazano u tabeli niže. Pomenuto nam je, uz kvalitativne faktore, pomoglo da definišemo obim revizijskog angažovanja, kao i prirodu, vremenski okvir i opseg revizijskih postupaka, kao i da izvršimo procjenu efekata pogrešnih iskaza, ukoliko postoje, pojedinačno ili zbirno, na finansijske izvještaje, uzete u cjelini.

Nivo materijalnosti	EUR 1,261 hiljada
Kako smo odredili materijalnost	1% Neto imovine banke

Obrazloženje za primijenjenu osnovu za određivanje materijalnosti

Kao osnovu za utvrđivanje materijalnosti koristili smo Neto imovinu banke. U kontekstu strukture akcionara Banke, koja je u cjelosti u vlasništvu međunarodne grupacije, i uzimajući u obzir interese ostalih ključnih zainteresovanih strana – regulatora, deponenata, povjerilaca i drugih – čiji primarni fokus je bančina kapitalna adekvatnost i sposobnost da izmiruje svoje obaveze, smatramo odgovarajućim da materijalnost bude određena u odnosu na kapitalne resurse Banke, koristeći knjigovodstveni kapital za potrebe određivanja materijalnosti. Za stopu od 1% smo se opredijelili jer smatramo da je unutar prihvatljivih kvantitativnih kriterijuma za navedenu osnovu u datim okolnostima

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i za koje nismo iznijeli izdvojeno mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Procjena ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata

Pogledati napomenu 3 "Pregled značajnih računovodstvenih politika", napomenu 4 "Korišćenje procjenjivanja", napomenu 7 "Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha", napomenu 16 "Kreditni i potraživanja od klijenata" i napomenu 31 "Upravljanje finansijskim rizicima" uz finansijske izvještaje za detaljne informacije o očekivanom kreditnim gubicima („ECL“) od kredita i potraživanja od klijenata.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je iskazala ispravku vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata u iznosu od EUR 26,444 hiljada.

MSFI-evi zahtijevaju od rukovodstva da donosi prosuđivanja o budućnosti te su razne stavke u finansijskim izvještajima podložne neizvjesnosti procjene. Procjene potrebne za ispravku vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata predstavljaju najznačajnije procjene za Banku. Identifikacija kredita koji postaju problematični, ocjena značajnog povećanja kreditnog rizika, predviđanja budućih novčanih tokova, uključivanje informacija o budućim kretanjima i utvrđivanje očekivanog kreditnog gubitka za kredite komitentima su sami po sebi neizvjesni.

Ispravka vrijednosti kredita u fazi obezvrjeđenja 1 računa se na kolektivnoj osnovi kao dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubitak. Ukoliko je nastalo značajno povećanje kreditnog rizika, ispravka vrijednosti računa se kao očekivani kreditni gubitak tokom vijeka trajanja. Za kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, a koji se ne smatraju pojedinačno značajnim, ispravka vrijednosti se takođe računa na kolektivnoj osnovi.

U svim gore navedenim slučajevima ECL se određuje koristeći ključne pretpostavke kao što su vjerovatnoća da komitent počne sa kašnjenjem u plaćanju i dođe u status neizmirivanja obaveza („PD“), definicija značajnog povećanja kreditnog rizika, izloženost po kreditima koji su u statusu neizmirivanja obaveza („EAD“) i procijenjeni gubici od kredita koji su u statusu neizmirivanja obaveza („LGD“). Statistički modeli koriste se za određivanje ključnih pretpostavki, uključujući različite buduće makroekonomske scenarije.

Kako smo pristupili ključnim revizijskim pitanjima

Naš revizorski pristup bio je sljedeći:

- Ažurirali smo naše razumijevanje metodologije Banke za obračun očekivanog kreditnog gubitka, stekli smo razumijevanje prilagođavanja modela napravljenih kao rezultat procene rukovodstva o uticaju geopolitičkih i makroekonomskih neizvjesnosti i ocijenili da li je navedeno u saglasnosti sa zahtjevima MSFI 9.
- Angažovali smo specijaliste za kreditni rizik za potrebe pregleda metodologije, testiranja pojedinačnih komponenti MSFI 9 metodologije, razumijevanje podataka korišćenih pri izradi modela i ocjenu njihovog kvaliteta i prikladnosti.
- Ocijenili smo kontrolne aktivnosti u upravljanju kreditnim rizikom i procesu odobravanja kredita, i testirali kontrole koje smo za naše potrebe smatrali ključnim, posebno u pogledu odobravanja kredita i kontinuiranog praćenja.
- Ocijenili smo i testirali ključne kontrole u oblasti finansijske analize klijenata i procjene vrijednosti sredstava obezvrjeđenja.
- Ocijenili smo proces uključivanja informacija o budućnosti u procjene.
- Procijenili smo izvještaje o validaciji i praćenju kako bismo potvrdili ispravnost utvrđivanja faze obezvrjeđenja, izračunavanja očekivanog kreditnog gubitka, performansi modela i provjere kvaliteta podataka.
- Testirali smo, na bazi uzorka, ispravnost alokacije u pojedinim fazama obezvrjeđenja i ispravnost alokacije na bazi dodatnih prilagođavanja modela zbog geopolitičkih i makroekonomskih neizvjesnosti u skladu sa relevantnim politikama i kriterijumima.
- Testirali smo, na bazi uzorka, adekvatnost pojedinačnih ispravki vrijednosti, ocjenjujući predviđena scenarija i procijenjene očekivane novčane tokove.
- Verifikovali smo usklađenost rezultata sistema za ECL izračun sa računovodstvenim evidencijama.
- Procijenili smo objelodanjivanja koja se odnose na ispravke vrijednosti za kreditne gubitke za kredite i potraživanja od klijenata u finansijskim izvještajima, uključujući ona koja se bave uticajem geopolitičkih i makroekonomskih neizvjesnosti, u pogledu njihove adekvatnosti i usklađenosti sa zahtjevima MSFI.

Na Banku su značajno uticala makroekonomska kretanja i geopolitičke tenzije koje su uticale na ekonomsko okruženje. Banka je odgovorila na situaciju primenom eksperskih pravila o prelasku u fazu obezvređenja 2 na osnovu unaprijed definisanih karakteristika portfolija i ažuriranjem modela procjene informacija o budućnosti („FLI“).

Za pojedinačno značajne kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, ispravka vrijednosti se računa na pojedinačnoj osnovi. Ove ispravke vrijednosti se računaju uzimajući u obzir moguća scenarija, očekivane novčane tokove kao i očekivane prilive od realizacije sredstava obezbjeđenja (gdje je primjenjivo).

Usredsredili smo se na ovu oblast tokom revizije imajući u vidu značajnost iznosa iskazanih u finansijskim izvještajima, kao i zbog prirode prosuđivanja i pretpostavki koje je rukovodstvo moralo napraviti.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući godišnji izvještaj menadžmenta

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izvještaj menadžmenta (koji ne uključuju finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima).

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima se ne odnosi na ostale informacije.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedosljednost između njih i finansijskih izvještaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa Godišnjim izvještajem menadžmenta takođe smo izvršili procedure propisane Zakonom o računovodstvu Crne Gore. Te procedure obuhvataju razmatranje da li Godišnji izvještaj menadžmenta uključuje obelodanjivanja koja se zahtevaju članom 11. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu procedure sprovedenih tokom revizije, po našem mišljenju:

- Godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen je u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Crne Gore; i
- informacije navedene u Godišnjem izvještaju menadžmenta, za finansijsku godinu za koju se pripremaju finansijski izvještaji, su konzistentne sa finansijskim izvještajima.

Dodatno, na osnovu znanja i razumevanja poslovanja Banke i njenog poslovnog okruženja, stečenog tokom obavljanja revizije, od nas se zahteva da saopštimo u izvještaju ukoliko zaključimo da postoji materijalno pogrešno prikazivanje u Godišnjem izvještaju menadžmenta. U tom smislu ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo usljed pronevjere ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlaštena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed pronevjere ili greške, i izdavanje revizorskog izvještaja koji sadrži mišljenje revizora. Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed pronevjere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije koju obavljamo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed pronevjere ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevjere je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što pronevjera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije, značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, radnje preduzete da bi se eliminisale prijetnje ili primijenjene mjere zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Ovlašćeni revizori na projektu revizije, nakon koje revizor izdaje Izvještaj nezavisnog revizora su Biljana Bogovac, Nikola Stamenić i Marija Bokić.

U ime PricewaterhouseCoopers d.o.o.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bogovac', is written above a horizontal line.

Biljana Bogovac
Ovlašćeni revizor

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Nikola Stamenić', is written above a horizontal line.

Nikola Stamenić
Ovlašćeni revizor

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Marija Bokić', is written above a horizontal line.

Marija Bokić
Ovlašćeni revizor

Podgorica, 15. mart 2024. godine

BILANS USPJEHA OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

U 000 EUR	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata i slični prihodi		34.721	27.200
Rashodi od kamata i slični rashodi		(4.693)	(2.561)
NETO PRIHODI OD KAMATA	5	30.028	24.639
Prihodi od naknada i provizija		11.776	9.333
Rashodi naknada i provizija		(5.937)	(4.605)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	6	5.839	4.728
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu		804	799
Neto gublaci od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(22)	-
Neto gublaci od kursnih razlika		(91)	(53)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		(77)	(131)
Ostali prihodi	12	1.218	1.097
Troškovi zaposlenih	9	(10.951)	(9.439)
Opšti i administrativni troškovi	10	(7.221)	(6.168)
Neto dobiti po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata		110	144
Troškovi amortizacije	11	(2.146)	(1.903)
Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	7	1.037	(78)
Troškovi rezervisanja	8	42	5
Ostali rashodi		(194)	(202)
OPERATIVNI PROFIT		18.376	13.438
Porez na dobit	13	(2.748)	(1.852)
NETO PROFIT		15.628	11.586
Zarada po akciji / u EUR	33	2.927	2.170

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14. mart 2024. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank A.D., Podgorica

Aleksa Lukić
—Predsjednik Upravnog odbora

Damir Ivaštinović
Član Upravnog odbora

Kristina Bukilić
Direktorica Sektora finansija i računovodstva

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

u 000 EUR	Napomena	2023.	2022.
Neto profit		15.626	11.586
Ukupni ostali rezultat			
Pozitivni / (negativni) efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		3.011	(5.394)
Aktuarski gubljeni od dugoročnih naknada zaposlenima		(42)	(10)
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata		(445)	834
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu		2.524	(4.570)
UKUPAN OSTALI REZULTAT		18.152	7.016

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14. mart 2024. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank A.D., Podgorica

Aleksa Lukić
Predsjednik Upravnog odbora

Damir Ivaštinović
Član Upravnog odbora

Kristina Bukilić
Direktorica Sektora finansija i računovodstva

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE

u 000 EUR	Napomena	31.12.2023.	31.12.2022.
SREDSTVA			
Novčana sred. i rač. depozita kod central. banaka	14	148.811	126.344
Financijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		594.415	554.128
Kredit i potraživanja od banaka	15	51.969	59.284
Kredit i potraživanja od klijenata	16	495.670	454.063
Hartije od vrijednosti	19	46.176	40.173
Ostala finansijska sredstva		600	608
Financijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		53.882	50.472
Hartije od vrijednosti	18	53.882	50.472
Financijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti			
kroz bilans uapjeha, koja se ne drže radi trgovanja	17	178	200
Investicione nekretnine/nepokretnosti		1.783	1.063
Nekretnine, postrojenja i oprema	20	11.992	12.227
Nematerijalna sredstva	21	3.394	3.096
Odložena poreska sredstva	13	-	460
Ostala poslovna potraživanja	22	4.438	3.878
UKUPNA AKTIVA		818.893	751.888
OBAVEZE			
Financijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		688.908	623.073
Depoziti banaka i centralnih banaka		290	163
Depoziti klijenata	23	553.471	485.627
Krediti banaka i centralnih banaka	24	75.123	111.842
Krediti klijenata koji njesu banke	24	38.022	45.441
Rezerve	25	1.363	1.323
Tekuće poreske obaveze		2.676	1.791
Odložene poreske obaveze	13	58	-
Ostale obaveze	26	21.750	17.693
UKUPNE OBAVEZE		692.753	643.880
KAPITAL			
	27		
Akcijski kapital		5.339	5.339
Emissionne premije		1.571	1.571
Neraspoređena dobit		105.703	94.117
Dobit tekuće godine		15.628	11.586
Ostale rezerve		(2.101)	(4.625)
UKUPAN KAPITAL		128.140	107.988
UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL		818.893	751.888

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14. mart 2024. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank A.D., Podgorica

Aleksa Lukić
Predsjednik Upravnog odbora

Damir Ivaštinović
Član Upravnog odbora

Kristina Bukilić
Direktorica Sektora finansijska i računovodstva

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
<i>Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti:</i>		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	34.482	27.034
Odlivi po osnovu kamata i sličnih rashoda	(4.253)	(2.631)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	11.658	9.201
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(5.943)	(4.601)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova dobavljača	(17.801)	(15.909)
Povećanje kredita i ostale aktive	(62.838)	(13.573)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	89.733	50.775
Plaćeni porezi	(1.791)	(859)
Ostale obaveze	1.434	1.231
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	44.681	50.868
<i>Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja:</i>		
Kupovina nekretnna i opreme	(1.525)	(752)
Kupovina nematerijalne imovine	(1.093)	(769)
Kupovina državnih zapisa	(5.078)	(4.876)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	327	247
Neto odlivi iz aktivnosti investiranja	(7.369)	(6.150)
<i>Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja:</i>		
Povećanje/smanjenje pozajmljenih sredstava	(44.259)	451
Neto odlivi/prilivi iz aktivnosti finansiranja	(44.259)	451
Efekt kursnih razlika	713	748
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(6.234)	45.715
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	161.001	115.286
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	154.767	161.001

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14. mart 2024. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank A.D., Podgorica

Aleksa Lukić
Predsjednik Upravnog odbora

Damir Ivaštinović
Član Upravnog odbora

Kristina Bukilić
Direktorica Sektora finansija i računovodstva

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

u 000 EUR	Akcijski kapital	Emisione premije	Neraspoređena dobit	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januara 2022. godine	5.339	1.571	93.408	(55)	100.263
Efekat kupovine S-LEASING D.O.O Podgorica	-	-	709	-	709
Ukupan ostali rezultat	-	-	-	(4.570)	(4.570)
Dobit tekuće godine	-	-	11.586	-	11.586
Stanje, 31. decembra 2022. godine	5.339	1.571	105.703	(4.625)	107.988
Ukupan ostali rezultat	-	-	-	2.524	2.524
Dobit tekuće godine	-	-	15.628	-	15.628
Stanje, 31. decembra 2023. godine	5.339	1.571	121.331	(2.101)	126.140

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 14. mart 2024. godine

Odobreno i potpisano od Erste Bank A.D., Podgorica

Aleksa Lukić
Predsjednik Upravnog odbora

Damir Ivaštinović
Član Upravnog odbora

Kristina Bukilić
Direktorica Sektora finansija i računovodstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Erste Bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), je 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo Opportunity Bank A.D., Podgorica. Banka je promijenila ime u julu 2009. godine u Erste Bank A.D., Podgorica. Banka je dobila licencu za obavljanje plaćanja i držanje depozite na domaćem i inostranom tržištu. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001671/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02 od 21. novembra 2002. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova, Banka može da obavlja i sljedeće:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Poslovi koji se obavljaju na osnovu odobrenja Centralne banke:

- kastodi i depozitarni poslovi – br. rj. 0102-3319/5 od 29.07.2014. godine
- poslovi zastupanja u osiguranju – br. rj.0102-6139/3 od 20.11.2014. godine
- poslovi brokera, dilera i investicionog menadžera – br. 03-3595-3/2016 od 24.05.2016. godine.

Sjedište Banke je u Podgorici, Arsenija Boljevića 2A, Podgorica.

Banka obavlja svoje aktivnosti preko sjedišta Banke i šesnaest filijala lociranih u Podgorici, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Baru, Kotoru, Ulcinju, Budvi, Herceg Novom, Rožajima, Cetinju i Tivtu i jednu ekspozituru lociranu u Kolašinu.

Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska je vlasnik i posjeduje 100% vlasništva Banke. Banka je član Erste bankarske grupe i njen krajnji vlasnik je Erste Group Bank AG, Beč, Austrija.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima 358 zaposlena radnika (31. decembra 2022. godine: 334 zaposlena radnika).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Banka je finansijske izvještaje za 2023.godinu sastavila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijski izvještaji prikazani su u formatu propisanom u Odluci o kontnom okviru za kreditne institucije („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20) koji je usvojen od strane Centralne Banke Crne Gore 29. decembra 2020. godine. Shodno tome, sve banke i mikrokreditne finansijske institucije su u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje u skladu sa navedenom Odlukom od 1. januara 2021. godine. Pored toga, Odlukom Savjeta Centralne banke Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ br. 34/22) utvrđen je sadržaj finansijskih izvještaja banaka, kao i rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja Centralnoj banci Crne Gore.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

2.2 Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski izvještaji prezentovani su u eurima (EUR), koji predstavljaju zvaničnu valutu u Crnoj Gori i izvještajnu valutu Banke. Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.3 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su navedene u napomeni 4.

2.4 Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.5 Kontinuitet poslovanja

Rukovodstvo Banke i dalje procjenjuje sa razumnom sigurnošću da će Banka nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, finansijski izvještaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u budućnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Priznavanje prihoda i rashoda

3.1.1 Kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha uz primjenu metode efektivne kamatne stope. Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovornih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcije i svih drugih premija ili popusta.

3.1.2 Naknade i provizije

Prihodi i rashodi naknada i provizija su po osnovu finansijskih usluga koje pruža i dobija Banka, a uključuju usluge platnog prometa, vođenja računa, kartične poslove i druge bankarske usluge

3.1.3 Porez na dobit i ostali porezi

Trošak poreza se sastoji od tekućeg i odloženog poreza. Trošak poreza se priznaje u bilansu uspjeha, osim kada se odnosi na stavke priznate direktno u kapital, koji je u tom slučaju priznat u kapitalu.

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Stope poreza na dobit su proporcionalne i iznose:

- 1) 9% na iznos oporezive dobiti do 100.000 eura;
- 2) od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura + 12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- 3) preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00 eura + 15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2. MSFI 9 Finansijski instrumenti

3.2.1. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je bilo koji ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorene strane i finansijske obaveze ili instrumenta kapitala druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju i derivativne finansijske instrumente - moraju se priznati u bilansu stanja i mjeriti u skladu sa svojim dodijeljenim kategorijama.

3.2.2 Metode mjerenja finansijskih instrumenata

Postoje dvije primarne metode mjerenja finansijskih sredstava i obaveza.

i. Amortizovani trošak i efektivna kamatna stopa

Amortizovani trošak je iznos po kojem se finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza mjeri početnim priznavanjem minus otplata glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope za razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospijeca. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za bilo koje gubitke po osnovu obezvrjeđenja.

Efektivna kamatna stopa (EKS) je stopa koja diskontuje procijenjene buduće tokove novca kroz očekivani životni vijek finansijskog sredstva ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva (tj. amortizovani trošak prije prilagođavanja za bilo koji gubitak po osnovu obezvrjeđenja) ili amortiziranog troška finansijske obaveze. Procijenjeni novčani tokovi uzimaju u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta, ali zanemaruju očekivane kreditne gubitke. Obračun uključuje transakcijske troškove, naknade za izdavanje koje su sastavni dio EKS-a i sve ostale premije i diskonte.

Za kupljena ili originalno kreditno obezvrjeđena finansijska sredstva („POCI“, vidjeti dio „Umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata po MSFI 9“), koristi se kreditno podešena EKS. To je stopa koja diskontuje procijenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrijednosti finansijskog sredstva.

EKS se koristi za priznavanje prihoda i rashoda od kamata. Prihod od kamata se obračunava na sljedeći način:

- EKS primenjena na bruto knjigovodstvenu vrijednost za finansijska sredstva koja nisu kreditno obezvrjeđena (Stage 1 i Stage 2, vidjeti dio „Obezvrjeđenje finansijskih instrumenata“);
- EKS primenjena na amortizovani trošak za finansijska sredstva koja su kreditno obezvrjeđena (Stage 3, vidjeti „Obezvrjeđenje finansijskih instrumenata“); i
- Kreditno podešena EKS se primjenjuje na amortizovani trošak za finansijsku imovinu POCl.

Rashod od kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske obaveze.

ii. Fer vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena ako bi se sredstvo prodalo ili platilo ako bi se obaveza prenijela urednom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerenja. Ova definicija se primjenjuje i na mjerenje fer vrijednosti nefinansijskih sredstava i obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.3 Početno priznavanje i mjerenje

i. Početno priznavanje

Finansijski instrumenti se početno priznaju kada Banka postane strana ugovornih odredbi instrumenta. Redovne (spot) kupovine i prodaje finansijskih sredstava priznaju se na datum namirenja, tj. na datum kada je sredstvo isporučeno.

ii. Početno mjerenje

Finansijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove (osim za finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za koje se transakcijski troškovi priznaju direktno u bilansu uspjeha). U većini slučajeva, fer vrijednost prilikom početnog priznavanja jednaka je cijeni transakcije, tj. cijeni koja je prenešena da bi se proizvelo ili steklo finansijsko sredstvo ili primljenoj cijeni za izdavanje ili preuzimanje finansijske obaveze.

iii. Klasifikacija i naknadno vrednovanje finansijskih sredstava u okviru MSFI 9

Prema MSFI 9, klasifikacija i naknadno mjerenje finansijskih sredstava zavisi od dva kriterijuma.

- Poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima - procjena se fokusira na to da li je finansijsko sredstvo dio portfelja u kojem se imovina drži kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi, kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i prodala sredstva, ili se drže u drugim poslovnim modelima.
- Karakteristike novčanog toka finansijskih sredstava - procjena je fokusirana na to da li ugovoreni uslovi finansijskog sredstva proizilaze na određenim datumima za novčane tokove koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate („SPPI - Solely Payments of Principal and Interest“) na preostali iznos glavnice.

Primjena ovih kriterijuma dovodi do klasifikacije finansijskih sredstava u tri kategorije mjerenja.

3.2.3.1 Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

Finansijska sredstva se mjere po amortizovanoj vrijednosti tj. trošku ako se drže u poslovnom modelu čiji je cilj prikupljanje ugovornih novčanih tokova i ukoliko ti ugovorni novčani tokovi imaju karakteristike SPPI.

U bilansu stanja ova sredstva se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, tj. bruto knjigovodstvenoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti od kreditnog gubitka. Oni su prikazani u okviru pozicije „Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti“. Novčana sredstva uključuju samo potraživanja (depozite) od centralnih banaka i kreditnih institucija koji se isplaćuju na zahtjev. Isplata po zahtjevu znači da se sredstva mogu povući sa računa u bilo koje vrijeme sa rokom isplate od jednog radnog dana ili 24h. Minimum obavezne rezerve je takođe prikazan u ovoj stavci.

Prihod od kamata na ovim sredstvima se izračunava metodom efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Prihodi od kamata i slični prihodi“ u okviru pozicije „Neto prihodi od kamata“ u bilansu uspjeha. Dobici ili gubici od umanjenja vrijednosti uključeni su u stavku „Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“. Dobici i gubici nastali od prestanka priznavanja (kao što je prodaja) prikazani su pod pozicijom „Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.3 Početno priznavanje i mjerenje (nastavak)

3.2.3.1 Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

U Banci, finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku predstavljaju najveću kategoriju mjerenja, koja uključuje većinu kreditnih poslova prema klijentima, međubankarsko kreditno poslovanje (uključujući obrnute repo transakcije), depozite kod centralnih banaka, iznose u toku poravnanja, trgovinu i druga potraživanja.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti koje se mjere po amortizovanom trošku su zbog različitih poslovnih ciljeva (kao što su ispunjavanje internih / eksternih zahtjeva za rizik likvidnosti i efikasno plasiranje strukturnog viška likvidnosti, strateške pozicije koje su donešene od strane Nadzornog odbora, podsticanje i čuvanje dobrih poslovnih odnosa sa klijentima, zamjena poslova kreditiranja ili druge aktivnosti za poboljšanje poslovnog prinosa). Zajednička osobina ovih finansijskih instrumenata je da njihova značajna i česta prodaja nije očekivana.

3.2.3.2 Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Dužnička finansijska sredstva se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVOCI) ukoliko su karakteristike njihovog ugovornog novčanog toka SPPI i ukoliko se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj prikupljanje ugovornih novčanih tokova i prodaja sredstava. U bilansu stanja, oni su uključeni kao „hartije od vrijednosti“ u okviru pozicije „Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupan ostali rezultat“.

Prihodi od kamata na ovu vrstu sredstava izračunavaju se primjenom metode efektivne kamatne stope i uključeni su u stavku „Prihodi od kamata i slični prihodi“ pod pozicijom „Neto prihod od kamata“ u bilansu uspjeha. Ispravka vrijednosti za kreditne gubitke ne umanjuje knjigovodstvenu vrednost ovih finansijskih sredstava u bilansu stanja, već se ispravka vrijednosti u istom iznosu kao i da je reč o finansijskim sredstvima koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti evidentira na poziciji „Nerealizovani neto dobitak po osnovu finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, prije opozivanja“ u okviru Ukupnog ostalog rezultata sa kontra stavom gubitaka od umanjenja vrijednosti koji se priznaju kroz bilans uspjeha u stavci „Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“. Kao rezultat, efekat priznat kroz bilans uspjeha je isti kao i kod finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti.

Razlika između fer vrijednosti po kojoj se imovina iskazuje u bilansu stanja i komponente amortizovanog troška priznaje se kao „Ostale rezerve“ u Izvještaju o promjenama na kapitalu. Promjena za period iskazana je kao ukupni ostali rezultat u izvještaju o Ukupnom ostalom rezultatu na poziciji „Negativni/Pozitivni efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat“. Kada se finansijsko sredstvo prestaje priznavati, iznos koji je prethodno akumuliran u Ukupnom ostalom rezultatu se reklasifikuje kroz bilans uspjeha i iskazuje u okviru „Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“. Banka klasifikuje ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti mjerene po Fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI). Oni su dio „held to collect and sell“ poslovnih modela. Slično dužničkim instrumentima koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, svrha ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti mjerene po Fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat sprovodi se zbog ispunjenja različitih poslovnih ciljeva kao što su ispunjavanje zahtjeva internog / eksternog rizika likvidnosti i efektivno plasiranje viška strukturne likvidnosti, strateških pozicija koje su donešene od strane Nadzornog odbora, podsticanje i čuvanje dobrih poslovnih odnosa sa klijentima, zamjena poslova kreditiranja ili druge aktivnosti za poboljšanje prinosa. Zajednički atribut za ulaganje u dužničke instrumente po FVOCI je da je aktivna optimizacija prinosa putem prodaje sastavni dio postizanja ciljeva. Prodaja se vrši kako bi se optimizovala pozicija likvidnosti ili ostvarila dobit ili gubitak po fer vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2. MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.3 Početno priznavanje i mjerenje (nastavak)

3.2.3.2 Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (nastavak)

Kao rezultat toga, poslovni ciljevi se postižu prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom hartija od vrijednosti.

Za određena ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže radi trgovanja, Banka koristi opciju za njihovo mjerenje po FVOCI. Ovaj izbor se primjenjuje na strateške, značajne investicije u bankarske poslovne odnose (osim za poslove osiguranja). Dobici ili gubici po fer vrijednosti za period iskazani su u izvještaju Ukupni ostali rezultat u stavci „Negativni/Pozitivni efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat“. Kumulativni dobiti ili gubici su uključeni pod pozicijom „Ostale rezerve“ u Izvještaju o promjenama na kapitalu. Iznos priznat u Ukupnom ostalom rezultatu se ne reklasifikuje kroz bilans uspjeha. Nakon prestanka priznavanja ulaganja u vlasničke/kapitalne instrumente u FVOCI, iznos akumuliran u Ukupnom ostalom rezultatu se prenosi u zadržanu dobit.

3.2.3.3 Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska sredstva čiji se ugovorni novčani tokovi ne zadovoljavaju SPPI automatski se mjere po po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

Izvor mjerenja FVPL odnosi se i na finansijska sredstva koja su dio preostalih poslovnih modela, tj. koja se ne drže radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova niti se drže radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili prodaje sredstva. Za ova finansijska sredstva se generalno očekuje prodaja prije njihovog dospjeća ili se njima upravlja i njihov učinak se procjenjuje na osnovu fer vrijednosti. Takvi poslovni modeli su tipični za imovinu koja se drži radi trgovanja, imovinu čija se očekivana vrijednost prvenstveno ostvaruje kroz prodaju, kao što su ulaganja u sekjuritizaciju.

Na dan 31.12.2023. godine na ovoj poziciji je prikazano ulaganje Banke u startup društvo Flourish DOO. Potpisivanjem Ugovora o prenosu udjela 21. decembra 2022. godine te registracijom kod Centralnog registra privrednih subjekata, Erste banka je postala vlasnik udjela od 5% Flourish DOO.

3.2.4 Klasifikacija i naknadno mjerenje finansijskih obaveza prema MSFI 9

Finansijske obaveze se mogu klasifikovati prema kategoriji mjerenja po amortizovanoj vrijednosti ili po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3.2.4.1 Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti

Za njihovu prezentaciju u bilansu stanja koristi se pozicija “Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti”. Obaveze su dalje podijeljene na “Depoziti banaka i centralnih banaka”, “Depoziti klijenata” i “Kreditni banaka i centralnih banaka”, “Kreditni klijenata koji nijesu banke”.

Nastali troškovi kamata se iskazuju u stavci “Rashodi kamata i slični rashodi” pod “Neto prihodi od kamata” u bilansu uspjeha.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.4 Klasifikacija i naknadno mjerenje finansijskih obaveza prema MSFI 9 (nastavak)

3.2.4.2 Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)

Finansijske obaveze u kategoriji mjerenja FVPL sastoje se iz obaveza koje se drže radi trgovanja i one koje su označene kao FVPL.

Banka nije imala takvu klasifikaciju tokom i na dan 31.12.2023. godine.

3.2.5 Umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenta u skladu sa MSFI 9

Banka priznaje gubitke po osnovu obezvrjeđenja na finansijskoj imovini dužničkog instrumenta (kreditni i potraživanja i dužničke hartije od vrijednosti), osim za one koja se mjere po FVPL; potraživanja po osnovu lizinga i izloženosti vanbilansnog kreditnog rizika koji proizilaze iz finansijskih garancija i određenih kreditnih obaveza. Umanjenje vrijednosti se zasniva na očekivanim kreditnim gubicima čije mjerenje odražava:

- nepristran i vjerovatno izračunat iznos koji se određuje vrednovanjem niza mogućih ishoda;
- vremensku vrijednost novca;
- razumne i potkrjepljujuće informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora na datum izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

Iznos gubitka od umanjenja vrijednosti priznaje se kao rashod u Bilansu uspjeha. U svrhu mjerenja iznosa očekivanog kreditnog gubitka i priznavanja prihoda od kamata, Banka pravi razliku između tri Stage-a umanjenja vrijednosti.

- Stage 1

Pod Nivom obezvrjeđenja 1, Banka podrazumjeva finansijske instrumente za koje nije bilo značajnog povećanja kreditnog rizika od njihovog početnog priznavanja, kao i finansijske instrumente po početnom priznavanju (osim POCL imovine). Umanjenje vrijednosti se mjeri u iznosu 12-mjesečnog očekivanog kreditnog gubitka. Prihodi od kamata se priznaju po efektivnoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

- Stage 2

Finansijski instrumenti u Stage-u 2 su predmet značajnog povećanja kreditnog rizika od njihovog početnog priznavanja. Umanjenje vrijednosti se mjeri u iznosu kreditnog gubitka tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Prihodi od kamata se priznaju po efektivnoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva (kao za Stage 1).

- Stage 3

Finansijska sredstva u Stage-u 3 su obezvrjeđena usled kreditnih gubitaka, odnosno u statusu neizvršenja obaveza na datum izvještaja. U pogledu primjene koncepta MSFI 9 „kreditno obezvrjeđenje“, Banka je generalno usvojila pristup usklađivanja sa konceptom „default“ izloženosti. Umanjenje vrijednosti za takva sredstva se mjeri u iznosu kreditnog gubitka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. Prihodi od kamata se priznaju po EKS na amortizovani trošak (tj. neto knjigovodstveni iznos) finansijskog sredstva. Iz perspektive bilansa stanja, kamata se obračunava na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava. Razlika između obračunate kamate sredstava i priznatog prihoda od kamata odražava se na kontu ispravka vrijednosti (bez uticaja na gubitak od umanjenja vrijednosti).

POCL imovina – imovina koja je prilikom inicijalnog prepoznavanja bila umanjene vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.5 Umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenta u skladu sa MSFI 9 (nastavak)

Za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, neto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva prikazanog u bilansu stanja je razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti i kumulativnog gubitka. Međutim, za finansijska sredstva mjerena po FVOCI, ispravka vrijednosti gubitka se priznaje na poziciji „Ostale rezerve“ u okviru Izvještaja o promjenama na kapitalu. Rezervisanja za gubitke po kreditnim obavezama i finansijskim garancijama prikazana su u bilansnoj stavci „ Rezerve“.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva koja su kreditno obezvrijeđena (POCI finansijska sredstva) kreditni gubici se obračunavaju tokom čitavog očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Prilikom početnog priznavanja kreditno usklađena efektivna kamatna stope se obračunavana korišćenjem procijenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke na datum početnog priznavanja i primjenjuje na amortizovani trošak. Kao rezultat, kreditni gubitak se ne priznaje na dan početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva. Naknadno, samo nepovoljne promjene očekivanja nakon početnog priznavanja priznaju se kao ispravka, dok se povoljne promjene priznaju kao dobitak od umanjenja vrijednosti čime se povećava bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine POCI. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa obezvrijeđenja bez obzira na promjenu kreditnog kvaliteta klijenta nakon početnog priznavanja POCI imovine.

Banka na dan 31.12.2023. godine ima jednu partiju koja je klasifikovana kao POCI finansijsko sredstvo.

U bilansu uspjeha, gubici od umanjenja vrijednosti i dobiti na sve vrste finansijskih instrumenata su prikazani u stavci „Neto rashodi po osnovu obezvrijeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“.

3.2.6 Otpisi

Banka otpisuje finansijsku imovinu ili njen dio kada nema razumnih očekivanja povrata novčanih tokova.

Otpisom dolazi do prestanka priznavanja finansijske imovine i sprovodi se na teret prethodno proknjiženih rezervacija za očekivane kreditne gubitke po toj finansijskoj imovini. Banka otpisano potraživanje prenosi u vanbilansnu evidenciju gdje se vodi sve do naplate, prodaje potraživanja ili konačnog otpisa.

Banka je utvrdila kriterijume za otpis nenadoknadivih sredstava u kreditnom poslovanju.

Otpis može proizaći iz mjera za odustajanje od naplate, pri čemu se banka ugovorno odriče dijela postojećeg bilansa kako bi pomogla klijentima da prevaziđu finansijske poteškoće.

Drugi pokretači otpisa mogu proizaći iz odluka o nesprovođenju zbog bezvrijednosti potraživanja / kolaterala ili od procjene da je potraživanje ekonomski izgubljeno. Nepovratnost i vrijeme i iznosi otpisa se utvrđuju tokom procesa naplate, kada postaje očigledno da se iznos ne može naplatiti.. Preostali nenaplativi saldo se otpisuje nakon procesa naplate.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.7 Prestanak priznavanja finansijskih instrumenata uključujući tretman ugovornih modifikacija

3.2.7.1 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Finansijska imovina (ili, gdje je primjenjivo, dio finansijske imovine ili dio grupe sličnih finansijskih sredstava) prestaje se priznavati kada:

- su ugovorna prava na primanje novčanih tokova od sredstava istekla; ili
- Banka je prenijela svoja prava na primanje novčanih tokova od sredstava ili je preuzela obavezu da isplati primljene novčane tokove u potpunosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u skladu sa 'pass-through' aranžmanom;
- je prenijela suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ili
- nisu preneseni niti zadržani suštinski svi rizici i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenesena kontrola nad imovinom.

Razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine koja se vrednuje po amortizovanoj vrijednosti, kao i imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat koja se prestala priznavati i primljene naknade prikazana je u bilansu uspjeha u stavci „Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha mjerene“. Za finansijsku imovinu mjerenu po FVPL, dobiti ili gubici od prestanka priznavanja priznaju se u okviru pozicije „Neto rezultat trgovanja“ ili „Dobici / gubici od finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz profit i gubitak“.

3.2.7.2 Kriterijumi prestanka priznavanja u odnosu na ugovorne modifikacije finansijskih sredstava

U normalnom toku vođenja svog kreditnog posla i u dogovoru sa dužnicima, Banka može ponovo pregovarati ili na drugi način modifikovati neke uslove ili uslove osnovnih ugovora. To može uključivati tržišne promjene u pregovorima ili ugovorne promjene koje imaju za cilj ublažavanje ili sprječavanje finansijskih poteškoća dužnika. U svrhu obuhvatanja ekonomske supstance i finansijskog efekta takvih ugovornih modifikacija, Banka je razvila set kriterijuma da bi procijenila da li su izmijenjeni uslovi bitno različiti od prvobitnih uslova.

Značajne modifikacije dovode do prestanka priznavanja izvornog finansijskog sredstva i inicijalnog priznavanja modifikovanog finansijskog sredstva kao novog finansijskog instrumenta. Oni uključuju sljedeće događaje:

- promjenu ugovorne strane (osim ako je to formalna promjena kao što su promjene u pravnom nazivu);
- promjenu valute ugovora (osim ako je promjena rezultat exercising ugrađene opcije u izvornom ugovoru uz unaprijed dogovorene uslove promjene, ili ako je nova valuta vezana za izvornu valutu);
- uvođenje ugovorne karakteristike koja nije SPPI (osim ako navedeno nije namijenjeno poboljšanju povrata od dužnika odobravanjem koncesija koje im pomažu da se oporave od finansijskih poteškoća);
- uklanjanje ne-SPPI ugovorne karakteristike.

Neki kriterijumi za ukidanje priznavanja razlikuju da li se ugovorne modifikacije primjenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama. Primjena određenih modifikacija na dužnike u finansijskim poteškoćama ne smatra se značajnom ukoliko ima za cilj poboljšanje izgleda banke da nadoknadi potraživanja prilagođavanjem rasporeda otplate na određene finansijske uslove tih dužnika. S druge strane, takve ugovorne modifikacije koje se primjenjuju na dužnike mogu se smatrati dovoljno značajnim da bi opravdale prestanak priznavanja, kao što je detaljnije objašnjeno u nastavku.

Iz ove perspektive, sljedeći kriterijumi dovode do prestanka priznavanja, osim ako se ne smatraju mjerama za odustajanje, one se primjenjuju na klijente u defaultu ili na one koje pokreću default:

- plan otplate promijenjen na način da se ponderisani preostali rok dospijeća imovine izmijeni za više od 100%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.7 Prestanak priznavanja finansijskih instrumenata uključujući tretman ugovornih modifikacija (nastavak)

3.2.7.2 Kriterijumi prestanka priznavanja u odnosu na ugovorne modifikacije finansijskih sredstava (nastavak)

- ne manje od dvije godine u odnosu na izvorno sredstvo;
- promjena vremena / iznosa ugovornih novčanih tokova rezultirajući time da je sadašnja vrijednost modifikovanih tokova gotovine (diskontovana po efektivnoj kamatnoj stopi prije modifikacije) različita za više od 10% bruto knjigovodstvene vrijednosti sredstva neposredno pre izmjene (kumulativna procjena uzimajući u obzir sve promjene koje su se dogodile u posljednjih dvanaest mjeseci); ili
- komercijalna pregovaranja pokrenuta od strane dužnika koji traže bolje uslove kao alternativu za refinansiranje dok postoji opcija prijevremene otplate / ranog raskida i dovoljno konkurentnog tržišta refinansiranja. Nadalje, troškovi koje bi nastali za dužnika u slučaju prijevremene otplate / prijevremenog raskida ugovora trebalo bi da budu ocijenjeni kao dovoljno niski da ga ne bi odvratili. Ovaj pokretač prestanka priznavanja se rijetko odnosi na kreditna sredstva u Stage 2, a nikada u Stage 3.

Ako su efekti ugovorne modifikacije koji su primjenjeni na klijente koji su u statusu neispunjavanja obaveza toliko značajni da dolazi do prestanka izvornih ugovornih prava, Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo sredstvo. Primjeri takvih modifikacija su:

- novi sporazum sa bitno drugačijim uslovima potpisan je kao dio distresnog restrukturiranja nakon sporazuma o mirovanju kojim se obustavljaju prava na izvornu imovinu;
- konsolidacija višestrukih originalnih kredita u jedan sa bitno različitim uslovima;
- transformacija revolving kredita u ne-revolving.

Ugovorne izmjene koje dovode do prestanka priznavanja izvornih sredstava rezultiraju početnim priznavanjem novih finansijskih sredstava. Ako je dužnik u kašnjenju ili ako značajna modifikacija dovodi do neizvršenja obaveza, onda će se novo sredstvo tretirati kao POCI. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine koja se prestala priznavati i početne fer vrijednosti nove imovine POCI-a prikazana je u bilansu uspjeha u stavci „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“.

Ako dužnik nije u kašnjenju ili ako značajna izmjena ne dovede do statusa neispunjavanja obaveza, novo sredstvo priznato nakon prestanka priznavanja izvorne imovine će biti u Stage-u 1. Za kredite koji se mjere po amortizovanom trošku, neamortizovani iznos naknada / troškova transakcije razmatrane u efektivnoj kamatnoj stopi prikazuje se u stavci 'Neto prihod od kamata' na datum prestanka priznavanja. Oslobađanje ispravke vrijednosti kreditnog gubitka vezanog za izvornu imovinu na datum te značajne izmjene, kao i ispravka vrijednosti kreditnog gubitka priznatog za novo sredstvo, prikazuje su u stavci „Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha“. Preostala razlika se prikazuje u stavci „Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha“.

Dobitak ili gubitak usled modifikacije jednak je razlici između bruto knjigovodstvene vrijednosti prije izmjene i sadašnje vrijednosti novčanih tokova na osnovu modificiranih termina diskontovanih izvornom efektivnom kamatnom stopom. U bilansu uspjeha, dobitak ili gubitak modifikacije se prikazuje u stavci 'Prihodi od kamata i slični prihodi' pod 'Neto prihod od kamata' ako se izmjena odnosi na finansijska sredstva u Stage 1. Za finansijska sredstva u Stage-u 2 i 3 i finansijsku imovinu POCI, dobitak ili gubitak modifikacije se prikazuje na poziciji 'Umanjenje vrijednosti po osnovu finansijskih instrumenata'. Međutim, u skladu sa namjenom da ugovorna modifikacija podrazumijeva odustajanje banke od prava na naplatu novčanih tokova u odnosu na preostali iznos sredstva, kao što je odustajanje od (dijela) glavnice ili iznosa obračunate kamate, isto se tretira kao otpis.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.2.8 Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada je podmirena, otkazana ili ukoliko je istekla. To se obično dešava kada je obaveza otplaćena ili otkupljena. U bilansu uspjeha, razlika između knjigovodstvene vrijednosti isknjižene finansijske obaveze i plaćene naknade prikazuje se na poziciji Neto dobitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha “.

Tokom 2023.godine, Banka nije identifikovala razliku između knjigovodstvene vrijednosti isknjižene finansijske obaveze i plaćene naknade.

3.2.9 Ugovori o ponovnoj kupovini

Transakcije koje uključuju prodaju hartija od vrijednosti po ugovoru o njihovom otkupu na određeni datum u budućnosti su takođe poznate kao „repo ugovori“ ili „ugovori o prodaji i ponovnoj kupovini“. Hartije od vrijednosti prodane u takvim transakcijama se ne prestaju priznavati iz bilansa stanja, jer Banka zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, jer se hartije od vrijednosti otkupljuju po fiksnoj cijeni kada se repo transakcija završi. Pored toga, Banka je korisnik svih kupona i drugih primanja na prenesenu imovinu u toku perioda repo transakcija. Ove uplate se dodjeljuju Banci ili se odražavaju u otkupnoj cijeni.

Novčana sredstva primljena nakon prodaje hartija od vrijednosti priznaju se u bilansu stanja uz odgovarajuću obavezu vraćanja pod „Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti“. Razlika između prodajne i otkupne cijene tretira se kao rashod kamate i evidentira se u bilansu uspjeha na poziciji Rashodi od kamata i slični rashodi pod „Neto prihod od kamata“ i obračunava se u toku trajanja ugovora. Finansijska sredstva koja Banka prenosi u okviru ugovora o reotkupu ostaju na bilansu stanja Banke. Kategorija mjerenja prenesenih finansijskih sredstava se ne mijenja.

3.3 Lizing

Banka je, kao primalac lizinga, prema zahtjevima MSFI 16, dužna svaki zakup klasifikovati kao finansijski ili kao operativni lizing. Ugovor o zakupu se klasifikuje kao finansijski zakup ako se njim prenose gotovo svi rizici i koristi povezani s vlasništvom nad imovinom koja je predmet zakupa. U suprotnome, ugovor o zakupu klasifikuje se kao operativni zakup.

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike operativnog lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primijeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstava malih vrijednosti. Procjene koje Banka koristi prilikom mjerenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se prije svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podliježu MSFI 16;
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi);
- Određivanje stopa amortizacije;
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primjenjivati za diskontovanje budućih novčanih tokova.

Prilikom inicijalnog priznavanja ugovora o lizingu, Banka koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i ona predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamjenu za naknadu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3 Lizing (nastavak)

Obaveza za lizing se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primjene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, kamatne stope zaduživanja zakupca.

3.4 Nekretnine, postrojenja i oprema

Na dan 31. decembra 2023. godine nekretnine su u poslovnim knjigama iskazane po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju.

Ostala fiksna aktiva je na dan 31. decembra 2023. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost ovih sredstava. Poslovni prostor i fiksna aktiva se amortizuju primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se ova sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Opis	%
Zgrade	2,5
Kompjuterska i ostala oprema	14,29 - 25
Namještaj i ostala oprema	10 - 33,33

Održavanje i popravke terete bilans uspjeha kada su nastali. Poboljšanja nekretnina, postrojenja i opreme se kapitalizuju.

3.5 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Nematerijalna sredstva predstavlja softver i druga nematerijalna sredstva. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka. Stope amortizacije su u rasponu od 10% do 40%.

3.6 Investicione nekretnine

Imovina se klasifikuje kao Investiciona nekretnina pri sticanju ili prenosom iz druge kategorije mjerenja kada se promjeni način upotrebe te imovine na način da se zadovolje kriterijumi priznavanja iz MRS-a 40. Investicione nekretnine Banka početno iskazuje po trošku ulaganja koji uključuje sve transakcijske troškove.

Naknadno vrednovanje sprovodi se po modelu troška u skladu sa zahtjevima MRS-a 16 (trošak ulaganja umanjen za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti). Stopa amortizacije investicionih nepokretnosti iznosi 2,5%.

3.7 Stečena aktiva

Stečena aktiva prikazuje se u okviru pozicije Ostala poslovna potraživanja. Banka stiče imovinu koja služi kao sredstvo obezbjeđenja od kredita. Stečena aktiva se vrednuje po nižoj od nabavne cijene/ cijene koštanja i neto ostvarive vrijednosti (fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje), u skladu sa MRS 2, Zalihe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8 Naknade zaposlenima

U skladu sa Opštim Kolektivnim ugovorom, Banka je dužna isplatiti naknade zaposlenima prilikom penzionisanja u iznosu od najmanje pet prosječnih neto zarada u Banci.

Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju od strane nezavisnog aktuara. Obaveza priznata u bilansu stanja je sadašnja vrijednost obaveze i određuje se diskontovanjem procijenjenih budućih odliva korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinice prava. Aktuarski dobici i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu.

U toku 2023.godine realizovan je program dodjele besplatnih akcija Erste Group Bank AG zaposlenima, koji započeo u 2021.godini. Pravo na besplatne akcije Erste Group Bank AG u iznosu od 350 EUR neto imali su zaposleni koji su imali aktivni ugovor o radu i koji su bili zaposleni više od 6 mjeseci. Ostvarivanje ove pogodnosti takođe zavisilo je i od ostvarivanje unaprijed definisanih kriterijuma minimalnog učinka na nivou lokalnih kompanija i na nivou Grupe.

Obzirom da se plaćanje sprovodilo akcijama Erste Grupe, a ne sopstvenim akcijama, transakcija je imala karakter novčane uplate sa poravnanjem preko Erste Group Bank AG vlasničkih instrumenata. Banka je po ovom osnovu imala trošak u iznosu od 201 hiljadu EUR (2022: 141 hiljade EUR) .

Program će se nastaviti i u narednim godinama, pa je za isplatu u narednoj godini rezervisan iznos od 72 hiljade EUR (2022 :74 hiljade EUR) koji je prikazan u okviru Ostalih obaveza.

3.9 Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim iskazima po fer vrijednosti, sa primljenom naknadom. Naknadno vrednovanje obaveze Banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha.

3.10 Devizni kurs

Transakcije u stranim valutama su preračunate kursovima valuta na dan transakcije. Novčana sredstva i obaveze u stranim valutama su preračunate kursovima valuta na datum finansijske pozicije. Kursne razlike nastale od transakcija su priznate u bilansu uspjeha.

Nemoneterna sredstva i obaveze denominirane u stranoj valuti su preračunate po istorijskom datumu.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2023. godine i 2022. godine bili su:

u EUR	2023.	2022.
USD	0,9050	0,9376
CHF	1,0799	1,0155
GBP	1,1505	1,1275

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
4. KORIŠĆENJE PROCJENJIVANJA

Finansijski izvještaji sadrže iznose koji su utvrđeni korištenjem procjena i pretpostavki. Korištene procjene i pretpostavke temelje se na iskustvu i drugim faktorima, kao što su planiranje, kao i očekivanja i prognoze budućih događaja koji se trenutno smatraju razumnim. Kao posljedica neizvjesnosti povezanih s ovim pretpostavkama i procjenama, stvarni rezultati bi u budućim periodima mogli dovesti do usklađivanja knjigovodstvenih vrijednosti povezanih sredstava ili obaveza. Najznačajnije upotrebe pretpostavki i procjena su date u okviru SPPI procjene.

SPPI procjena

Procjena da li ugovorni novčani tokovi finansijske imovine dovode do novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI) podliježe primjeni značajnih procjena koje se oslanjaju na smjernice MSFI 9. Ove procjene su ključne u MSFI 9 klasifikaciji i procesu mjerenja jer utvrđuju da li se sredstvo mora mjeriti po FVPL ili, u zavisnosti od procjene poslovnog modela, po amortizovanoj vrijednosti ili po FVOCI. Kada se uzimaju u obzir specifičnosti kredita u poslovanju Banke, značajne oblasti procjenjivanja su naknade za avansno plaćanje, krediti za finansiranje projekata i test za kredite sa karakteristikama neusklađenosti kamata.

Procjena da li se naknada za prijevremenu otplatu za kredite može smatrati razumnom nadoknadom za prijevremeni raskid ili pretplate zasniiva se na upoređivanju visine naknada sa ekonomskim troškovima koje banka ima po prijevremenom raskidu. U ove svrhe, Banka koristi kvantitativni test u kojem se troškovi odnose na izgublenu kamatnu maržu i izgublenu razliku kamata zbog mogućeg smanjenja kamatnih stopa nakon prijevremenog raskida ili prijevremene otplate. Adekvatnost naknada može se odbraniti i na kvalitativnoj osnovi, kao što je uobičajena tržišna praksa u pogledu visine naknada za plaćanje unaprijed i njihovog prihvaćanja od strane regulatora.

Kredite za finansiranje projekata Banka procjenjuje ako oni predstavljaju osnovne ugovore o kreditu, a ne ulaganja u finansirane projekte. U tom smislu, uzimaju se u obzir kreditni rejting, nivo kolateralizacije, garancije za postojećeg sponzora i opseg za finansiranje projekata.

Najkritičnije područje SPPI procjena u poslovanju Banke su krediti sa karakteristikama neusklađenosti kamata. Kamatne neusklađenosti se odnose na finansijska sredstva sa promjenjivom kamatnom stopom (kreditni i neke dužničke hartije od vrijednosti se gdje se: a) referentna stopa (kao što je Euribor) razlikuje od učestalosti obnove stope (kao što je obnova stope od 3 godine svake godine ili kamatna stopa koja se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa koje se ponavljaju svaka 3 mjeseca, takođe se naziva "period neusklađenost"), b) kamatna stopa je fiksna prije početka kamatnog perioda (npr. kao 3-mjesečni Euribor koji je objavljen 2 mjeseca prije početka kamatnog perioda), ili c) vremenski zaostaci proizlaze iz prosječnih stopa u prethodnim periodima ili d) kombinacija ovih karakteristika.

U tu svrhu, Banka je razvila ono što se naziva „benchmark testom“ kako bi procijenilo da li bi karakteristika neusklađenosti kamata mogla rezultirati ugovornim (nediskontovanim) novčanim tokovima koji se značajno razlikuju od referentne vrijednosti. Pored karakteristika neusklađenosti kamata, uslovi ove referentne cijene odgovaraju aktivni u testu (tj. ako je frekvencija obnove promjenjive kamatne stope 3 mjeseca, onda će varijabilna stopa biti 3-mjesečni Euribor i / ili nema vremenskog kašnjenja u fiksiranju promjenjive stope).

Za sredstva sa neusklađenim kamatama koja proizilaze samo iz prethodnih i prosječnih stopa (tj. nema neusklađenosti koja je posljedica stava koji se razlikuje od učestalosti obnove), SPPI usklađenost se smatra ispunjenom na osnovu kvalitativne procjene ako vremenski razmak između fiksiranja stopa i početak kamatnog perioda ne prelazi jedan mjesec.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
4.KORIŠĆENJE PROCJENJIVANJA (nastavak)

Kvantitativni test se izvodi na inicijalnom priznavanju posla i koristi simulacije budućih tržišnih kamatnih stopa u budućnosti u toku trajanja posla. Koeficijenti između simuliranih novčanih tokova od stvarnog posla i benchmark posla izračunavaju se za svako tromjesečje („periodični koeficijent novčanog toka“), i kumulativno tokom trajanja posla („kumulativni koeficijent novčanog toka“). 5% ishoda sa najvećim odstupanjima smatra se ekstremom i zanemaruje se. Prag značajnosti za periodični koeficijent novčanog toka postavljen je na 10%. Ako su simulirani novčani tokovi testiranog posla u određenom kvartalu manji od 1% ukupnih novčanih tokova tokom trajanja posla, oni se zanemaruju. Za kumulativni koeficijent novčanog toka, kvantitativni prag značajnosti je postavljen na 5%. Ako se prekrši bilo koji od dva praga značajnosti, benchmark test nije usvojen, a finansijsko sredstvo mora se mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Generalno, rezultati kvantitativnog testa su osjetljiviji na nivo periodičnog kvantitativnog praga značajnosti u odnosu na kumulativni. Smanjenje praga periodičnog novčanog toka na 5% moglo bi dovesti do značajnog povećanja obima kredita po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Banka ne smatra da bi snižavanje praga na pravi način obuhvatilo karakteristike neusklađenosti kamata koje bi trebale dovesti do mjerenja FVPL jer bi, na osnovu kvantitativne studije sprovedene u tu svrhu, mogla dovesti do mjerenja fer vrijednosti čak i za kredite koji se generalno smatraju osnovnim ugovorom o kreditu.

Tokom 2023. godine Banka nije identifikovala sredstava koja nisu prošla benchmark test prilikom početnog priznavanja. Za nove poslove, nije bilo sredstava koja nisu uspjela proći testiranje zbog mjera za ublažavanje koje su preduzete tokom projekta implementacije MSFI 9, sa ciljem da ne bude kredita koji su izloženi riziku od mjerenja po FVPL.

Procjena poslovnog modela

Za svako SPPI finansijsko sredstvo, Banka na početnom priznavanju mora procijeniti da li je sredstvo dio poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih tokova novca ili se drži u nekom drugom poslovnom modelu. Aspekt po kome se razlikuju poslovni modeli su frekventnost i značaj prodaje sredstava u odgovarajućem poslovnom modelu. Kako su sredstva podijeljena prema početnom priznavanju u poslovnim modelima, može se desiti da je naknadni period tokova novca drugačije realizovan od očekivanog, drugačija metoda mjerenja može biti prikladnija. U saglasnosti sa MSFI 9, takve naknadne promjene generalno ne vode do reklasifikacije ili do ispravke grešaka prethodnog perioda u odnosu na postojeća finansijska sredstva. Nove informacije o realizaciji tokova novca mogu ukazati na promjenu poslovnog modela i metode vrednovanja novo stečenog ili novo nastalog finansijskog sredstva.

Umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata

Model obezvređenja očekivanog kreditnog gubitka je inherentno zasnovan na prosuđivanju, jer zahtijeva procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika i mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka bez pružanja detaljnog uputstva. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Banka je utvrdila posebna pravila procjene koja se sastoje od kvalitativnih informacija i kvantitativnih pragova. Još jedna oblast komplementarnosti odnosi se na uspostavljanje grupa sličnih sredstava kada se pogoršanje kreditnog rizika mora procjenjivati na kolektivnoj osnovi prije nego što su specifične informacije dostupne na nivou pojedinačnog instrumenta. Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka uključuje modele oslanjajući se na istorijsku statistiku vjerovatnoća neplaćanja i stope gubitka u slučaju neispunjavanja obaveza, u slučaju nedovoljnih zapažanja, pojedinačne procjene gotovinskih tokova i vjerovatnoće različitih scenarija uključujući informacije o budućnosti. Pored toga, vijek trajanja instrumenata mora biti modeliran u odnosu na životni vijek revolving kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
4.KORIŠĆENJE PROCJENJIVANJA (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Kada se fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza evidentiranih u bilansu stanja ne može dobiti na aktivnim tržištima, one se određuju korištenjem različitih tehnika procjene koje uključuju korištenje matematičkih modela. Ulazni podaci za ove modele su izvedeni iz vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, ali tamo gdje nisu dostupni tržišni podaci procjena je potrebna za utvrđivanje fer vrijednosti. Upotreba takvih inputa je posebno relevantna za modele koji se koriste za vrednovanje kredita i nekotiranih ulaganja u kapital.

Ispravka vrijednosti nefinansijskih sredstava

Banka vrši pregled svojih nefinansijskih sredstva na svaki datum bilansa stanja kako bi procijenila da li postoji pokazatelj gubitka od umanjenja vrijednosti koji bi trebao biti evidentiran u bilansu stanja.

Procjena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se obračunava prema metodologiji na nivou Erste Grupe.

Prilagođavanje računovodstvenog tretmana ogledaće se u nižim inkrementalnim stopama pozajmljivanja u odnosu na ranije korišćene. Smanjenje stope ima sledeći uticaj na finansijske izveštaje:

- Bilans stanja se povećava sa smanjenjem stope što dovodi do povećanja sredstava sa pravom korišćenja/obaveza za zakup.
- Veća amortizacija i niži troškovi kamate:
  - Pomjeranje sa troškova kamate na troškove amortizacije;
  - Nema uticaja na Bilans uspeha tokom trajanja perioda zakupa.

IBR za 2023. godinu navedene su u sljedećoj tabeli:

<u>ročnost</u>	<u>IBR</u>
2 god	3,9586363
3 god	3,9334363
4 god	3,9103363
5 god	3,9026363
6 god	3,9103363
7 god	3,9096363
8 god	3,9320363
9 god	3,9537363
10 god	3,9852363

Procjena rezervacija za sudske sporove

Banka , u skladu sa zahtjevima MRS-a 37, priznaje rezervacije za započete sudske sporove protiv Banke. Redovno se preispituje pravni rizik gubitka u sudskom sporu i procjenjuje iznos potencijalnog gubitka i zavisno od toga koriguje iznos rezervacija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

5. NETO PRIHODI OD KAMATA

u 000 EUR	2023.	2022.
Prihodi od kamata i slični prihodi		
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti kod banaka	1.234	254
Kreditni klijentima	29.645	23.467
Privreda	9.390	5.463
Stanovništvo	17.511	16.174
Javne institucije i Vlade	2.744	1.830
Hartije od vrijednosti	1.945	1.559
Ostalo	16	41
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		
Hartije od vrijednosti	1.881	1.879
Ukupni prihod kamata	34.721	27.200
Rashodi od kamata i slični rashodi		
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti i krediti banaka	(2.326)	(1.207)
Depoziti i krediti klijenata	(2.367)	(1.354)
Privreda	(1.961)	(874)
Stanovništvo	(272)	(393)
Javne institucije i Vlade	(134)	(87)
Ukupni trošak kamata	(4.693)	(2.561)
NETO PRIHODI OD KAMATA	30.028	24.639

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

U 000 EUR	2023.	2022.
Prihodi od naknada i provizija		
Platni promet	3.918	3.418
Vođenje računa	700	574
Kartično poslovanje	4.681	3.558
Vanbilansni poslovi	614	615
Ostali prihod od naknada i provizija	1.863	1.168
Ukupan prihod od naknada i provizija	11.776	9.333
Rashodi naknada i provizija		
Platni promet	(1.124)	(737)
Vođenje računa	(11)	(7)
Kartično poslovanje	(2.588)	(1.848)
Ostali rashodi naknada i provizija	(203)	(168)
Jemstva	(264)	(264)
Osiguranje depozita	(1.747)	(1.581)
Ukupan rashod naknada i provizija	(5.937)	(4.605)
NETO PRIHOD OD NAKNADA I PROVIZIJA	5.839	4.728

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

U 000 EUR	2023.	2022.
Novčana sredstva i računi depozita kod CBCG	276	(44)
Kredit i potraživanja bankama bez CBCG	3	(5)
Kredit i potraživanja klijentima	(263)	142
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	222	(43)
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	334	5
Stečena aktiva	336	39
Ostala aktiva i potraživanja	40	(121)
Ostala finansijska potraživanja	(8)	(32)
Rezervisanja za potencijalne obaveze	97	(19)
Ukupno	1.037	(78)

8. TROŠKOVI REZERVISANJA

U 000 EUR	2023.	2022.
Ostala rezervisanja (napomena 25)	42	5
Ukupno	42	5

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U 000 EUR	2023.	2022.
Neto zarade i naknade zarada	(6.020)	(5.382)
Doprinosi zaposlenog iz zarada	(1.183)	(1.049)
Porez i prirez na zarade	(771)	(653)
Doprinosi poslodavca na zarade	(562)	(492)
Rezervisanja za otpremnine	(70)	(34)
Rezervisanja za bonuse	(1.953)	(1.587)
Ostali troškovi vezani za zaposlene	(361)	(253)
Rezervisanja za godišnje odmore (napomena 25)	(31)	11
Ukupno	(10.951)	(9.439)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi poslovnog prostora i opreme	(3.135)	(2.541)
Troškovi poslovanja	(695)	(657)
Troškovi reklamiranja i marketinga	(549)	(509)
Troškovi profesionalnih usluga	(2.804)	(2.437)
Ostali administrativni troškovi	<u>(38)</u>	<u>(24)</u>
Ukupno	<u>(7.221)</u>	<u>(6.168)</u>

11. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 20)	(1.278)	(1.196)
Amortizacija investicionih nekretnina	(32)	(22)
Amortizacija nematerijalnih sredstava (napomena 21)	<u>(836)</u>	<u>(685)</u>
Ukupno	<u>(2.146)</u>	<u>(1.903)</u>

12. OSTALI PRIHODI

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Ostali prihodi poslovanja	290	264
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	896	805
Ostali neposlovni prihodi	32	23
Prihodi po osnovu svođenja investicionih nekretnina na fer vrijednost	<u>-</u>	<u>5</u>
Ukupno	<u>1.218</u>	<u>1.097</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

13. POREZ NA DOBIT

Komponente poreza na dobit za godine završene na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine su sljedeće:

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Obračunati tekući porez	(2.676)	(1.685)
Obračunati odloženi porez	<u>(72)</u>	<u>(167)</u>
Ukupan trošak poreza	<u>(2.748)</u>	<u>(1.852)</u>

Usaglašavanje između troška poreza i iznosa dobijenog primjenama poreske stope u skladu sa poreskim propisima Crne Gore na rezultat prije oporezivanja za godine koje se završavaju na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	18.376	13.438
Porez na dobit po zakonskoj stopi	2.708	1.968
Ostala usklađivanja	<u>40</u>	<u>(116)</u>
Poreski efekti	<u>2.748</u>	<u>1.852</u>

Odložena poreska sredstva/obaveze

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Na višu knjigovodstvenu od poreske sadašnje vrijednosti nekretnina i opreme	<u>(481)</u>	<u>(409)</u>
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	421	873
Aktuarski dobiti po osnovu otpremnina	<u>2</u>	<u>(4)</u>
Neto odložena poreska sredstva/obaveze	<u>(58)</u>	<u>460</u>

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Gotovina u blagajni	53.564	45.521
Žiro račun kod Centralne banke Crne Gore	66.747	56.174
Depoziti kod Centralne banke Crne Gore	28.626	25.051
Ispravka vrijednosti	<u>(126)</u>	<u>(402)</u>
Stanje na dan 31. Decembra	<u>148.811</u>	<u>126.344</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 019/22 od 22.02.2022) (u daljem tekstu: Odluka), koja propisuje da kreditne institucije izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do 365 dana, odnosno 366 dana i
- 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, odnosno preko 366 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, odnosno u roku kraćem od 366 dana, primjenjuje se stopa od 5,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog mjesečnog perioda, koji traje od prvog do posljednjeg kalendarskog dana u mjesecu. Održavanje obavezne rezerve se vrši mjesečno, i to u periodu od treće srijede u mjesecu do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Obračunatu obaveznu rezervu kreditna institucija izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore, na 50% sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća kreditnoj instituciji mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od €STR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Kreditne institucije mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve, a ukoliko dati iznos vrate istog dana, kreditne institucije ne plaćaju naknadu. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA, NETO

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Korespondentni računi i depoziti kod inostranih banaka	51.988	59.306
Ispravka vrijednosti	(19)	(22)
Stanje na dan 31. decembra	<u>51.969</u>	<u>59.284</u>

Ukupan iznos sredstava prikazan u okviru ove pozicije klasifikovan je u Stage 1 sa stanovišta nivoa obezvređenja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U 000 EUR	2023.			2022.		
	Bruto	Ispravka vrijednosti	Neto	Bruto	Ispravka vrijednosti	Neto
Stanovništvo						
Gotovinski krediti	157.219	(6.505)	150.714	151.699	(8.671)	143.028
Kreditne kartice	2.328	(100)	2.228	2.537	(146)	2.391
Finansijski lizing	3.856	(98)	3.758	3.908	(126)	3.782
Stambeni krediti	100.617	(2.412)	98.205	95.969	(2.948)	93.021
Hipotekarni krediti	4.948	(624)	4.324	6.022	(771)	5.251
Revolving krediti	-	-	-	40	(1)	39
Ostali krediti	2.914	(821)	2.093	3.747	(1.102)	2.645
Privreda						
Kreditne kartice	81	(1)	80	72	(3)	69
Finansijski lizing	13.669	(466)	13.203	11.450	(692)	10.758
Faktoring	323	(4)	319	778	(14)	764
Revolving krediti	23.334	(435)	22.899	19.831	(492)	19.339
Ostali krediti	158.537	(14.631)	143.906	140.442	(12.464)	127.978
Ostale finansijske institucije						
Finansijski lizing	12	(12)	-	15	-	15
Ostali krediti	2.350	(126)	2.224	700	(10)	690
Država						
Kreditne kartice	1	-	1	2	-	2
Finansijski lizing	1.435	(4)	1.431	1.699	(25)	1.674
Faktoring	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	49.798	(187)	49.611	42.628	(447)	42.181
Ostali klijenti						
Kreditne kartice	5	-	5	3	-	3
Finansijski lizing	40	-	40	21	(2)	19
Revolving krediti	251	(3)	248			
Ostali krediti	396	(15)	381	437	(23)	414
Stanje na dan 31. Decembra	522.114	(26.444)	495.670	482.000	(27.937)	454.063

Prikaz kredita i ispravke vrijednosti po stage-ima, kao i trasferi između stage-eva dati su u okviru napomene 31 FINANCIAL RISK MANAGEMENT.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Promjene na ispravci vrijednosti u toku godine su prikazane u sledećoj tabeli:

u 000 EUR

Kredit i potraživanja od klijenata	31.12.2021.	Povećanje ispravke vrijednosti	Smanjenje ispravke vrijednosti	Ostalo	31.12.2022.	Povećanje ispravke vrijednosti	Smanjenje ispravke vrijednosti	Ostalo	31.12.2023.
Stanovništvo	14.603	10.837	(9.546)	(2.129)	13.765	8.644	(9.704)	(2.145)	10.560
Privreda	14.473	5.667	(6.904)	429	13.665	7.702	(6.195)	365	15.537
Ostale finansijske institucije	12	12	(29)	15	10	188	(64)	4	138
Država	645	91	(292)	28	472	122	(403)	-	191
Ostali klijenti	3	37	(15)	-	25	16	(23)	-	18
Ukupno	29.736	16.664	(16.786)	(1.657)	27.937	16.672	(16.389)	(1.776)	26.444
Kredit i potraživanja od banaka	16	53	(48)	1	22	107	(121)	11	19
Novčana sredstva i računi depozita kod CBCG	359	582	(538)	(1)	402	503	(778)	(1)	126
Ostala aktiva bez stečene imovine	554	242	(89)	(91)	616	301	(334)	(79)	504
Ostala aktiva- stečena imovina	3.991	326	(365)	-	3.951	27	(364)	1	3.615
Vanbilans	554	1.143	(1.124)	221	794	1.247	(1.344)	41	738

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

U 000 EUR	2023.	2022.
Poljoprivreda, lov i ribolov	427	814
Građevinarstvo	15.485	9.921
Trgovina	55.450	45.788
Turizam	23.959	25.318
Proizvodnja	22.818	22.530
Transport	7.896	8.118
Informisanje i komunikacije	13.717	12.101
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	10.274	10.780
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	6.227	6.521
Administracija, druge javne usluge	65.226	53.452
Ostalo	28.753	22.735
Stanovništvo	271.882	263.922
Minus: ispravka vrijednosti	(26.444)	(27.937)
Stanje na dan 31. decembra	495.670	454.063

U 000 EUR	Dospjeli dug	Kratkoročni dio	Dugoročni dio	Ispravka vrijednosti	Neto iznos
Stanovništvo	6.724	5.664	251.534	(13.765)	250.157
Privreda	2.477	39.491	130.605	(13.665)	158.908
Ostale finansijske institucije	-	400	314	(9)	705
Država	-	-	44.330	(473)	43.857
Ostalo	-	1	460	(25)	436
Stanje na dan 31. decembra 2022.	9.201	45.556	427.243	(27.937)	454.063

U 000 EUR	Dospjeli dug	Kratkoročni dio	Dugoročni dio	Ispravka vrijednosti	Neto iznos
Stanovništvo	5.464	6343	260.076	(10.561)	261.322
Privreda	1.892	43.533	150.517	(15.535)	180.407
Ostale finansijske institucije	-	2.252	110	(138)	2.224
Država	-	-	51.234	(191)	51.043
Ostalo	-	251	442	(19)	674
Stanje na dan 31. decembra 2023.	7.356	52.379	462.379	(26.444)	495.670

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Obračunata kamata i odloženi prihod od naknada za kredite prikazana je u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR	Dospjela kamata	Obračunata kamata	Ispravka vrijednosti	Neto kamata	Odloženi prihod
Stanovništvo	905	800	(826)	879	1.343
Privreda	554	354	(443)	465	398
Ostale finansijske institucije	-	1	-	1	2
Država	-	266	(3)	263	98
Ostalo	-	1	-	1	1
Stanje na dan 31. decembra 2022.	1.459	1.422	(1.272)	1.609	1.842

U 000 EUR	Dospjela kamata	Obračunata kamata	Ispravka vrijednosti	Neto kamata	Odloženi prihod
Stanovništvo	751	847	(676)	922	1.364
Privreda	351	760	(262)	849	418
Ostale finansijske institucije	-	3	-	3	1
Država	-	396	(2)	394	94
Ostalo	-	2	-	2	2
Stanje na dan 31. decembra 2023.	1.102	2.008	(940)	2.170	1.879

Banka upravlja izloženošću kreditnom riziku primjenjujući niz kontrolnih mjera uključujući: redovne procjene koristeći dogovoreni kreditni kriterijum i diversifikaciju rizika sektora da izbjegne koncentraciju u bilo kojem tipu biznisa ili geografske lokacije. Banka pribavlja instrumente obezbjeđenja u obliku hipoteka, garancija i ostalih kolateralala u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Potraživanja za finansijski lizing

Plasmani i avansi kupaca uključuju i potraživanja za finansijski lizing prikazana u tabeli ispod:

U 000 EUR	31.12.2023.	31.12.2022.
Preko 5 godina	250	81
Od jedne do pet godina	12.646	10.967
Manje od jedne godine	8.258	7.613
Bruto ulaganje u finansijski lizing	21.154	18.661
Prihod budućeg perioda	(2.142)	(1.568)
Bruto ulaganje u finansijski lizing umanjeno za prihod budućeg perioda	19.012	17.093

Iznos ispravke vrednosti pozicije finansijskog lizinga prikazan je u prvoj tabeli Napomene 16.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Buduća minimalna plaćanja za lizing, nezarađeni prihod budućeg perioda i neto potraživanje za lizing kao i dospelost prikazane su u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR	Bruto ulaganje	Budući prihod	Neto ulaganje
preko pet godina	81	(3)	78
između jedne i pet godina	10.967	(805)	10.162
manje od jedne godine	7.613	(760)	6.853
Ulaganje u finansijski lizing 31. decembar 2022.	18.661	(1.568)	17.093

U 000 EUR	Bruto ulaganje	Budući prihod	Neto ulaganje
preko pet godina	250	(12)	238
između jedne i pet godina	12.646	(1.098)	11.548
manje od jedne godine	8.258	(1.032)	7.226
Ulaganje u finansijski lizing 31. decembar 2023.	21.154	(2.142)	19.012

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJE SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA

U 000 EUR	2023.	2022.
Ulaganje u kapital društva Flourish D.O.O. Podgorica	178	200

18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT, HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

U 000 EUR	2023.	2022.
Dužnički instrumenti – Obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	56.000	56.000
Svođenje na fer vrijednost dužničkih instrumenata	(2.970)	(6.314)
Neamortizovani diskont/premija na dužničke instrumente	(123)	(192)
Obračunata kamata	976	978
Stanje na dan 31. Decembra	53.882	50.472

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT, HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

Ispravka vrijednosti za hartije od vrijednosti koje se vode po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat evidentirana je u okviru kapitala.

U 000 EUR	2023.	2022.
Ispravka vrijednosti na dužničke instrumente – Obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	(158)	(492)
Stanje na dan 31. Decembra	(158)	(492)

Ukupan iznos sredstava prikazan u okviru ove pozicije klasifikovan je u Stage 1 sa stanovišta nivoa obezvređenja.

Detalji hijerarhije hartija od vrijednosti su dati u napomeni 30 FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST.

U sljedećoj tabeli prikazani su dužnički instrumenti Euro obveznice i Obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore:

U 000 EUR	Tekući iznos	Datum dospijeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	29.279	21.april 2025
Obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	6.843	23.april 2026
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	11.730	16.decembar 2027
Obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	2.620	23.april 2024
Stanje na dan 31. decembar 2022.	50.472	

U 000 EUR	Tekući iznos	Datum dospijeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	31.094	21.april 2025
Obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	2.666	23.april 2024
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	13.002	16.decembar 2027
Obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	7.120	23.april 2026
Stanje na dan 31. decembar 2023.	53.882	

Na dan 31. decembra 2023. godine nije bilo dužničkih instrumenta založenih trećim licima kao kolateral u odnosu na uzete depozite i kredite, sa dogovorenim datumom reotkupa (2022: EUR 0).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

19. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI, HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

U 000 EUR	2023.	2022.
Dužnički instrumenti – Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	46.305	40.524
Ispravka vrijednosti	(129)	(351)
Stanje na dan 31. Decembra	46.176	40.173

Ukupan iznos finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti, koje se odnose na hartije od vrijednosti se nalazi u Stage-u 1 nivoa obezvređenja.

U 000 EUR	Tekući iznos	Datum dospijeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	32.338	03. oktobar 2029
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	8.186	16.decembar 2027
Ispravka vrijednosti	(351)	
Stanje na dan 31. Decembar 2022.	40.173	

U 000 EUR	Tekući iznos	Datum dospijeća
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	32.858	03. oktobar 2029
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	13.447	16.decembar 2027
Ispravka vrijednosti	(129)	
Stanje na dan 31. Decembar 2023.	46.176	

Na dan 31. decembra 2023. godine nije bilo dužničkih instrumenta založenih trećim licima kao kolateral u odnosu na uzete depozite i kredite, sa dogovorenim datumom reotkupa (2022: EUR 0).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanje na nekretninama i opremi za 2022. i 2023. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

U 000 EUR	Zgrade	IT oprema	Imovina sa pravom korišćenja	Ostala sredstva	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2021.	10.270	3.032	1.998	6.141	21.441
Nabavka	264	163	-	333	760
Prenos pripajanjem S leasing-a	-	17	-	701	718
Prodaja	(5)	-	-	(110)	(115)
Otpis	-	(344)	(359)	(13)	(716)
Stanje na dan 31. decembra 2022.	10.529	2.868	1.639	7.052	22.088
Nabavka	78	521	461	910	1.970
Reklasifikacija	(700)	-	-	-	(700)
Prodaja	-	-	-	(393)	(393)
Otpis	-	(162)	(141)	(147)	(450)
Stanje na dan 31. decembra 2023.	9.907	3.227	1.959	7.422	22.515
Akumulirana amortizacija					
Stanje na dan 31. decembra 2021.	1.591	2.084	575	4.872	9.122
Amortizacija (napomena 11)	242	290	311	353	1.196
Prenos pripajanjem S leasing-a	4	15	-	341	360
Prodaja	-	-	-	(111)	(111)
Otpis	-	(335)	(359)	(12)	(706)
Stanje na dan 31. decembra 2022.	1.837	2.054	527	5.443	9.861
Amortizacija (napomena 11)	248	263	315	452	1.278
Reklasifikacija	-	-	-	-	-
Prodaja	-	-	-	(261)	(261)
Otpis	-	(161)	(53)	(141)	(355)
Stanje na dan 31. decembra 2023.	2.085	2.156	789	5.493	10.523
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan:					
31. decembra 2022. godine	8.692	814	1.112	1.609	12.227
31. decembra 2023. godine	7.823	1.071	1.170	1.929	11.992

Banka nema nekretnine date pod hipoteku, kao sredstvo obezbjeđenja otplate kredita ili drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Kretanje na investicionim nekretnina za 2022. i 2023. godinu prikazano je u narednoj tabeli :

U 000 EUR	<u>Investicione nekretnine</u>
Stanje na dan 31. decembra 2021.	<u>308</u>
Nabavka	818
Reklasifikacija	-
Prodaja	<u>(14)</u>
Stanje na dan 31. decembra 2022.	<u>1.112</u>
Nabavka	52
Reklasifikacija	700
Prodaja	-
Stanje na dan 31. decembra 2023.	<u>1.864</u>
Akumulirana amortizacija	
Stanje na dan 31. decembra 2021	<u>34</u>
Amortizacija (napomena 11)	22
Prodaja	(7)
Reklasifikacija	<u>-</u>
Stanje na dan 31. decembra 2022.	<u>49</u>
Amortizacija (napomena 11)	32
Prodaja	-
Reklasifikacija	-
Stanje na dan 31. decembra 2023.	<u>81</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan:	
31. decembra 2022. godine	<u>1.063</u>
31. decembra 2023. godine	<u>1.783</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
21. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima prikazane su u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR	Softver	Licence i ostala nemat.imovina	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2021	7.089	437	7.526
Nabavka	757	42	799
Prenos pripajanjem S leasing-a	97	13	110
Otpis	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2022.	7.943	492	8.435
Nabavka	1.127	7	1.134
Reklasifikacija	-	-	-
Otpis	-	(6)	(6)
Stanje na dan 31. decembra 2023.	9.070	493	9.563
Akumulirana amortizacija			
Stanje na dan 31. decembra 2021.	4.378	199	4.577
Amortizacija (napomena 11)	602	83	685
Prenos pripajanjem S leasing-a	67	10	77
Otpis	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2022.	5.047	292	5.339
Amortizacija (napomena 11)	758	78	836
Reklasifikacija	-	-	-
Otpis	-	(6)	(6)
Stanje na dan 31. decembra 2023.	5.805	364	6.169
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan:			
31. decembra 2022. godine	2.896	200	3.096
31. decembra 2023. godine	3.265	129	3.394

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
22. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

U 000 EUR	2023.	2022.
Unaprijed plaćeni troškovi i unaprijed obračunati prihod	874	649
Stečena aktiva	3.728	4.056
Ostalo	3.836	3.591
Minus:		
Ispravka vrijednosti za stečenu aktivu	(3.615)	(3.951)
Ispravka vrijednosti za ostalo	(385)	(467)
Stanje na dan 31. decembra	4.438	3.878

23. DEPOZITI KLIJENATA

U 000 EUR	2023.	2022.
Depoziti po viđenju	434.652	376.861
-Stanovništvo	199.583	171.217
-Privreda	179.536	164.823
-Država	45.262	31.070
-Ostalo	10.205	9.700
-Povezana lica	66	51
Oročeni depoziti	118.255	88.509
- Stanovništvo	48.123	51.955
- Privreda	56.724	32.120
- Država	10.005	5
- Ostalo	3.403	4.429
Escrow	-	20
- Država	-	20
Obračunata kamata	564	237
Stanje na dan 31. decembra	553.471	465.627

Depoziti po viđenju uključuju tekuće račune privrednih društava, stanovništva, države i ostalih klijenata koji mogu biti povučeni od strane klijenta.

Oročeni depoziti uključuju račune privrednih društava, stanovništva, države i ostalih klijenata na koje se plaća fiksna kamatna stopa u toku trajanja ugovora o oročenom depozitu. Struktura oročenih depozita po valutama je sljedeća: EUR 117.677 hiljada (2022: 87.914), USD 295 hiljada (2022: 325), CHF 269 hiljada (2022: 256), GBP 14 hiljada (2022: 14).

24. KREDITI BANAKA I KLIJENATA KOJI NISU BANKE

U 000 EUR	2023.	2022.
Tekuće dospijeće (dospjelo do 1 godine)	11.789	44.282
Buduće dospijeće (nakon 1 godine)	100.703	112.469
Obračunata kamata	800	720
Razgraničene naknade	(147)	(188)
Stanje na dan 31. decembra	113.145	157.283

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

24. KREDITI BANAKA I KLIJENATA KOJI NISU BANKE (nastavak)

Naziv finansijske institucije/banke	Iznos		2023.	2022.
	primljenog kredita	Kamatna stopa		
EFSE, Luxembourg	30.000	5,80%	23.254	29.881
EIB	30.000	4,37%-4,45%	30.563	30.121
Erste Group bank AG	34.000	1,16%	34.162	52.155
Steiermaerkische bank und Sparkasse	18.122	1,18%-5,35%	10.398	29.566
Investiciono razvojni fond Crne Gore	5.150	1,50%	3.072	3.634
Ministarstvo finansija Crne Gore	13.017	0,00%-0,98%	11.696	11.926
Ukupno			113.145	157.283

U 000 EUR

Naziv finansijske institucije/banke	2023.	2022.
	Kratkoročno dospjeće (do jedne godine)	Kratkoročno dospjeće (do jedne godine)
EFSE, Luxembourg	6.667	6.667
ERSTE GROUP BANK AG	-	17.700
Investiciono razvojni fond Crne Gore	3.393	562
Ministarstvo finansija Crne Gore	392	252
Steiermaerkische bank und Sparkasse	1.337	19.101
Stanje na dan 31. decembra	11.789	44.282

25. REZERVE

U 000 EUR

	2023.	2022.
Rezervisanja za dugoročne benefite zaposlenima	484	378
Rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 28)	738	794
Rezervisanja za sudske sporove (napomena 8)	57	99
Rezervisanja za neiskorištene godišnje odmore (napomena 9)	84	52
Stanje na dan 31. decembra	1.363	1.323

26. OSTALE OBAVEZE

U 000 EUR

	2023.	2022.
Unaprijed naplaćeni prihodi	12	41
Obračunati troškovi	3.199	2.582
Sredstva u procesu naplate	9.132	10.647
Obaveze po osnovu kastodi poslova	7.015	3.052
Obaveze po osnovu lizinga	921	760
Obaveze po kartičnom poslovanju	1.471	611
Stanje na dan 31. decembra	21.750	17.693

Obračunati troškovi u iznosu od EUR 3.199 hiljada (2022: EUR 2.582 hiljada) odnose se na obaveze prema Fondu za zaštitu depozita i ostale administrativne troškove kao što su IT troškovi, troškovi poslovnog prostora kao i troškove pravnih i konsultantskih usluga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

26. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Obaveza po osnovu lizinga se odnosi na dugoročni zakup nepokretnosti. Pregled promjena obaveze prikazan je u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR

	975
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	<u> </u>
Novi ugovori	-
Modifikacije	-
Kamata	18
Odlivi	(130)
Unaprijed plaćeni lizing	<u>(103)</u>
	760
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u> </u>
Novi ugovori	461
Modifikacije	93
Kamata	29
Odlivi	(277)
Unaprijed plaćeni lizing	<u>(145)</u>
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	<u><u>921</u></u>

Dospijeća obaveze po osnovu lizinga po godinama:

U 000 EUR

<u>Godina</u>	<u>Iznos</u>
2024.	216
2025.	184
2026.	119
2027.	122
2028.	102
2029.	60
2030.	38
2031.	39
2032.	41
Ukupno	921

Izuzeci od primjene MSFI 16 se odnose na zakupe malih vrijednosti i kratkoročne zakupe. U 2023. godini iznose EUR 630 hiljada (2022: EUR 440 hiljada).

Sredstva u procesu naplate i ostale obaveze prikazane su u sljedećoj tabeli:

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Primljeni avansi	8.082	9.940
Privremeni računi	139	288
Ostalo	<u>911</u>	<u>419</u>
Stanje na dan 31. Decembra	<u><u>9.132</u></u>	<u><u>10.647</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

27. KAPITAL

U 000 EUR	2023.	2022.
Akcijski kapital	5.339	5.339
Emisione premije	1.571	1.571
Neraspoređena dobit	105.703	94.117
Dobit tekuće godine	15.628	11.586
Ostale rezerve	(2.101)	(4.625)
Stanje na dan 31. Decembra	126.140	107.988

Akcijski kapital

Akcijski kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 5.339 hiljada i čine ga 5.339 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 1.000.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja iznos za koji je cijena izdavanja akcija premašena u odnosu na nominalnu vrijednost akcija i iznosi EUR 1.571 hiljada.

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit predstavlja akumulirani neto dobitak kao i prihod i rashod priznat u ostalom ukupnom rezultatu.

Ostale rezerve

Ostale rezerve predstavljaju iznose alocirane iz zadržane dobiti na osnovu Odluke Skupštine akcionara kao i ispravku vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat.

Dividende

Nadzorni odbor nije objavio dividende za 2023. godinu. (2022: nula).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

28. POTENCIJALNE OBAVEZE

Banka daje garancije, overdraft kredite i limite na kreditne kartice. Ovi ugovori imaju fiksne limite i uglavnom se produžavaju nakon perioda od jedne godine. Ugovorene vrijednosti potencijalnih obaveza su prikazane u tabeli niže po kategorijama. Iznosi prikazani u tabeli za garancije, overdraft kredite i limite na kreditnim karticama predstavljaju maksimalni kreditni gubitak koji bi bio priznat u bilansu stanja ako suprotna strana ne postupi u skladu sa ugovorom.

u 000 EUR	2023.	2022.
Garancije	65.878	58.187
Neiskorišteni overdraft kreditni limit	19.511	17.904
Revolving krediti	24.457	15.109
Akreditivi	-	-
Kreditni u tranšama	7.106	12.468
Neiskorišteni limit na kreditnim karticama	2.245	2.359
Finansijski lizing	178	-
Rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 25)	(738)	(794)
Stanje 31. Decembar	118.637	105.233

Struktura rezervacija za potencijalne obaveze prikazana je u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	2023.	2022.
Izdane garancije	(320)	(494)
kreditne obligacije:		
- overdraft	(103)	(101)
- kreditne kartice	(18)	(19)
- revolving krediti	(178)	(48)
- krediti u tranšama	(117)	(132)
-finansijski lizing	(2)	-
Stanje na dan 31. Decembra	(738)	(794)

Promjene na ispravci vrijednosti u toku godine su prikazane u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	31.12.2021.	Povećanje ispravke vrijednosti	Smanjenje ispravke vrijednosti	Ostalo	31.12.2022.
Potencijalne obaveze	554	1.143	1.124	221	794

u 000 EUR	31.12.2022.	Povećanje ispravke vrijednosti	Smanjenje ispravke vrijednosti	Ostalo	31.12.2023.
Potencijalne obaveze	794	1.247	1.344	41	738

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 1, vlasnik Banke je Erste & Steiermarkische Bank DD, Rijeka, Hrvatska dok je krajnji vlasnik Erste Group Bank AG, Vienna, Austrija.

U redovnom poslovanju, Banka ulazi u različite transakcije sa povezanim licima. Povezana lica su direktni vlasnik, konačni vlasnik i ostali entiteti Erste grupacije, kao i ključni članovi menadžmenta.

Sumarni prikaz transakcija sa entitetima Erste Group Bank je sljedeći:

U 000 EUR	2023.	2022.
Aktiva		
Depoziti kod banaka u inostranstvu	16.545	16.922
Ostala aktiva	1.661	1.072
Stanje na dan 31. Decembra	18.206	17.994
Obaveze		
Depoziti po viđenju	72	57
Pozajmice	44.399	81.200
Obračunata kamata	162	521
Ostale obaveze	282	176
Stanje na dan 31. Decembra	44.915	81.954
U 000 EUR	2023.	2022.
Prihodi		
Prihodi od kamata i ostali prihodi	1.337	451
Ukupno	1.337	451
Rashodi		
Rashodi od kamata i ostali rashodi	1.516	1.373
Ostali administrativni troškovi	1.651	1.323
Ukupno	3.167	2.696

Depoziti kod banaka u inostranstvu u aktivi su nekamatonosni i kamatonosni depoziti. Kamatna stopa na kamatonosne depozite se kreće u rasponu od 3,10% do 4,30%.

Pozajmice u obavezama su po fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi do ugovorenog dospijeca od 1 do 8 godina. Kamatna stopa se kreće u rasponu od 1,16% do 5,80%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U sljedećoj tabeli prikazane su transakcije sa povezanim pravnim licem Erste & Steiermarkische Bank DD, Hrvatska:

U 000 EUR	2023.	2022.
Aktiva		
Depoziti kod banaka u inostranstvu	1.288	1.569
Ostala aktiva	641	420
Stanje na dan 31. Decembra	1.929	1.989
Obaveze		
Depoziti po viđenju	5	5
Ostale obaveze	226	89
Stanje na dan 31. Decembra	231	94
U 000 EUR	2023..	2022.
Prihodi		
Prihodi od kamata i ostali prihodi	45	17
Ukupno	45	17
Rashodi		
Rashodi od kamata i ostali rashodi	286	286
Ostali administrativni troškovi	1.129	877
Ukupno	1.415	1.163

Naknade i ostale transakcije sa ključnim menadžmentom Banke

Naknade članovima Upravnog odbora po osnovu bruto zarada, bonusa i naknada u 2023. godini iznose EUR 657 hiljada (2022: EUR 645 hiljada). Obaveza Banke ključnom menadžmentu po osnovu varijabilnih primanja na 31.12.2023. godine iznosi EUR 423 hiljada (2022: EUR 300 hiljada). Na varijabilna primanja čija se isplata odlaže na period od 3 godine (odnosno na 5 godina od 2021. godine) odnosi se EUR 126 hiljada (2022: EUR 96 hiljada), a na isplatu u akcijama EUR 297 hiljada (2022: EUR 204 hiljada).

Tokom 2022. i 2023.g. godine Banka je nije odobravalala kredite članovima Upravnog odbora.

Na dan 31. decembra 2023. godine stanje postojećih kredita članovima Upravnog odbora iznosi EUR 296 hiljada (31. decembar 2022. godine: EUR 296 hiljada). Tokom 2023. godine Banka je imala prihod od kamate po osnovu ovih kredita u iznosu od EUR 11 hiljada (2022: EUR 10).

Stanje obaveza prema povezanim licima na kraju godine nije obezbijeđeno gotovinskim kolateralom (2022: EUR 0). Primljene garancije od povezanih lica za potraživanja u 2023. godini iznose EUR 50 hiljada (2022: EUR 100 hiljada).

Na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine, Banka nije imala rezervisanja za sumnjiva potraživanja prema povezanim licima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

30. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST

Sredstva koja se vode po fer vrijednosti

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat - Hartije do vrijednosti, na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 44.095 hiljada (2022: EUR 41.009 hiljada) su prikazana po fer vrijednosti korišćenjem tehnike procjenjivanja gdje su uzeti svi inputi koji imaju značajan uticaj na zabilježenu fer vrijednost, ili direktno ili indirektno (Nivo 1 u hijerarhiji fer vrijednosti), i u iznosu od EUR 9.787 hiljada (2022: EUR 9.463 hiljada) po fer vrijednosti korišćenjem tehnike koje koriste inpute koji imaju značajan uticaj na fer vrijednost koja nije bazirana na tržišnim podacima (Nivo 3 u hijerarhiji fer vrijednosti).

Sredstva koja se ne vode po fer vrijednosti

Fer vrijednost kredita i plasmana klijentima i kreditnim institucijama je izračunata diskontovanjem budućih tokova gotovine, uzimajući u obzir efekte kamate i efekte kreditnog raspona. Uticaj promjene kamatne stope zasnovan je na kretanjima tržišne kamatne stope, dok su promjene u kreditnom spredu izvedene iz vjerovatnoće nastanka neizvršenja (PD) i gubitka po osnovu neizmirenja obaveza (LGD) koji je korišćen za interno računanje rizika. Za izračunavanje fer vrijednosti, krediti i plasmani su grupisani u homogene portfolije na osnovu metoda ocjene, dospijeća i rizika zemlje.

Za obaveze bez ugovorenih dospijeća (npr. depozit po viđenju), knjigovodstvena vrijednost predstavlja minimalnu fer vrijednost.

Fer vrijednost ostalih obaveza koje se vode po amortizovanoj vrijednosti se procjenjuju uzimajući u obzir stvarnu kamatnu stopu i sopstveni raspon kredita i oni se raspoređuju na treći nivo.

Sredstva kojima je fer vrijednost približna knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i obaveze koja su likvidna ili imaju kratkoročno dospijeće (manje od 1 godine) pretpostavka je da im je knjigovodstvena vrijednost približna fer vrijednosti. Ova pretpostavka je takođe primijenjena na depozite po viđenju, štedne depozite bez specifičnog dospijeća i finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom.

Instrumenti sa fiksnom kamatom stopom

Fer vrijednost instrumenata sa fiksnom kamatom stopom po amortizovanom trošku je procijenjena upoređujući tržišne stope koje se nude za slične finansijske instrumente do obima do koga su te stope dostupne. Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatom stopom je bazirana na diskontovanom toku gotovine koristeći prevladavajuću tržišnu kamatnu stopu za dugove sa sličnim kreditnim rizikom i dospijećem.

31. decembar 2022. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	41.009	-	9.463	50.472
Ukupna sredstva	41.009	-	9.463	50.472

31. decembar 2023. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	44.095	-	9.787	53.882
Ukupna sredstva	44.095	-	9.787	53.882

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Glavni ciljevi upravljanja rizikom Banke su sljedeći:

- Doprinijeti razvoju raznih poslovnih linija optimizacijom profitabilnosti prilagođenoj ukupnom riziku;
- Banka bi trebala biti kvalitativni i konkurentan subjekt na crnogorskom tržištu, uključujući i dio stranih klijenata, ne zanemarujući kvalitet kreditnog portfolija i efikasnu kontrolu rizika;
- Osiguranje održivosti Banke kroz sprovođenje kvalitativne infrastrukture upravljanja rizicima.

Model upravljanja rizicima Banke zavisi od:

- Snažnog uticaja upravljanja, i to od Upravnog odbora do lokalnih operativnih timova;
- Jake interne procedure i okvira smjernica; i
- Kontinuiranog nadzora od strane nezavisnih tijela.

Tradicionalno, Banka je uglavnom izložena kreditnom riziku, a time i najveći fokus je dat na upravljanju i kontinuiranom razvoju i unaprjeđenju upravljanja kreditnim rizikom, ali ne zanemaruje se uticaj drugih rizika kojima je Banka izložena u svojim aktivnostima kao što su rizik likvidnosti, operativni rizik, tržišni rizici, pravni rizik, reputacioni rizik i slično.

Ova napomena prikazuje informacije o izloženosti Banke prema svakom od navedenih rizika, ciljeve Banke, politike i postupke za mjerenje i upravljanje rizicima, i upravljanje kapitalom.

Upravni i Nadzorni odbor Banke pružaju nadzor sveukupnih rizika i kapitala za Banku. Oni su odgovorni za definisanje i implementaciju sveobuhvatne strategije rizika i konzistentne poslovne strategije, kao i osiguravanje dobro definisanog upravljanja rizičnim funkcijama i operativnim procesima kako bi se osiguralo da je cjelokupno djelovanje Banke usklađeno sa strateškim ciljevima.

Nadzorni odbor je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor (CC7) i Revizorski odbor, koji su odgovorni za razvoj i praćenje politika upravljanja rizicima Banke u svojim određenim područjima. Nadzorni odbor čine predstavnici akcionara i ostali nezavisni članovi.

Politike upravljanja rizicima Banke su zasnovane na tome kako identifikovati i analizirati rizike s kojima se suočava Banka, kako bi se postavila primjerena ograničenja i kontrole, te da prate rizike i pridržavanje ograničenja. Politike i sistemi upravljanja rizicima se redovno pregledaju i odražavaju promjene u tržišnim uslovima, proizvoda i usluga koje se nude. Banka, putem standardnih procedura za upravljanje i obukom zaposlenih, ima za cilj razvoj disciplinovanog i konstruktivnog kontrolnog okruženja u kojem svi zaposleni razumiju svoje uloge i obaveze. Slijede neki od najznačajnijih akata koje je usvojio Upravni odbor:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom stanovništva;
- Politika upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica;
- Pravilnik o nadležnostima u odlučivanju za kreditne plasmane;
- Načela kreditiranja korporativnih klijenata i druga pripadajuća akta;
- Forbearance, Non-Performing and Default Politiku;
- Pravilnik o sistemu rezervacija;
- Pravilnik o rejtinzima;
- Pravilnik o procesu dodjele rejtinga;
- ILAAP politika;
- ICAAP politika i ICAAP procedura;
- Politika za izračun rizikom ponderisane aktive;
- Strategija upravljanja rizicima;
- Politika i procedura upravljanja rizikom prevare;
- Pravilnik o upravljanju tržišnim rizicima;
- Politika i procedure za upravljanje rizikom zemlje;
- Politika za upravljanje operativnim rizikom;
- Pravilnik o upravljanju operativnim rizikom;
- Politika o radu odbora za upravljanje nefinansijskim rizikom (LOCC);
- Pravilnik za samoprocjenu operativnog rizika i kontrola;
- Pravilnik o upravljanju operativnim rizikom;
- Pravilnik za praćenje korektivnih mjera proizašlih iz operativnog rizika;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

- Pravilnik za prikupljanje i klasifikaciju podataka operativnog rizika;
- Priručnik o rejtinzima i sistemu rezervacija;
- Politika i procedure za upravljanje lošim plasmanima;
- Procedure naplate.

Politike rizika pokrivaju sve aspekte dotične vrste rizika i zahtjeva, kvantitativnih ograničenja s obzirom na upravljanje rizicima, kontrolu rizika, kao i ako je moguće, kontrole, performanse, računovodstva i takođe regulatorne zahtjeve.

Interna revizija Banke prati usklađenost sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom Banke i preduzima redovne i ad - hoc kontrole procedura za upravljanje rizicima, a rezultati se izvještavaju Revizorskom odboru.

Prema Zakonu o kreditnim institucijama, Banka poštuje zahtjeve koji se odnose na izbor članova Upravnog i Nadzornog odbora i formiranje Revizorskog odbora.

Revizorski odbor Banke je odgovoran za analizu finansijskih izvještaja Banke, analizu i praćenje sistema internih kontrola, aktivnosti koje preduzimaju izvršni direktori kako bi se informisao Nadzorni odbor u skladu sa zakonom, propisima i aktima Banke. Revizorskom odboru pomaže interna revizija u navedenim funkcijama. Interna revizija obavlja i redovne i ad - hoc kontrole procedura za upravljanje rizicima, rezultati se izvještavaju Revizorskom odboru.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskih gubitaka kao rezultat neispunjenja dužnikovih ugovornih obaveza prema Banci.

Kako bi upravljala nivoom kreditnog rizika, Banka:

- analizira kreditnu sposobnost klijenata koji apliciraju za kredite, garancije i ostale kreditne proizvode
- uspostavlja kreditna ograničenja na osnovu procjene rizika,
- bavi se sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i uzima odgovarajuće instrumente obezbjeđenja.

Klijenti se prate kontinuirano i limiti rizika se prilagođavaju ako je neophodno. Limiti rizika takođe uzimaju u obzir razne vrste kolaterala.

Primarna izloženost Banke kreditnom riziku proizilazi iz kredita za mala i srednja privredna društva i fizička lica. Iznos kreditne izloženosti u tom pogledu predstavlja knjigovodstvenu vrijednost u aktivni bilansa.

Osnovni principi kreditnog portfolija su:

- Diversifikacija kredita po djelatnostima;
- Diversifikacija u industriji i regiji;
- Diversifikacija izlaganjem (limit, individualno i grupno);
- Diversifikacija po dospjeću;
- Diversifikacija po proizvodima

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ukupna izloženost iznosa kredita i potraživanja, uključujući vanbilansne obaveze, koje se odnose na jednog klijenta ili grupu povezanih klijenata ne može prelaziti 25% regulatornog kapitala Banke. Izuzeci su, između ostalih, izloženost prema Vladi Crne Gore i izloženosti obezbjeđene prvoklasnim sredstvima obezbjeđenja, koje ispunjavaju uslove propisane od strane Centralne banke.

Prema regulativi izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih klijenata koja prelazi 10% regulatornog kapitala Banke se smatra velikom izloženošću.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni stanovništvu i kreditni privrednim društvima se odobravaju kroz 6 nivoa odlučivanja, zavisno od rejtinga, nivoa izloženosti i nivoa neobezbijedene izloženosti. Krajnji nivo odlučivanja je Kreditni odbor Banke kojeg čine 2 člana Upravnog odbora Banke. Odluke se donose jednoglasno, s tim što pravo veta pripada članu Upravnog odbora zaduženom za rizike.

Služba za strateško upravljanje rizicima kontinuirano prati i mjeri nivo kreditnog rizika, te priprema mjesečne izvještaje o nivou kreditnog rizika i izvještava Rukovodstvo Banke i Nadzorni odbor

Ukupna izloženost kreditnom riziku predstavljena je u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	2023		2022	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	148.937	148.811	126.746	126.344
Kreditni i potraživanja od banaka	51.988	51.969	59.306	59.284
Kreditni i potraživanja od klijenata	522.114	495.670	482.000	454.063
Hartije od vrijednosti	100.365	100.236	91.196	90.845
Ostala finansijska sredstva	721	600	758	608
Ostala sredstva	8.436	4.438	8.296	3.878
Nemonetarna imovina	17.169	17.169	16.846	16.846
Stanje na dan 31. Decembra	849.730	818.893	785.148	751.868
II. Vanbilansne stavke				
Plative garancije	23.184	23.123	15.595	15.372
Činidbene garancije	42.694	42.435	42.592	42.321
Preuzete neopozive obaveze	53.497	53.079	47.840	47.540
Stanje na dan 31. Decembra	119.375	118.637	106.027	105.233
Ukupno (I+II)	969.105	937.530	891.175	857.101

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U svrhu mjerenja iznosa očekivanog kreditnog gubitka i priznavanja prihoda od kamata, Banka pravi razliku između tri Stage-a umanjenja vrijednosti. Slijedi prikaz klasifikacije kredita i ispravke vrijednosti po Stage-vima:

u 000 EUR

Kredit i potraživanja od klijenata	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Ispravka vrijednosti Stage 1	Ispravka vrijednost i Stage 2	Ispravka vrijednosti Stage 3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	121.434	29.428	6.357	157.219	(725)	(1.335)	(4.445)	(6.505)	150.714
Kreditne kartice	1.543	677	108	2.328	(13)	(18)	(69)	(100)	2.228
Finansijski lizing	3.019	708	129	3.856	(30)	(30)	(38)	(98)	3.758
Stambeni krediti	73.234	25.462	1.921	100.617	(259)	(918)	(1.235)	(2.412)	98.205
Hipotekarni krediti	2.254	2.083	611	4.948	(13)	(93)	(518)	(624)	4.324
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1.363	606	945	2.914	(6)	(22)	(793)	(821)	2.093
Stanovništvo	202.847	58.964	10.071	271.882	(1.046)	(2.416)	(7.098)	(10.560)	261.322
Kreditne kartice	46	34	1	81	(1)	-	-	(1)	80
Finansijski lizing	8.654	4.564	451	13.669	(103)	(147)	(216)	(466)	13.203
Faktoring	323	-	-	323	(4)	-	-	(4)	319
Revolving krediti	17.967	5.085	282	23.334	(182)	(80)	(173)	(435)	22.899
Ostali krediti	83.330	58.350	16.857	158.537	(1.015)	(1.930)	(11.686)	(14.631)	143.906
Privreda	110.320	68.033	17.591	195.944	(1.305)	(2.157)	(12.075)	(15.537)	180.407
Finansijski lizing	-	-	12	12	-	-	(12)	(12)	-
Ostali krediti	2.252	-	98	2.350	(28)	-	(98)	(126)	2.224
Ostale finansijske institucije	2.252	-	110	2.362	(28)	-	(110)	(138)	2.224
Kreditne kartice	1	-	-	1	-	-	-	-	1
Finansijski lizing	1.435	-	-	1.435	(4)	-	-	(4)	1.431
Ostali krediti	49.798	-	-	49.798	(187)	-	-	(187)	49.611
Država	51.234	-	-	51.234	(191)	-	-	(191)	51.043
Kreditne kartice	-	5	-	5	-	-	-	-	5
Finansijski lizing	31	9	-	40	-	-	-	-	40
Revolving krediti	251	-	-	251	(3)	-	-	(3)	248
Ostali krediti	-	396	-	396	-	(15)	-	(15)	381
Ostali klijenti	282	410	-	692	(3)	(15)	-	(18)	674
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	366.935	127.407	27.772	522.114	(2.573)	(4.588)	(19.283)	(26.444)	495.670
Kredit i potraživanja od banaka	51.988	-	-	51.988	(19)	-	-	(19)	51.969
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	51.988	-	-	51.988	(19)	-	-	(19)	51.969

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR

Kreditni i potraživanja od klijenata	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Ispravka vrijednosti Stage 1	Ispravka vrijednosti Stage 2	Ispravka vrijednosti Stage 3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Gotovinski krediti	113.866	29.313	8.520	151.699	(1.041)	(1.515)	(6.115)	(8.671)	143.028
Kreditne kartice	1.834	536	167	2.537	(24)	(17)	(105)	(146)	2.391
Finansijski lizing	3.723	91	94	3.908	(82)	(6)	(38)	(126)	3.782
Stambeni krediti	72.554	21.188	2.227	95.969	(425)	(1.278)	(1.245)	(2.948)	93.021
Hipotekarni krediti	2.607	2.589	826	6.022	(15)	(159)	(597)	(771)	5.251
Revolving krediti	-	40	-	40	-	(1)	-	(1)	39
Ostali krediti	1.589	885	1.273	3.747	(12)	(39)	(1.051)	(1.102)	2.645
Stanovništvo	196.173	54.642	13.107	263.922	(1.599)	(3.015)	(9.151)	(13.765)	250.157
Kreditne kartice	36	33	3	72	(1)	-	(2)	(3)	69
Finansijski lizing	5.786	4.770	894	11.450	(124)	(273)	(295)	(692)	10.758
Faktoring	-	778	-	778	-	(14)	-	(14)	764
Revolving krediti	14.459	4.577	795	19.831	(105)	(87)	(300)	(492)	19.339
Ostali krediti	76.679	52.516	11.247	140.442	(742)	(4.702)	(7.020)	(12.464)	127.978
Privreda	96.960	62.674	12.939	172.573	(972)	(5076)	(7.617)	(13.665)	158.908
Finansijski lizing	15	-	-	15	-	-	-	-	15
Ostali krediti	700	-	-	700	(10)	-	-	(10)	690
Ostale finansijske institucije	715	-	-	715	(10)	-	-	(10)	705
Kreditne kartice	2	-	-	2	-	-	-	-	2
Finansijski lizing	872	827	-	1.669	(8)	(17)	-	(25)	1.674
Ostali krediti	42.628	-	-	42.628	(447)	-	-	(447)	42.181
Država	43.502	827	-	44.329	(455)	(17)	-	(472)	43.857
Kreditne kartice	-	3	-	3	-	-	-	-	3
Finansijski lizing	2	19	-	21	-	(2)	-	(2)	19
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	437	-	437	-	(23)	-	(23)	414
Ostali klijenti	2	459	-	461	-	(25)	-	(25)	436
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	337.352	118.602	26.046	482.000	(3.036)	(8.133)	(16.768)	(27.937)	454.063
Kreditni i potraživanja od banaka	59.306	-	-	6	(22)	-	-	(22)	59.284
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	59.306	-	-	59.306	(22)	-	-	(22)	59.284

Na 31.12.2023. godine Banka je u portfoliju imala jednu POCI partiju, unutar sektora privrede u kategoriji ostalih kredita, izloženosti u iznosu od 177 hiljada EUR (2022: 0) i ispravke vrijednosti u iznosu od 35 hiljada EUR (2022: 0).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Potraživanja od clijenata i banaka koja su u Stage 1 prema danima kašnjenja prikazano je u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	Nije u kašnjenju	Kašnjenje do 30 dana	Kašnjenje 31- 60 dana	Kašnjenje 61-90 dana	Ukupno
Potraživanja od clijenata Stage 1					
Gotovinski krediti	118.348	3.086	-	-	121.434
Kreditne kartice	1.511	32	-	-	1.543
Finansijski lizing	2.923	96	-	-	3.019
Stambeni krediti	71.873	1.361	-	-	73.234
Hipotekarni krediti	2.174	80	-	-	2.254
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1.316	47	-	-	1.363
Stanovništvo	198.145	4.702	-	-	202.847
Kreditne kartice	38	8	-	-	46
Finansijski lizing	8.118	536	-	-	8.654
Factoring	323	-	-	-	323
Revolving krediti	17.967	-	-	-	17.967
Ostali krediti	82.156	1.174	-	-	83.330
Privreda	108.602	1.718	-	-	110.320
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	2.252	-	-	-	2.252
Ostale finansijske institucije	2.252	-	-	-	2.252
Kreditne kartice	1	-	-	-	1
Finansijski lizing	1.433	2	-	-	1.435
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	49.798	-	-	-	49.798
Država	51.232	2	-	-	51.234
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	31	-	-	-	31
Revolving krediti	251	-	-	-	251
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	282	-	-	-	282
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	360.513	6.422	-	-	366.935
od čega: restrukturirano	1.727	38	-	-	1.765
Potraživanja od banaka Stage 1	19.401	32.587	-	-	51.988
u 000 EUR	Nije u kašnjenju	Kašnjenje do 30 dana	Kašnjenje 31- 60 dana	Kašnjenje 61-90 dana	Ukupno
Potraživanja od clijenata Stage 1					
Gotovinski krediti	109.810	4.056	-	-	113.866
Kreditne kartice	1.796	38	-	-	1.834
Finansijski lizing	3.132	591	-	-	3.723
Stambeni krediti	70.844	1.710	-	-	72.554
Hipotekarni krediti	2.477	130	-	-	2.607
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1.490	99	-	-	1.589
Stanovništvo	189.549	6.624	-	-	196.173
Kreditne kartice	20	16	-	-	36
Finansijski lizing	5.073	713	-	-	5.786
Factoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	14.389	70	-	-	14.459
Ostali krediti	76.555	124	-	-	76.679
Privreda	96.037	923	-	-	96.960
Finansijski lizing	-	15	-	-	15
Ostali krediti	700	-	-	-	700
Ostale finansijske institucije	700	15	-	-	715
Kreditne kartice	2	-	-	-	2
Finansijski lizing	826	46	-	-	872
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	42.628	-	-	-	42.628
Država	43.456	46	-	-	43.502
Kreditne kartice	-	-	-	-	0
Finansijski lizing	2	-	-	-	2
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	2	-	-	-	2
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	329.744	7.608	-	-	337.352
od čega: restrukturirano	1.017	82	-	-	1.099
Potraživanja od banaka Stage 1	18.184	41.122	-	-	59.306

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Potraživanja od klijenata i banaka koja su u Stage 2 prema danima kašnjenja prikazano je u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	Nije u kašnjenju	Kašnjen je do 30 dana	Kašnjen je 31-60 dana	Kašnjen je 61-90 dana	Kašnjen je preko 90 dana	Ukupno
Potraživanja od klijenata Stage 2						
Gotovinski krediti	26.464	2.709	176	73	6	29.428
Kreditne kartice	634	27	15	1	-	677
Finansijski lizing	667	41	-	-	-	708
Stambeni krediti	23.674	1.631	109	48	-	25.462
Hipotekarni krediti	1.867	205	-	11	-	2.083
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	583	15	8	-	-	606
Stanovništvo	53.889	4.628	308	133	6	58.964
Kreditne kartice	34	-	-	-	-	34
Finansijski lizing	4.472	92	-	-	-	4.564
Factoring	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	5.085	-	-	-	-	5.085
Ostali krediti	54.354	3.927	69	-	-	58.350
Privreda	63.945	4.019	69	-	-	68.033
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	5	-	-	-	-	5
Finansijski lizing	9	-	-	-	-	9
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	396	-	-	-	-	396
Ostali klijenti	410	-	-	-	-	410
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	118.244	8.647	377	133	6	127.407
od čega: restrukturirano	4.214	190	-	-	-	4.404
Potraživanja od banaka Stage 2	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR	Nije u kašnjen ju	Kašnjen je do 30 dana	Kašnjen je 31-60 dana	Kašnjen je 61-90 dana	Kašnjenj e preko 90 dana	Ukupno
Potraživanja od clijenata Stage 2						
Gotovinski krediti	26.569	2.092	425	210	17	29.313
Kreditne kartice	485	25	25	0	1	536
Finansijski lizing	54	2	27	0	8	91
Stambeni krediti	19.758	1.385	35	10	-	21.188
Hipotekarni krediti	2.122	467	-	-	-	2.589
Revolving krediti	40	-	-	-	-	40
Ostali krediti	705	150	20	10	-	885
Stanovništvo	49.733	4.121	532	230	26	54.642
Kreditne kartice	32	1	-	-	-	33
Finansijski lizing	3.841	842	80	3	4	4.770
Factoring	778	-	-	-	-	778
Revolving krediti	4.577	-	-	-	-	4.577
Ostali krediti	40.415	12.017	84	-	-	52.516
Privreda	49.643	12.860	164	3	4	62.674
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	797	30	-	-	-	827
Factoring	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Država	797	30	-	-	-	827
Kreditne kartice	3	-	-	-	-	3
Finansijski lizing	18	1	-	-	-	19
Ostali krediti	437	-	-	-	-	437
Ostali klijenti	458	1	-	-	-	459
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	100.631	17.012	696	233	30	118.602
od čega: restrukturirano	6.462	1.354	11	7	0	7.834
Potraživanja od banaka Stage 2	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Potraživanja od klijenata i banaka koja su u Stage 3 prema danima kašnjenja prikazano je u sledećoj tabeli:

u 000 EUR	Nije u kašnjenju	Kašnjenje do 30 dana	Kašnjenje 31-60 dana	Kašnjenje 61-90 dana	Kašnjenje preko 90 dana	Ukupno
Potraživanja od klijenata Stage 3						
Gotovinski krediti	954	406	151	39	4.807	6.357
Kreditne kartice	12	4	3	3	86	108
Finansijski lizing	12	53	40	-	24	129
Stambeni krediti	460	156	46	-	1.259	1921
Hipotekarni krediti	15	-	64	-	532	611
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	110	19	-	14	802	945
Stanovništvo	1.563	638	304	56	7510	10.071
Kreditne kartice	1	-	-	-	-	1
Finansijski lizing	197	168	13	9	64	451
Faktoring	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	245	-	-	-	37	282
Ostali krediti	9.401	3.598	-	14	3.844	16.857
Privreda	9.844	3.766	13	23	3.945	17.591
Finansijski lizing	12	-	-	-	-	12
Ostali krediti	98	-	-	-	-	98
Ostale finansijske institucije	110	-	-	-	-	110
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Faktoring	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	11.517	4.404	317	79	11.455	27.772
od čega: restrukturirano	1.865	3.468	113	4	3.965	9.415
Potraživanja od banaka Stage 3	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR	Nije u kašnjenju	Kašnjenje do 30 dana	Kašnjenje 31-60 dana	Kašnjenje 61-90 dana	Kašnjenje preko 90 dana	Ukupno
Potraživanja od klijenata Stage 3						
Gotovinski krediti	1.255	489	128	95	6.553	8.520
Kreditne kartice	32	11	3	-	121	167
Finansijski lizing	55	8	-	7	24	94
Stambeni krediti	648	202	68	72	1.237	2.227
Hipotekarni krediti	120	76	36	-	594	826
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	182	21	-	58	1.012	1.273
Stanovništvo	2.292	807	235	232	9.541	13.107
Kreditne kartice	-	-	-	-	3	3
Finansijski lizing	253	363	59	36	183	894
Faktoring	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	296	425	-	-	74	795
Ostali krediti	2.833	6	3276	193	4.939	11.247
Privreda	3.382	794	3.335	229	5.199	12.939
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Faktoring	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	5.674	1.601	3.570	461	14.740	26.046
od čega: restrukturirano	3.288	592	3.286	63	1.144	8.373
Potraživanja od banaka Stage 3	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

u 000 EUR

Potraživanja od klijenata	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Stage 3 potraživanja	Restrukturirana Stage 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti Stage 3	Učešće Stage 3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za Stage 3
Stanovništvo	271.882	(10.560)	10.071	1.559	(7.098)	3,70%	42.931
Gotovinski krediti	157.219	(6.505)	6.357	732	(4.445)	4,04%	17.910
Kreditne kartice	2.328	(100)	108	-	(69)	4,64%	210
Finansijski lizing	3.856	(98)	129	-	(38)	3,35%	562
Stambeni krediti	100.617	(2.412)	1.921	477	(1.235)	1,91%	10.336
Hipotekarni krediti	4.948	(624)	611	113	(518)	12,35%	5.149
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	2.914	(821)	945	237	(793)	32,43%	8.764
Privreda	195.944	(15.537)	17.591	7.758	(12.075)	8,98%	113.754
Kreditne kartice	81	(1)	1	-	-	1,23%	5
Finansijski lizing	13.669	(466)	451	-	(216)	3,30%	1.598
Factoring	323	(4)	-	-	-	-	-
Revolving krediti	23.334	(435)	282	246	(173)	1,21%	1.992
Ostali krediti	158.537	(14.631)	16.857	7.512	(11.686)	10,63%	110.159
Ostale finansijske institucije	2.362	(138)	110	98	(110)	4,66%	389
Finansijski lizing	12	(12)	12	-	(12)	100%	28
Ostali krediti	2.350	(126)	98	98	(98)	4,17%	361
Država	51.234	(191)	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	1	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	1.435	(4)	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	49.798	(187)	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	692	(18)	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	5	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	40	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	251	(15)	-	-	-	-	-
Ostali krediti	396	(3)	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	522.114	(26.444)	27.772	9.415	(19.283)	5,32%	157.074
Potraživanja od banaka	51.988	(19)	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

u 000 EUR

Potraživanja od klijenata	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Stage 3 potraživanja	Restrukturirana Stage 3 potraživanja	Ispravka vrijednosti Stage 3	Učešće Stage 3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za Stage 3
Stanovništvo	263.922	(13.765)	13.107	1.458	(9.151)	4,97%	52.420
Gotovinski krediti	151.699	(8.671)	8.520	659	(6.115)	5,62%	21.585
Kreditne kartice	2.537	(146)	167	1	(105)	6,58%	292
Finansijski lizing	3.908	(126)	94	-	(38)	2,41%	489
Stambeni krediti	95.969	(2.948)	2.227	283	(1.245)	2,32%	11.608
Hipotekarni krediti	6.022	(771)	826	204	(597)	13,72%	6.336
Revolving krediti	40	(1)	-	-	-	-	-
Ostali krediti	3.747	(1.102)	1.273	311	(1.051)	33,97%	12.110
Privreda	172.573	(13.665)	12.939	6.915	(7.617)	7,50%	71.911
Kreditne kartice	72	(3)	3	-	(2)	4,17%	7
Finansijski lizing	11.450	(692)	894	-	(295)	7,81%	2.422
Factoring	778	(14)	-	-	-	-	-
Revolving krediti	19.831	(492)	795	626	(300)	4,01%	2.787
Ostali krediti	140.442	(12.464)	11.247	6.289	(7.020)	8,01%	66.695
Ostale finansijske institucije	715	(10)	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	15	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	700	(10)	-	-	-	-	-
Država	44.329	(472)	-	-	-	-	-
Kreditne	2	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	1699	(25)	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	42.628	(447)	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	461	(25)	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	3	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	21	(2)	-	-	-	-	-
Ostali krediti	437	(23)	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	482.000	(27.937)	26.046	8.373	(16.768)	5,40%	124.331
Potraživanja od banaka	59.306	(22)	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3 potraživanja:

u 000 EUR

Promjene Stage 3 potraživanja	Bruto 31.12.2022.	Novi klijenti Stage 3	Smanjenje Stage 3	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Gotovinski krediti	8.520	1.850	(4.013)	6.357	1.912
Kreditne kartice	167	41	(100)	108	39
Finansijski lizing	94	94	(59)	129	91
Stambeni krediti	2.227	328	(634)	1.921	686
Hipotekarni krediti	826	7	(222)	611	93
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1.273	38	(366)	945	152
Stanovništvo	13.107	2.358	(5.394)	10.071	2.973
Kreditne kartice	3	-	(2)	1	1
Finansijski lizing	894	72	(515)	451	235
Faktoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	795	-	(513)	282	109
Ostali krediti	11.247	8.908	(3.298)	16.857	5.171
Privreda	12.939	8.980	(4.328)	17.591	5.516
Finansijski lizing	-	12	-	12	-
Ostali krediti	-	98	-	98	-
Ostale finansijske institucije	-	110	-	110	-
Ukupno	26.046	11.448	(9.722)	27.772	8.489
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Restrukturirana potraživanja po Stage-vima su prikazana u sledećoj tabeli:

u 000 EUR

Potraživanja od klijenata	Restrukturirana potraživanja - Bruto izloženost	Stage 1 restrukturirana potraživanja	Stage 2 restrukturirana potraživanja	Stage 3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za restukturirana potraživanja
Stanovništvo	4.289	913	1.817	1.559	(970)	1,58%	18.198
Gotovinski krediti	2.285	580	973	732	(368)	1,45%	7.173
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	1
Finansijski lizing	13	-	13	-	(1)	0,34%	36
Stambeni krediti	1.025	157	391	477	(351)	1,02%	5.072
Hipotekarni krediti	718	169	436	113	(102)	14,51%	4.498
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	248	7	4	237	(148)	8,51%	1.418
Privreda	11.197	852	2.587	7.758	(6.476)	5,71%	72.209
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	246	-	-	246	(136)	1,05%	1.600
Ostali krediti	10.951	852	2.587	7.512	(6.340)	6,91%	70.609
Ostale finansijske institucije	98	-	-	98	(98)	4,15%	361
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	98	-	-	98	(98)	4,17%	361
Država	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	15.584	1.765	4.404	9.415	(7.545)	2,98%	90.768
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR

Potraživanja od klijenata	Restrukturirana potraživanja - Bruto izloženost	Stage 1 restrukturirana potraživanja	Stage 2 restrukturirana potraživanja	Stage 3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restrukturirana potraživanja
Stanovništvo	4.790	1.099	2.233	1.458	(925)	1,81%	19.870
Gotovinski krediti	2.599	713	1.227	659	(376)	1,71%	7.558
Kreditne kartice	1	-	-	1	(1)	0,04%	1
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	0,00%	6
Stambeni krediti	950	225	442	283	(229)	0,99%	4.982
Hipotekarni krediti	912	150	558	204	(137)	15,14%	5.300
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	328	11	6	311	(182)	8,75%	2.023
Privreda	12.517	-	5.602	6.915	(3.349)	12,62%	55.654
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	856	-	230	626	(188)	4,32%	2.401
Ostali krediti	11.661	-	5.372	6.289	(3.161)	8,30%	53.253
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	17.307	1.099	7.835	8.373	(4.274)	14,43%	75.524
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR

Promjene na restrukturiranim Stage 1 potraživanjima	Bruto restrukturirana Stage 1 potraživanja 31.12.2022.	Nova restrukturirana Stage 1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih Stage 1 potraživanja	Bruto 31.12. 2023.	Neto 31.12. 2023.
Gotovinski krediti	713	178	(311)	580	575
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	225	38	(106)	157	157
Hipotekarni krediti	150	31	(12)	169	169
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	11	-	(4)	7	7
Stanovništvo	1.099	247	(433)	913	908
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	852	-	852	843
Privreda	-	852	-	852	843
Ukupno	1.099	1.099	(433)	1.765	1.751

u 000 EUR

Promjene na restrukturiranim Stage 2 potraživanjima	Bruto restrukturirana Stage 2 potraživanja 31.12.2022.	Nova restrukturirana Stage 2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih Stage 2 potraživanja	Bruto 31.12. 2023.	Neto 31.12. 2023.
Gotovinski krediti	1.227	243	(497)	973	921
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	13	-	13	12
Stambeni krediti	442	69	(120)	391	380
Hipotekarni krediti	558	-	(122)	436	418
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	6	-	(2)	4	4
Stanovništvo	2.233	325	(741)	1.817	1.735
Revolving krediti	230	-	(230)	-	-
Ostali krediti	5.372	359	(3.144)	2.587	2.515
Privreda	5.602	359	(3.374)	2.587	2.515
Ukupno	7.835	684	(4.115)	4.404	4.250

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled kretanja restrukturiranih potraživanja u stage-u 3:

u 000 EUR

Promjene na restrukturiranim Stage 3 potraživanjima	Bruto restrukturirana Stage 3 potraživanja 31.12.2022.	Nova restrukturirana Stage 3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih Stage 3 potraživanja	Bruto 31.12.2023.	Neto 31.12.2023.
Gotovinski krediti	659	327	(254)	732	421
Kreditne kartice	1	-	(1)	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	283	205	(11)	477	137
Hipotekarni krediti	204	-	(91)	113	29
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	311	4	(78)	237	89
Stanovništvo	1.458	536	(435)	1.559	676
Revolving krediti	626	-	(380)	246	110
Ostali krediti	6.289	3.797	(2.574)	7.512	1.253
Privreda	6.915	3.797	(2.954)	7.758	1.363
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	98	-	98	-
Ostale finansijske institucije	-	98	-	98	-
Ukupno	8.373	4.431	(3.389)	9.415	2.039

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Tranzicija kredita i potraživanja po Stage-evima (bruto krediti):

U 000 EUR

	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 1. Januara 2023.	337.352	118.602	26.046	482.000
Nova potraživanja	133.212	22.404	645	156.261
Smanjenje/otplata potraživanja	(73.426)	(32.371)	(10.350)	(116.147)
Prelazak u Stage 1	-	(9.618)	(323)	(9.941)
Prelazak u Stage 2	(38.662)	-	(521)	(39.183)
Prelazak u Stage 3	(1.482)	(10.793)	-	(12.275)
Prelazak iz drugih nivoa	9.941	39.183	12.275	61.399
Druge promjene	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	366.935	127.407	27.772	522.114

Tranzicija ispravke vrijednosti:

U 000 EUR

	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 1. Januara 2023.	3.036	8.133	16.768	27.937
Nova potraživanja	1.293	2.155	4.572	8.020
Smanjenje/otplata potraživanja	(1.810)	(2.499)	(5.204)	(9.513)
Prelazak u Stage 1	-	(465)	(69)	(534)
Prelazak u Stage 2	(450)	-	(138)	(588)
Prelazak u Stage 3	(30)	(3.324)	-	(3.354)
Prelazak iz drugih nivoa	534	588	3.354	4.476
Druge promjene	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	2.573	4.588	19.283	26.444

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Ispravka vrijednosti

Pravilnik o Forbearance, Non-Performingu i Defaultima se godišnje revidira i najnovija verzija je usvojena u martu 2023. godine. Sve specifičnosti koje su zahtjev CGCG inkorporirani su u Pravilniku.

Pravilnik o Forbearanceu, Non-performingu i Defaultima obuhvata zahtjeve koji pružaju jedinstven okvir za prepoznavanje i tretiranje defaulta i povezanih default evenata. Takođe, definiše forbearance i non-performing izloženosti. Pravilnik uzima u obzir:

- Uredbu o kapitalnim zahtjevima(EU) br. 575/2013;
- EBA GL 2016/07 - Smjernice o primjeni definicije statusa neispunjavanja obaveza na osnovu člana 178. CRR-a;
- ECB Smjernice za non-performing kredite objavljeno u martu 2017 ("ECB NPL smjernice");
- EBA GL 2019/06-Smjernice za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima
- COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2015/227 od 9. Januara 2015. Kojom se izmjenjuje i dopunjuje implementaciona regulativa (EU) br. 680/2014 kojom se utvrđuju implementacioni tehnički standardi o nadzornom izvještavanju institucija u skladu sa Uredbom (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća;
- COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) 2019/171 od 19. Oktobra 2017. O dopunama Uredbe (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za prag značajnosti za dospjele kreditne obaveze.

Navedena Politika definiše koncepte forbearance, non-performing i defaulta, konzistentno sa navedenim zahtjevima. Cilj je imati kompletnu definiciju i implementirati forbearance, non-performing i defaulte u Banci kako je implementirano u Erste Grupi. Navedena promjena tretirana je kao promjena računovodstvene procjene, i efekti su shodno tome priznati na teret bilansa uspjeha.

Banka klasifikuje izloženosti kreditnom riziku prema privrednim društvima u različite kategorije. Banka procjenjuje nadoknadi iznos diskontovanjem budućih novčanih tokova na individualnoj osnovi za sve značajne izloženosti razvrstane u loše kategorije. Kolektivno obezvrjeđenje za zdrave kategorije se zasniva na procjenama vjerovatnoće neispunjavanja obaveza i gubitaka u slučaju neplaćanja za izloženosti prema privrednim društvima i fizičkim licima korišćenjem sopstvenih istorijskih podataka.

Banka takođe procjenjuje neizvjesnost naplate (UTP) zbog smanjenja kreditnog kvaliteta koji dovodi do defaulta i nastaje kada se prilikom procjene (periodični pregledi) finansijske institucije ili zbog ostalih informacija prepozna značajno smanjenje kreditnog kvaliteta klijenta i zbog čega je neizvjesna otplata kreditnih obaveza u cijelosti bez realizacije kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Pokrivenost kolateralima kredita i potraživanja po Stage-vima je prikazana u narednim tabelama:

u 000 EUR Kreditni i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima	Stage 1 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Gotovinski krediti	62.497	522	-	284.340	347.359
Kreditne kartice	-	138	-	4.921	5.059
Finansijski lizing	-	-	-	10.072	10.072
Stambeni krediti	152.337	140	-	202.591	355.068
Hipotekarni krediti	9.214	9	-	8.411	17.634
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	8.104	7	-	3.203	11.314
Stanovništvo	232.152	816	-	513.538	746.506
Kreditne kartice	95	1	-	233	329
Finansijski lizing	106	-	-	22.192	22.298
Factoring	-	-	-	623	623
Revolving krediti	10.373	-	-	79.970	90.343
Ostali krediti	85.608	235	16.702	255.608	358.153
Privreda	96.182	236	16.702	358.626	471.746
Finansijski lizing	-	2	-	2	4
Ostali krediti	-	-	-	2.252	2.252
Ostale finansijske institucije	-	2	-	2.254	2.256
Kreditne kartice	-	5	-	1	6
Finansijski lizing	-	-	-	2.502	2.502
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	16.950	56.452	73.402
Država	-	5	16.950	58.955	75.910
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	66	66
Revolving krediti	219	-	-	251	470
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	219	-	-	317	536
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	328.553	1.059	33.652	933.690	1.296.954
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR	Stage 1 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima					
Gotovinski krediti	55.788	533	-	261.667	317.988
Kreditne kartice	-	168	-	5.778	5.946
Finansijski lizing	-	-	-	12.270	12.270
Stambeni krediti	142.077	261	-	199.212	341.550
Hipotekarni krediti	11.101	1	-	9.171	20.273
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	7.797	7	-	3.633	11.437
Stanovništvo	216.763	970	-	491.731	709.464
Kreditne kartice	64	2	-	3.012	3.078
Finansijski lizing	100	-	-	14.676	14.776
Factoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	5.473	654	-	67.139	73.266
Ostali krediti	68.318	378	16.702	216.768	302.166
Privreda	73.955	1.034	16.702	301.595	393.286
Finansijski lizing	-	0	-	33	33
Ostali krediti	-	-	-	1.932	1.932
Ostale finansijske institucije	-	-	-	1.965	1.965
Kreditne kartice	-	5	-	-	5
Finansijski lizing	-	-	-	1582	1.582
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	16.950	60.078	77.028
Država	-	5	16.950	61.660	78.615
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	9	9
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	9	9
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	290.718	2.009	33.652	856.960	1.183.339
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

Na datum 31.12.2023. godine pokrivenost kolateralima bruto kredita u stage-u 1 iznosila je 353,46% (2022: 350,77%), od čega pokrivenost bruto kredita sektora Stanovništva iznosi 368,01% (2022: 361,65%), sektora Privrede 427,62% (2022: 405,62%), sektora Ostalih finansijskih institucija 100,18% (2022: 274,83%), sektora Države 148,16% (2022: 180,72%) i Ostalih klijenata 190,07% (2022: 450,00%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Pokrivenost kolateralima kredita i potraživanja po Stage-vima je prikazana u narednim tabelama:

u 000 EUR	Stage 2 klijenti				Ukupno
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	
Kreditni i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima					
Gotovinski krediti	25.627	243	-	67.594	93.464
Kreditne kartice	-	17	-	1.617	1.634
Finansijski lizing	-	-	-	2.423	2.423
Stambeni krediti	51.125	17	-	67.536	118.678
Hipotekarni krediti	9.806	-	-	5.669	15.475
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	2.906	-	-	1.586	4.492
Stanovništvo	89.464	277	-	146.425	236.166
Kreditne kartice	123	14	-	417	554
Finansijski lizing	75	-	-	13.081	13.156
Faktoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	1.455	-	-	8.580	10.035
Ostali krediti	90.210	4.262	70	135.613	230.155
Privreda	91.863	4.276	70	157.691	253.900
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Faktoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	10	10
Finansijski lizing	-	-	-	21	21
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	409	-	-	396	805
Ostali klijenti	409	-	-	427	836
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	181.736	4.553	70	304.543	490.902
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR	Stage 2 klijenti				Ukupno
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	
Kredit i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima					
Gotovinski krediti	22.227	281	-	70.833	93.341
Kreditne kartice	-	5	-	1.145	1.150
Finansijski lizing	-	-	-	361	361
Stambeni krediti	38.463	6	-	56.368	94.837
Hipotekarni krediti	10.008	8	-	6.630	16.646
Revolving krediti	74	-	-	374	448
Ostali krediti	5.546	-	-	2.576	8.122
Stanovništvo	76.318	300	-	138.287	214.905
Kreditne kartice	36	2	-	285	323
Finansijski lizing	-	-	-	13.909	13.909
Faktoring	-	-	-	777	777
Revolving krediti	1.481	-	-	9.306	10.787
Ostali krediti	78.065	526	187	126.814	205.592
Privreda	79.582	528	187	151.091	231.388
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	1.220	1.220
Faktoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	1.220	1.220
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	55	55
Ostali krediti	654	-	-	437	1.091
Ostali klijenti	654	-	-	492	1.146
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	156.554	828	187	291.090	448.659
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

Na datum 31.12.2023. godine pokrivenost kolateralima bruto kredita u stage-u 2 iznosila je 385,30% (2022: 378,29%), od čega pokrivenost bruto kredita sektora Stanovništva iznosi 400,53% (2022: 393,30%), sektora Privrede 373,20% (2022: 369,19%), i Ostalih klijenata 203,90% (2022: 249,67%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Pokrivenost kolateralima kredita i potraživanja po Stage-vima je prikazana u narednim tabelama:

u 000 EUR	Stage 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima					
Gotovinski krediti	3.854	-	-	14.056	17.910
Kreditne kartice	-	5	-	205	210
Finansijski lizing	-	-	-	562	562
Stambeni krediti	4.737	-	-	5.599	10.336
Hipotekarni krediti	3.440	-	-	1.709	5.149
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	7.269	-	-	1.495	8.764
Stanovništvo	19.300	5	-	23.626	42.931
Kreditne kartice	-	-	-	5	5
Finansijski lizing	-	-	-	1.598	1.598
Factoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	378	-	-	1.614	1.992
Ostali krediti	31.908	-	50	78.201	110.159
Privreda	32.286	-	50	81.418	113.754
Finansijski lizing	-	-	-	28	28
Ostali krediti	-	-	-	361	361
Ostale finansijske institucije	-	-	-	389	389
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	51.586	5	50	105.433	157.074
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR	Stage 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata pokriveni kolateralima					
Gotovinski krediti	3.626	1	-	17.958	21.585
Kreditne kartice	-	-	-	292	292
Finansijski lizing	-	-	-	489	489
Stambeni krediti	5.435	-	-	6.173	11.608
Hipotekarni krediti	4.331	-	-	2.005	6.336
Revolving krediti	-	-	-	-	-
Ostali krediti	10.025	-	-	2.085	12.110
Stanovništvo	23.417	1	-	29.002	52.420
Kreditne kartice	-	-	-	7	7
Finansijski lizing	-	-	-	2.422	2.422
Factoring	-	-	-	-	-
Revolving krediti	1.094	-	-	1.693	2.787
Ostali krediti	19.302	-	151	47.242	66.695
Privreda	20.396	-	151	51.364	71.911
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	43.813	1	151	80.366	124.331
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

Na datum 31.12.2023. godine pokrivenost kolateralima bruto kredita u stage-u 3 iznosila je 565,58% (2022: 477,35%), od čega pokrivenost bruto kredita sektora Stanovništva iznosi 426,28% (2022: 399,94%), sektora Privrede 646,66% (2022: 555,77%) i sektora Ostalih finansijskih institucija 353,64%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Politika otpisa

Banka otpisuje kredite kada utvrdi da su krediti nenaplativi, kada je preduzela sve raspoložive mjere naplate, a da naplata nije moguća. Ta odluka se donosi nakon razmatranja informacije kao što su pojave značajne promjene finansijskog položaja dužnika, takve da dužnik više ne može platiti obaveze i nema perspektivu da će platiti u budućnosti i nema kvalitetni kolateral. Ovi krediti su rangirani u ocjenu R4 internom metodologijom kreditnog ocjenjivanja.

Nenadoknadivi plasmani ocijenjeni sa R4 su oni za koje se pretpostavlja da ukupno potraživanje neće biti vraćeno iz osnovnog ili sekundarnog novčanog toka. U vezi nenadoknadivih plasmana ocijenjenih sa R4, po pravilu sadašnja vrijednost tih potraživanja jednaka je nuli, osim kada je jako dobro sredstvo obezbjeđenja od odobrenog kredita.

Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka za Banku, zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore iz političkih, socijalnih i ekonomskih razloga zemlje u kojoj se nalazi sjedište dužnika.

Za rangiranje zemalja u odgovarajuću kategoriju, Banka koristi:

- dugoročni kreditni rejting zemlje dužnika, utvrđen od strane međunarodno priznatih eksternih institucija;
- informacije koje su raspoložive na nacionalnom ili međunarodnom nivou, kao što su informacije koje je pripremio Međunarodni monetarni fond, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj i Banka za međunarodna poravnjanja;
- raspoložive informacije o veličini, prirodi i dospelosti spoljnog duga zemlje dužnika, stopi

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

- inflacije i istorijskim podacima o servisiranju spoljnog duga te zemlje;
- raspoložive informacije o tekućim uslovima u zemlji dužnika, a posebno o privrednom i političkom stanju u toj zemlji, uključujući i procjene socijalne i političke.

Služba za strateško upravljanje rizicima prati rizik zemlje kontinuirano i daje preporuke za izmjene ako su potrebne, kako bi politike i procedure bile u skladu sa Bančinom strategijom i ciljevima.

Služba za strateško upravljanje rizicima dostavlja mjesečne izvještaje Upravnom odboru o izloženosti riziku zemlje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U narednoj tabeli je prikazana koncentracija izloženosti po zemljama:

u 000 EUR

	Potraživanja od Stage 1 i Stage 2 klijenata					Potraživanja od Stage 3 klijenta				
	Crna Gora	Srbija	Njemačka	Turska	Ostalo	Crna Gora	Srbija	Njemačka	Turska	Ostalo
Potraživanja od klijenata										
Stanovništvo	260.096	578	358	149	630	10.062	-	-	1	8
Gotovinski krediti	150.792	22	-	-	48	6.356	-	-	1	-
Kreditne kartice	2.209	1	-	7	3	108	-	-	-	-
Finansijski lizing	3.727	-	-	-	-	129	-	-	-	-
Stambeni krediti	97.062	555	358	142	579	1.913	-	-	-	8
Hipotekarni krediti	4.337	-	-	-	-	611	-	-	-	-
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1.969	-	-	-	-	945	-	-	-	-
Privreda	178.353	-	-	-	-	17.591	-	-	-	-
Kreditne kartice	80	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Finansijski lizing	13.218	-	-	-	-	451	-	-	-	-
Faktoring	323	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	23.052	-	-	-	-	282	-	-	-	-
Ostali krediti	141.680	-	-	-	-	16.857	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	2.252	-	-	-	-	110	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-
Ostali krediti	2.252	-	-	-	-	98	-	-	-	-
Država	51.234	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	1.435	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	49.798	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	692	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	251	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	396	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	492.627	578	358	149	630	27.763	-	-	1	8
Potraživanja od banaka	-	-	17.020	-	34.968	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

u 000 EUR

	Potraživanja od Stage 1 i Stage 2 klijenata					Potraživanja od Stage 3 klijenta				
	Crna Gora	Srbija	Njemačka	Velika Britanija	Ostalo	Crna Gora	Srbija	Njemačka	Velika Britanija	Ostalo
Potraživanja od klijenata										
Stanovništvo	249.454	297	288	109	667	13.086	5	-	-	16
Gotovinski krediti	143.103	22	-	-	54	8.516	-	-	-	4
Kreditne kartice	2.362	1	-	-	7	167	-	-	-	-
Finansijski lizing	3.814	-	-	-	-	94	-	-	-	-
Stambeni krediti	92.465	274	288	109	606	2.215	-	-	-	-
Hipotekarni krediti	5.196	-	-	-	-	826	-	-	-	-
Revolving krediti	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	2.474	-	-	-	-	1.268	5	-	-	12
Privreda	159.634	-	-	-	-	12.939	-	-	-	-
Kreditne kartice	69	-	-	-	-	3	-	-	-	-
Finansijski lizing	10.556	-	-	-	-	894	-	-	-	-
Faktoring	778	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	19.036	-	-	-	-	795	-	-	-	-
Ostali krediti	129.195	-	-	-	-	11.247	-	-	-	-
Ostale finansijske institucije	715	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Država	44.329	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	1.699	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faktoring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	42.628	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	461	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	437	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2022.	454.593	297	288	109	667	26.025	5	-	-	16
Potraživanja od banaka	-	-	20.677	-	38.629	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti je definisano ILAAP Politikom (Internal Liquidity Adequacy Assessment Policy), u okviru koje su definisane nadležnosti i odgovornosti u dijelu upravljanja likvidnošću Banke.

ALCO komitet (Assets and Liabilities Comomite) je najviše tijelo u okviru Banke zaduženo za donošenje odluka u pogledu svih aspekata upravljanja rizikom likvidnosti, te kontinuirano preispituje informacije o kretanjima likvidnosti Banke. Odgovoran je za kontrolu limita likvidnosti te za kontrolu iskorištenosti limita likvidnosti na lokalnom i grupnom nivou. Pored navedenog ALCO komitet je odgovoran i za procjenu trenutnog položaja Banke uzimajući u obzir: likvidnost, kamatne stope i tržišne rizike, adekvatnost kapitala i dostignuća prema planiranoj strukturi aktive i pasive, kao i za utvrđivanja investicione politike.

ALCO komitet ili drugo odgovarajuće tijelo odgovorno je za odobravanje svih novih alata za mjerenje likvidnosti koji su implementirani u Banci u skladu s lokalnom regulativom. ALCO komitet je odgovoran za utvrđivanje Plana za upravljanje rizikom likvidnosti u kriznim situacijama i Strategije upravljanja likvidnošću.

Likvidnost Banke se definiše kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze. Banka je izložena dnevnim obavezama za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva iz tekućih računa, depozita, povlačenja kredita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti. Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost dospjeća i kamatnih stopa aktive i obaveza su fundamentalne za rukovodstvo Banke.

Upravljanje rizikom likvidnosti Banke podrazumijeva da je likvidnost Banke zasnovana na regularnoj i stabilnoj naplati potraživanja o njihovim rokovima dospjeća i shodno tome Banka vrši praćenje plasiranih sredstava sa stanovništva vjerovatnoće naplate u predviđenim rokovima. Primarni izvori sredstava Banke su depoziti domaćih pravnih lica i stanovništva kao i kratkoročne kreditne linije odobrene od strane banaka.

Banka održava likvidnost konstantno prateći usklađenost izvora i plasmana, da bi na taj način bila u mogućnosti da sve svoje obaveze kao i obaveze svojih deponenata, izmiruje u rokovima dospjeća, pokušavajući istovremeno da zadovolji potrebe osnivača i poslovnih komitenata prilikom odobravanja kredita, odnosno da uskladi rokove dospjeća kredita sa potrebama zajmotražioca.

Tabela prikazuje analizu finansijskih sredstava i obaveza Banke analiziranih na osnovu toga kada se očekuje da budu naplaćene ili ne.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U 000 EUR	Do 1 godine	Preko 1 godine	Ukupno
Aktiva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	134.517	14.294	148.811
Kreditni i potraživanja od banaka	51.969	-	51.969
Kreditni i potraživanja od klijenata	151.438	344.232	495.670
Investicione HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	46.939	6.943	53.882
Investicione HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	242	45.934	46.176
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	-	178	178
Ukupno na dan 31. decembra 2023. godine	385.105	411.581	796.686
Obaveze			
Depoziti banaka	290	-	290
Depoziti klijenata	542.904	10.567	553.471
Pozajmljena sredstva i subordinisani dug	12.550	100.595	113.145
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-
Ukupno na dan 31. decembra 2023. godine	555.744	111.162	666.906

Tržišni rizici

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena, kao što su kamatne stope, cijene kapitala i devizni kursevi uticati na prihode Banke ili vrijednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku unutar prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povraćaja na rizik. Pravilnik o upravljanju tržišnim rizicima je osnovni dokument kojim se regulišu procesi i odgovornosti vezani za identifikaciju, mjerenje, praćenje i upravljanje tržišnim rizicima u svim organizacionim dijelovima Banke.

Upravljanje tržišnim rizikom

Upravljanje tržišnim rizikom je jedan od glavnih ciljeva kako bi se ograničili potencijalni gubici uzrokovani nepovoljnim promjenama kamatnih stopa, deviznih rizika, indeksa cijena i ostalih tržišnih faktora koji mogu uticati na vrijednost finansijskih instrumenata, na profitabilnost i adekvatnosti kapitala Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Tržišni rizik prati se od strane Službe za strateško upravljanje. Sistem Banke za upravljanje tržišnim rizikom se sastoji od:

- identifikacije trenutnog tržišnog rizika i mogućih rizika od novih poslovnih aktivnosti;
- analize procesa važnih za upravljanje rizicima;
- mjerenja tržišnih rizika kroz uspostavljen mehanizam i procedure za tačne i ažurirane procjene tržišnog rizika;
- procjene rizika;
- praćenja tržišnog rizika kroz analiziranje njegovog statusa, promjena i trendova;
- kontrole tržišnog rizika - upravljanjem rizikom na nivou prihvatljivom za profil rizika Banke.

Banka upravlja svim tržišnim rizicima, a posebno:

- Rizikom kamatne stope;
- Deviznim rizikom;
- Rizikom ulaganja u hartije od vrijednosti (cjenovni rizik).

Rizik kamatne stope

Poslovanje Banke je pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa u onoj mjeri u kojoj kamatonosna sredstva i kamatonosne obaveze dopijevaju u različitim trenucima ili u različitim iznosima.

Aktivnosti upravljanja rizicima usmjerene su na optimiziranje neto kamatnog prihoda, uz date tržišne kamatne stope u skladu s poslovnom strategijom Banke.

U upravljanju strukturom kamatne stope, više Rukovodstvo razmatra između ostalog sljedeće:

- Makro i mikro ekonomske prognoze;
- Prognoze stanja likvidnosti i
- Očekivane trendove u kamatnim stopama.

Banka je izložena uticajima fluktuacija tržišnih kamatnih stopa na svoj finansijski položaj i novčane tokove. Kamatne marže mogu se povećati kao rezultat takvih promjena ili se mogu smanjiti uz stvaranje gubitka u slučaju da su nastala neočekivana kretanja na datum promjene kamatne stope. Banka utvrđuje procedure i primjenjive metode kamatnog pozicioniranja dok poziciju bilansa u smislu kamatne strukture Banka redovno prati.

Tabela u nastavku prikazuje izloženost Banke na kretanja kamatnih stopa:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U 000 EUR

Na dan 31. decembra 2023.

Osjetljiva aktiva	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	14.313	-	-	-	-	14.313
Kamatonosne hartije od vrijednosti	43.352	-	2.612	53.005	-	98.969
Kredit i ostala potraživanja	56.358	38.672	30.128	63.329	314.018	502.505
Ostala osjetljiva aktiva	-	-	-	-	-	-
Ukupno	114.023	38.672	32.740	116.334	314.018	615.787
% od ukupne kamatonosne aktive	18.52%	6.28%	5.32%	18,89%	50.99%	100,00%
Osjetljiva pasiva	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
Kamatonosni depoziti	14.123	28.288	42.432	84.864	209.306	379.013
Kamatonosni krediti	18.118	15.337	29.849	32.396	19.848	115.548
Subordinisani dug i obveznice	30.000	7.872	23.804	1.961	48.855	112.492
Ukupno	62.241	51.497	96.085	119.221	278.009	607.053
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	10.25%	8.48%	15.83%	19.64%	45.80%	100,00%
Razlika (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
IZNOS GAP - a - (I) minus (II) - Pozitivan/Negativan	51.782	(12.825)	(63.345)	(2.887)	36.009	8.734
Kumulativan Gap - Pozitivan/Negativan	51.782	38.957	24.388	(27.275)	8.734	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	6,32%	4,76%	2,98%	(3,33%)	1,07%	

Ova analiza je obezbijedena na osnovu perioda promjene kamatnih stopa ili dospijeca.

Banka priprema izvještaje u skladu s propisima Centralne banke Crne Gore za mjerenje kamatnog rizika za sve pozicije imovine, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i za sve druge naknade ili troškove koji su izloženi kamatnom riziku. Izvještaji izrađeni u skladu s propisima Centralne banke Crne Gore se koriste za mjerenje rizika u odnosu na neto prihod od kamata (NI) proizašlog iz ponovnog određivanja cijene imovine i obaveza tokom vremena. Rizik se mjeri po veličini i trajanju od mogućih kretanja kamatnih stopa. Banka je svjesna da održavanje ravnotežne pozicije za sve periode prikazivanja u gap izvještajima ne obezbjeđuje imunitet od kamatnog rizika. Banka je svjesna sljedećih ograničenja u izvještajnim gapovima:

- Rizik može biti skriven u okvirima ponovnih određivanja cijena;
- Kamatne stope na imovinu i obaveze se ne kreću uvijek zajedno;
- Izloženost koja proizlazi iz novog posla.

Da bi se izbjegla takva ograničenja, Banka upotrebljava simulacije (pretpostavke) s namjerom projekcije buduće strukture bilansa i primjenom različitih scenarija kamatnih stopa. Uticaj kredita i potraživanja i prijevremeno povlačenje depozita je takođe uzeto u obzir.

Osim toga, Banka je usmjerena na marže kamatnih stopa. Banka je svjesna da je volatilitnost kamatne marže potencijalni indikator kamatnog rizika. Ovom maržom se upravlja određivanjem cijena kredita, cijene depozita i ulaganja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje kamatnim rizikom u vezi sa gapom kamatnih stopa je dopunjeno praćenjem osjetljivosti na neto kamatni prihod imovine i obaveza Banke na razna standardna i nestandardna scenarija kamatnih stopa. Standardna scenarija se razmatraju jednom mjesečno uzevši u obzir razumnu moguću promjenu kamatnih stopa od 100 baznih poena (bp) paralelno (pad ili porast) u svim krivama prinosa. Analiza bilansa uspjeha na osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa na tržištu prikazano je kako slijedi:

U 000 EUR	100 bp paralelno povećanje	100 bp paralelno smanjenje
Prosječno za period	122	(122)
Maksimum za period	242	145
Minimum za period	(145)	(242)
Na dan 31. decembra 2023. godine	242	(242)
Prosječno za period	397	(397)
Maksimum za period	700	(137)
Minimum za period	137	(700)
Na dan 31. decembra 2022. godine	138	(138)

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u deviznom kursu. Banka je postavila ograničenja na stanja po valutama, koji se prate na dnevnoj bazi.

Otvorene pozicije na 31.12.2023 godine su iznosile EUR 530 hiljada što čini 0,5% regulatornog kapitala Banke, što ukazuje da Banka trenutno nije značajno izložena deviznom riziku.

Cjenovni rizik

Trenutna strategija Banke je da neće ulagati u hartije od vrijednosti koje se drže u trgovačkoj knjizi i vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik pojave gubitka uslijed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u procesima i organizaciji, neadekvatnosti i/ili grešaka u sistemima i infrastrukturi ili uslijed eksternih faktora i uticaja.

Banka je uspostavila sistem za upravljanje operativnim rizicima koji uključuje:

- Službu za upravljanje operativnim i IKR rizicima i ESG koja je centralizovana jedinica za upravljanje operativnim rizikom u Banci zadužena za nadzor, izvještavanje i praćenje profila operativnog rizika uzimajući u obzir kompleksnost Banke, opseg poslovanja i profil operativnog rizika Banke.
- Politike, procedure i postupke za upravljanje operativnim rizicima koji omogućavaju identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika;
- Okvir za upravljanje operativnim rizikom koji je modularan i sveobuhvatan sistem unutar Banke i Erste Grupe. Predstavlja razumno upravljanje i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci/Grupi. Dizajniran je sa ciljem da ispuni zahtjeve internog upravljanja rizicima i eksternog regulatora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

- Odgovornost za prepoznavanje i upravljanje operativnim rizikom koja leži na poslovnim linijama upravljanja;

Interna revizija je odgovorna za realizaciju dogovorenog programa revizije, koji obuhvata sve sektore i službe, identifikaciju rizika i nepridržavanje procedura, izvršenje posebnih istraga i izvještavanje Upravnog Odbora Banke (UO) i Nadzornog Odbora Banke (NO).

Prioriteti upravljanja rizicima identifikuju se kroz:

- iskustvo i posmatranje;
- procjenu interne revizije i znanje;
- interne kontrole;
- razradu procjene rizika;
- postupke za upravljanje promjenama;
- zdrav razum;
- izvještaje o incidentu

Upravljanje kapitalom

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Službeni list CG“, br. 128/20 i 140/21), Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta adekvatnosti kapitala.

Regulatorni kapital kreditne institucije, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija čine:

- osnovni elementi regulatornog kapitala, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala i čine ga redovni osnovni kapital i dodatni osnovni kapital, i
- dopunski elementi regulatornog kapitala, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala.

Stavke i instrumenti redovnog osnovnog kapitala ('CET1'):

- instrumenti kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 8 ove Odluke;
- račun emisije premije koji se odnosi na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
- zadržana dobit;
- akumulirana ostala sveobuhvatna dobit;
- ostale rezerve;
- rezerve za opšte bankarske rizike.

Redovni osnovni kapital sastoji se od instrumenata redovnog osnovnog kapitala nakon primjene usklađenja prudencijalnih filtera i odbitnih stavki, kao i izuzeća i alternativa propisanih ovom Odlukom.

Instrumenti redovnog osnovnog kapitala su najkvalitetniji instrumenti kapitala koji, u slučaju likvidacije, predstavljaju instrumente koji su podređeni u odnosu na sva druga potraživanja, a isplaćuju se tek po podmirenju svih zakonskih i ugovornih obaveza i nakon što su izvršene isplate svih nadređenih instrumenata kapitala.

Stavke i instrumenti dodatnog osnovnog kapitala ('AT1'):

- instrumenti kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 1 ove Odluke;
- račun emisije premije koji se odnose na instrumente dodatnog osnovnog kapitala.

Dodatni osnovni kapital kreditne institucije sastoji se od stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon oduzimanja odbitaka od stavki dodatnog osnovnog kapitala, uz primjenu privremenih izuzeća od odbitka od regulatornog kapitala i kvalifikovanih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Instrumenti dodatnog osnovnog kapitala su podređeni deponentima, kreditorima banke i podređenom kapitalu banke, te stoga predstavljaju instrument nižeg kvaliteta u poređenju sa CET1 instrumentima.

Osnovni kapital (Tier 1 capital) kreditne institucije predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (CET1) i dodatnog osnovnog kapitala (AT1) kreditne institucije.

Stavke i instrumenti dopunskog kapitala ('Tier 2'):

- instrumenti kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 55 i u obimu utvrđenom u članu 56 ove Odluke;
- račun emisije premije koji se odnose na instrumente dopunskog kapitala;
- za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik, neumanjene za poreske efekte, do 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti izračunatih u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 2 ove Odluke

Dopunski kapital kreditne institucije sastoji se od stavki dopunskog kapitala kreditne institucije nakon odbitnih stavki dopunskog kapitala, uz primjenu privremenih izuzeća od odbitka od regulatornog kapitala.

Dopunski kapital podređen je deponentima i kreditorima banke, ali ima najveći prioritet u isplati upoređujući sa osnovnim kapitalom kreditne institucije

Regulatorni kapital kreditne institucije sastoji se od zbira osnovnog kapitala (Tier 1) i dopunskog kapitala (Tier 2).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Politika Banke je zadržati jaku bazu kapitala kako bi zadržala povjerenje tržišta, investitora i kreditora za budući razvoj. U toku godine, Banka je zadovoljila zahtjeve za minimalnom solventnosti Centralne banke Crne Gore.

Regulatorni kapital i adekvatnost ukupnog kapitala Banke je prikazana u narednoj tabeli:

U 000 EUR	2023.	2022.
Osnovni kapital		
Akcijski kapital	5.339	5.339
Emisiona premija	1.571	1.571
Neraspoređena dobit iz ranijih godina	105.702	93.408
Rezerve iz zadržane dobiti	300	300
Odbitne stavke od osnovnog kapitala	(7.798)	(10.783)
Ukupan regulatorni kapital	105.114	89.835
Rizikom ponderisana aktiva:		
Bilansne pozicije	306.686	283.540
Vanbilansne pozicije	54.662	45.319
Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku	59.311	53.119
Ukupni iznos izloženosti riziku	420.659	381.978
Koeficijent adekvatnost ukupnog kapitala	24,99%	23,52%

Banka računa regulatorni kapital i adekvatnost kapitala na osnovu finansijskih izvještaja pripremljenih u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore, Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala na nivou od minimum 8%. Na dan 31. decembra 2023. godine koeficijent adekvatnosti kapitala iznosio je 24,99% (2022: 23,52%).

Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21) predviđeni su sljedeći minimalni kapitalni zahtjevi:

- Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4.5%
- Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%
- Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%

Dodatno, ovim Zakonom je predviđeno nekoliko zaštitnih slojeva kapitala, koji će se primjenjivati i to:

- Stopa bafera za očuvanje kapitala na 31.12.2023 iznosi 1,25% a isti će postepeni dostići stopu od 2,5% počev od 2025. godine
- Kontraciklični bafer kapitala: za četvrti kvartal 2023. stopa kontracikličnog bafera kapitala za teritoriju Crne Gore iznosi je 0% ukupnog iznosa izloženosti riziku
- Bafer za strukturni sistemski rizik: 1,5%
- Bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije, definisan od strane Centralne banke Crne Gore: 2,0% (obzirom da banka podliježe zahtjevu za OSV kreditnu instituciju i zahtjevu za bafer za strukturni sistemski rizik, primijenjivaće se bafer koji je veći)

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka je zadovoljavala kriterijume propisane od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

32. DODATNE INFORMACIJE ZA IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

NOVČANA SREDSTVA

Za potrebe sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine novčana sredstva sastoje se od sredstava sa rokom dospijeaća ispod 3 mjeseca od datuma sticanja i odnose se na: novčana sredstva u trezoru, račune kod centralnih banaka i drugih banaka.

U 000 EUR	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Gotovina u blagajni (napomena 14)	53.564	45.521
Žiro račun kod Centralne banke Crne Gore (napomena 14)	66.747	56.174
Korespondentni računi i depoziti kod inostranih banaka (napomena 15)	51.988	59.306
Stanje na dan 31. Decembra	<u>172.299</u>	<u>161.001</u>

33. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Osnovna i razrijeđena zarada po akciji		
Neto profit (U 000 EUR)	15.628	11.586
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	<u>5.339</u>	<u>5.339</u>
Zarada po akciji / u EUR	<u>2.927</u>	<u>2.170</u>

34. PORESKI RIZICI

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja prikazanih kroz finansijske iskaze. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 65/01, 80/04 i 29/05), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala.

35. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Banka nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtijevali korekcije priloženih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 034/22 od 01.04.2022) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: ERSTE Bank AD, Podgorica
Adresa: Arsenija Boljevića 2A, Podgorica
Matični broj: 02351242
Telefon/Fax: + 382 (0)20 440 440, +382 (0)20 440 432
Adresa internet stranice: <http://www.erstebank.me>
Adresa elektronske pošte: info@erstebank.me
Broj filijala: Banka ima centralu, 16 filijala i 1 ekspozituru
Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2023.: 358
Žiro račun: 907 – 54001 – 10

Erste Bank A.D., Podgorica, je 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo Opportunity Bank A.D., Podgorica. Banka je promijenila ime u julu 2009. godine u Erste Bank A.D. Podgorica. Banka je dobila licencu za obavljanje plaćanja i držanje depozita na domaćem i inostranom tržištu. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001671. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02 od 21. novembra 2002. godine).

Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska je vlasnik i posjeduje 100% vlasništva Banke.

Podaci o članovima Upravnog odbora i Nadzornog odbora na 31.12.2023. godine:

Upravni odbor	Ime i prezime
Predsjednik	Aleksa Lukić
Član	Damir Ivaštinović
Član	Darko Keković

Nadzorni odbor	Ime i prezime
Predsjednik	Christoph Schofbock
Zamjenik predsjednika	Krešimir Barić
Član	Sophie Pieringer
Član	Biljana Ščekić
Član	Željko Uljarević

U skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list CG", br. 145/2021 od 31.12.2021.), član 11, član 12, član 14, i član 15, Erste Bank AD Podgorica objavljuje Izvještaj menadžmenta za 2023. godinu

OBRAĆANJE PREDsjedNIKA UPRAVNOG ODBORA

Poštovani klijenti, partneri, kolege i akcionari,

Prošla godina je za bankarski sistem u Crnoj Gori bila godina rasta aktive, kreditne aktivnosti i depozita, uz nastavak profitabilnog poslovanja, visoke likvidnosti i dobre kapitalizovanosti.

Erste banka je i u 2023. godini zadržala stabilnost i kvalitet poslovanja, pružajući klijentima adekvatnu finansijsku i savjetodavnu podršku u cilju jačanja njihovog finansijskog zdravlja, istovremeno ulažući u inicijative koje doprinose razvoju šire društvene zajednice.

Poslovnu godinu Banka je završila ostvarivši dobit poslije poreza od 15,6 miliona EUR, što je 34,5% više u odnosu na godinu ranije. Unaprijedili smo efikasnost poslovanja, izraženu kroz odnos troškova i prihoda koji je sa 57,9%, koliko je iznosio 2022. godine, snižen na 55,4%. Na kraju 2023. godine ukupna aktiva je iznosila 819 miliona EUR i bila je za 8,9% veća u odnosu na 2022. godinu. Neto krediti klijentima su porasli za 9,2% u odnosu na kraj 2022. godine i iznosili su 496 milion EUR, dok je ostvaren rast depozitnog portfelja od 18,8%, tako da su depoziti na kraju godine iznosili 553,2 miliona EUR.

Banka je na kraju 2023. godine imala koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 24,99%, snažno iznad zakonskog minimuma od 8%. Rizični profil Erste banke je ostao na veoma zadovoljavajućem nivou, a procenat takozvanih loših kredita (NPL) je iznosio 4,7%.

Usljed globalne krize izazvane napadom Rusije na Ukrajinu, čiji se krajnji dometi još uvijek ne mogu izmjeriti, zadržan je ranije preduzeti set prudencionih mjera u pogledu ojačavanja otpornosti Banke, s fokusom na blagovremeno prepoznavanje plasmana koji mogu imati poteškoće u otplati.

Likvidnost Banke je jaka, a svi pokazatelji likvidnosti su iznad zakonskih minimuma. Izloženost tržišnom riziku je i tokom 2023. godine ostala na niskom nivou.

Broj aktivnih klijenata je tokom godine rastao prema dvocifrenoj stopi, nošen snažnim kontinuiranom rastom broja korisnika digitalnih rješenja Erste banke - elektronskog i mobilnog bankarstva. Broj korisnika elektronskog bankarstva je tokom prošle godine porastao za 28%, a mobilne aplikacije Erste mBanking za 34% u poređenju sa 2022. godinom. Banka će nastaviti sa ulaganjima u razvoj savremenih rješenja koja klijentima donose bolja korisnička iskustva i mogućnost kvalitetnijeg upravljanja vremenom i novcem.

Tokom 2023. godine Banka je započela uspostavljanje sveobuhvatnog ESG okvira kroz formiranje nadležne organizacione jedinice. Krajem prošle godine, sa sponzorom projekta Tehnička Podrška Evropskog fonda za Jugoistočnu Evropu (EFSE DF), potpisan je ugovor o podršci za unapređenje ESG upravljanja, čijom će realizacijom Erste banka dodatno ojačati strategiju održivosti na kojoj se zasniva njeno poslovanje. Saradnja će omogućiti unapređenje kapaciteta Erste banke da primijeni najbolje prakse i ispuní rastuće zahtjeve u oblasti ESG-ja, a obezbijediće sveobuhvatnu edukaciju njenih zaposlenih i podstaći razvoj svijesti o značaju zelenog kreditiranja i podrške zelenoj tranziciji. Uporedo, biće obezbijedene besplatne savjetodavne usluge za odabrane SME klijente koji budu imali najveći potencijal i interesovanje da ugrade mjere održivosti u svoje poslovne prakse.

Orijentacija ka klijentima obilježiće poslovanje Erste banke i u 2024. godini, a fokus će biti na stvaranju trajnih odnosa s klijentima, kojima je Erste pouzdan partner u realizaciji njihovih finansijskih potreba i poslovnih planova. Otvaranje novih mogućnosti za građane i privredu, u skladu sa zajedničkom vizijom „Mi gradimo finansijsko zdravlje“, širenje dostupnosti kreditnih proizvoda i primjena savremenih inovativnih rješenja koje donosi trend digitalizacije, biće u središtu naših aktivnosti i u periodu koji je pred nama.

Sa optimizmom gledamo u naredno razdoblje u kojem ćemo biti usmjereni na dalje jačanje naše uspješne i održive saradnje sa svim stejkholderima: klijentima, zaposlenima, poslovnim partnerima, vlasnikom i društvenom zajednicom.

U ime uprave Erste Bank AD Podgorica, zahvaljujem se na ukazanom povjerenju.

Aleksa Lukić
Predsjednik Upravnog odbora

Obaveza sastavljanja finansijskih iskaza, izvještaj menadžmenta

Član 11.

1) a) Kratak opis poslovnih aktivnosti

Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), je 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo Opportunity Bank A.D., Podgorica. Banka je promijenila ime u Julu 2009. godine u Erste Bank AD Podgorica. Banka je dobila licencu za obavljanje plaćanja i držanje depozite na domaćem i inostranom tržištu. Registarski broj Banke u Centralnom registru privrednih subjekata je 4-0001671/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02 od 21. novembra 2002. godine).

U skladu sa Zakonom o kreditnim Institucijama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova, Banka može da obavlja i sljedeće:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Poslovi koji se obavljaju na osnovu odobrenja Centralne banke:

1. kustoski i depozitarni poslovi – br. rj. 0102-3319/5 od 29.07.2014. godine
2. poslovi zastupanja u osiguranju – br. rj.0102-6139/3 od 20.11.2014. godine
3. poslovi brokera, dilera i investicionog menadžera – br. 03-3595-3/2016 od 24.05.2016. godine.

Sjedište Banke je u Podgorici, Arsenija Boljevića 2A.

b) Organizaciona struktura pravnog lica

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka ima 358 zaposlenih radnika (31. decembra 2022. godine: 334 zaposlena radnika).

Obavljanje poslovanja Banke organizovano je u 21 osnovnih organizacionih jedinica, tj. 11 sektora i 10 službi: Sektor stanovništva, Sektor privrede, Sektor upravljanja kreditnim rizicima, Sektor finansija i računovodstva, Sektor informacione tehnologije i organizacije, Sektor procesinga, Sektor upravljanja imovinom, Sektor pravnih poslova, naplate, upravljanja lošim plasmanima i preuzetom imovinom, Sektor direktnih kanala, Sektor riznice, Sektor razvoja poslovanja za fizička i pravna lica, Služba marketinga, Služba komunikacija, Služba ljudskih resursa, Služba interne revizije, Služba za sprječavanje prevara, Služba za sekretarske poslove i praćenje usklađenosti, Služba za upravljanje operativnim i IKT rizicima i ESG, Služba za strateško upravljanje rizicima, Služba za sprečavanje prevara i Služba za informacionu sigurnost i kontinuitet poslovanja. Kancelarija Upravnog odbora se organizuje kao posebna organizaciona jedinica.

2) a) Istinit prikaz razvoja, analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje primjerene za određenu vrstu poslovne aktivnosti

Erste Bank AD Podgorica posluje kroz mrežu od 16 filijala i jedne ekspoziture širom Crne Gore i uslužuje 118 hiljada klijenata na kraju 2023. godine.

Banka je u 2023. godini ostvarila dobit prije poreza u iznosu od 18,4 miliona EUR (2022: 13,4 miliona EUR) što je 36,7% više u odnosu na prethodnu godinu, uglavnom zbog većih neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada i provizija. Dobit poslije poreza iznosi 15,6 miliona EUR (2022: 11,6 miliona EUR) sa povratom na kapital od 13,3% (2022: 11,1%) i povratom na aktivu od 2% (2022: 1,6%).

Neto prihod od kamata ostvaren je u iznosu 30 miliona EUR (2022: 24,6 miliona EUR) i za 21,9% je veći u odnosu na prethodni izvještajni period. Neto kamatna margina se povećala sa 4,3% na kraju 2022. godine na 4,8% na kraju 2023. godine.

Neto prihod od naknada i provizija je povećan za 23,5% i iznosio je 5,8 miliona EUR (2022: 4,7 miliona EUR). Povećanje nekamatnih prihoda rezultat je povećanja prihoda od kartičnog poslovanja, platnog prometa, investicionog bankarstva i naknade na izdvojenu obaveznu rezervu kod CBCG.

Troškovi obezvrjeđenja i rezervisanja su pozitivni i iznosili su 1,1 miliona EUR. Pokrivenost NPL-a rezervama iznosila je 95,15% na kraju 2023. što predstavlja smanjenje u odnosu na kraj 2022. godine (usled pogoršanja kvaliteta portfolija pravnih lica) kada je iznosila 107,9%.

Troškovi poslovanja ostvareni su u iznosu od 20,3 miliona EUR (2022: 17,5 miliona EUR) i u odnosu na prethodnu godinu su se povećali za 16% dok se odnos troškova i prihoda smanjio sa 57,9% na 55,4%.

Na kraju godine ukupna aktiva je iznosila 819 miliona EUR (2022: 752 miliona EUR) i povećala se za 8,9% u odnosu na 2022. godinu.

Neto krediti klijentima na kraju 2023. godine iznosili su 496 miliona EUR i bili su za 9,2% veći u odnosu na kraj 2022. godine (2022: 454 miliona EUR). Prema podacima koje objavljuje Centralna banka Crne Gore, tržišni udio Erste banke u kreditima klijentima je na kraju decembra 2023. godine iznosio 14,76% i bilježi rast od 0,08 pp u odnosu na 2022. godinu.

Kreditni rast na bankarskom tržištu je u 2023. godini iznosio 7,4%. Bankarski sektor u segmentu kreditiranja stanovništva ostvario je rast od 4,5% na godišnjem nivou, dok su krediti pravnim licima porasli za 3%. Bruto portfelj Erste banke stanovništva je na kraju 2023. godine iznosio 271,7 miliona EUR a pravnih lica 246,8 miliona EUR.

Tokom 2023. godine ukupni depoziti klijenata Erste banke povećani su za 18,8% i iznose 553,2 miliona EUR na kraju 2023. godine (2022: 465,6 miliona EUR), od čega se na depozite stanovništva odnosi 247,7 miliona EUR, a na depozite pravnih lica 305,5 miliona EUR.

Broj ukupnih klijenata u segmentu stanovništva na kraju 2023. iznosio je 108,8 hiljada, odnosno 7,64% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Smanjenje je uzrokovano jednokratnom akcijom gašenja 17 hiljada neaktivnih računa. Od februara do kraja godine je ponovo zabilježen rast od 5,83% (sa 102,8 hiljade na 108,8 hiljada). Broj aktivnih klijenata je porastao za 10,6% a zabilježen je i porast broja računa za uplatu zarada od 10,4%.

Sektor stanovništva je zabilježio kamatne prihode od 17,54 miliona EUR što predstavlja rast u odnosu na prošlu godinu od 7,61%. Ukupan kreditni portfelj je porastao za 8,21 miliona EUR (3,1%), tako da je na kraju godine iznosio 273,12 miliona EUR

Najveći udio u novim plasmanima imali su gotovinski krediti (69,36%), a zatim stambeni krediti (21,10%).

Nekamatni prihodi su porasli 27,62% na iznos od 6,82 miliona EUR.

Prema podacima od decembra 2023. godine, tržišno učešće Banke u kreditima stanovništva u odnosu na 2022. godinu je manje i iznosi 15,67% (2022: 16,6%). Depozitni portfelj rezidenata je porastao tokom 2023. godine za 21,5 miliona EUR ili 11,91%, dok je tržišno učešće poraslo za 0,02 p.p. i iznosi 10,64%.

U segmentu poslovanja s pravnim licima u segmentu finansiranja rezidenata, u toku 2023. godine zabilježen je rast tržišnog udjela kredita za 1 p.p., odnosno sa 14,15% na 15,15% zahvaljujući rastu portfelja u iznosu od 30,2 miliona EUR ili 13,93% u poređenju sa rastom tržišta od 5,25%. Rast depozita privrede Erste bank AD Podgorica u istom razdoblju iznosio je 63,1 miliona EUR što predstavlja rast od 26,04%. Tržišni udio depozita rezidentnih pravnih lica povećao se 10,96 % na 13,34% na kraju 2023. godine.

Kamatni prihodi u Sektoru poslovanja sa privredom su u 2023. godini porasli za 66,2% (sa 7,29 miliona EUR na 12,12 miliona EUR) u odnosu na prethodnu godinu.

Tokom 2023. godine u Sektoru privrede se povećao broj aktivnih klijenata za 9,06% na 4.492 pravna lica, što je pridonijelo rastu svih kategorija nekamatnih prihoda u ukupnom iznosu od 11,32%. Nakon integracije, S-leasing d.o.o. pripojen je Erste Bank AD Podgorica u okviru Sektora privrede, čija je pretpostavka daljeg rasta ovog segmenta uspješno i potvrđena u 2023.godini.

Direktni kanali

Kartično poslovanje

U 2023. Banka bilježi rast od 4% u broju aktivnih kartica, te je njihov broj iznosio 77,8 hiljada.

Ukupan broj transakcija platnim karticama u 2023. je porastao 26% na 7,5 miliona EUR. Ostvareni rast u broju transakcija debitnom platnom karticom bio je 26%, dok su transakcije kreditnom platnom karticom zabilježile pad od 1%.

Ukupan promet ostvaren platnim karticama Banke u 2023. u odnosu na 2022. je porastao za 25% i iznosio je 289,1 miliona EUR. Rast prometa debitnim platnim karticama iznosio je 25%, dok su transakcije kreditnim platnim karticama zabilježen rast od 11%.

U 2023. mreža bankomata je proširena za 1 novi uređaj, na ukupno 63 bankomata. Ukupan broj transakcija na bankomatima u 2023. je zabilježio rast od 17% i iznosio je 1,4 miliona transakcija. Ukupan promet platnim karticama na bankomatima Banke u 2023. iznosio je 327,9 miliona EUR ili 32% više u odnosu na 2022. godinu. Dostupnost bankomata ili SLA bankomata za 2023. godinu bio je 98,6%.

Digitalno bankarstvo

Broj korisnika elektronskog bankarstva u 2023. bio je 16,5 hiljada, što predstavlja rast od 28% u odnosu na 2022. godinu.

Ukupan broj naloga realizovanih putem elektronskog bankarstva u ukupnom platnom prometu Banke bio je 619,7 hiljada što predstavlja rast od 18%. U ukupnom broju realizovanih naloga ostvarenog putem elektronskog bankarstva u platnom prometu, strukturom broja naloga prednjače poslovni subjekti sa učešćem od 75%.

Udio broja naloga ostvarenih elektronskim i mobilnim bankarstvom u odnosu na ukupan broj platnih naloga realizovanog u platnom prometu fizičkih lica je bio čine 37% na kraju 2023, dok je udio pravnih lica bio 53%. Zbirno učešće elektronskih naloga u odnosu na obične naloge u platnom prometu bio je 48%. Ukupan promet naloga realizovanih elektronskim putem u platnom prometu je porastao za 277,4 miliona EUR i iznosio je 976,6 miliona EUR.

Broj korisnika mBanking aplikacije za fizička lica na kraju 2023. godine je 13,3 hiljada, što predstavlja povećanje od 34% u odnosu na 2022. Broj naloga realizovanih putem mBanking-a na kraju 2023. bio je 136,2 hiljade, što predstavlja rast od 16% u odnosu na 2022.

Broj korisnika Erste Info servisa u 2023. godini je porastao za 17% i dostigao je broj od 42,9 hiljada

Upravljanje rizicima

Banka je 2023. godinu završila kao jako kapitalizovana banka sa koeficijentom adekvatnosti ukupnog kapitala od 25% koji je znatno iznad zakonskog minimuma od 8%, dodatno uvećanim u odnosu na 2022. godinu. Uključivanjem dobiti ostvarene 2023. godine, u iznosu od 15,6 mil EUR, očekuje se dodatno povećanje koeficijenta adekvatnosti ukupnog kapitala. Vrlo jaka kapitalna pozicija omogućava Banci nesmetani budući rast i razvoj bez potreba pribavljanja dodatnog kapitala.

Sveukupni rizični profil Banke u 2023. godini bio je na vrlo zadovoljavajućem nivou s obzirom da je nakon izlaska iz COVID krize, akuelna kriza izazvana napadom Rusije na Ukrajinu koja se prvenstveno reflektovala u produženoj visokoj inflaciji.

Udio NPL kredita je na približno istom nivou kao prethodne godine i iznosio je 4,7%. Pokrivenost NPL kredita rezervama je visoka i iznosila je preko 95% na kraju 2023. godine i značajno je iznad prosjeka tržišta. Pokrivenost NPL-a samo posebnim rezervama je iznosila visokih 69%. Trošak rizika je u 2023. godini bio negativan (prilhod) i imao je pozitivan uticaj na rezultat Banke.

Usljed globalne krize izazvane napadom Rusije na Ukrajinu, čiji se krajnji dometi još uvijek ne mogu izmjeriti, zadržan je ranije preduzeti set prudencionih mjera u pogledu ojačavanja otpornosti Banke.

Likvidnost Banke je jaka – svi pokazatelji likvidnosti su značajno iznad zakonskih i Internih minimuma. Izloženost tržišnom riziku je i tokom 2023. godine ostala na niskom nivou.

b) Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

- Članovi Nadzornog odbora na 31.12.2023. godine su:

Christoph Schöfböck - Predsjednik
Krešimir Barić - Zamjenik predsjednika
Sophie Pieringer - članica
Željko Uljarević – nezavisni član
Biljana Šćekić – nezavisna članica

- Članovi Upravnog odbora na 31.12.2023. godine su:

Aleksa Lukić - Predsjednik Upravnog odbora
Damir Ivaštinović – član Upravnog odbora
Darko Keković – član Upravnog odbora

- Članovi Revizorskog odbora Banke na 31.12.2023. godine su:

Krešimir Barić - Predsjednik
Vlatka Bogdanović – Članica
Natalija Grbln – Članica

Dodatno u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama koji je u primjeni od 01.01.2022. imenovani su i odbori Nadzornog odbora i to:

- Članovi Odbora za rizike

Sophie Pieringer - Predsjednica
Christoph Schoefboeck - Član
Biljana Šćekić- Članica

- Članovi Odbora za primanja

Christoph Schoefboeck- Predsjednik
Krešimir Barić- Član
Biljana Šćekić- Članica

- Članovi Odbor za imenovanja

Željko Uljarević- Predsjednik
Sophie Pieringer- Član
Christoph Schoefboeck-Član

3) Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine

Erste Bank AD Podgorica, kao dio Erste Grupe, odgovorno pristupa svom poslu i posvećena je zaštiti životne sredine. Svjesna značaja zaštite životne sredine, priznaje važnost uključivanja ekoloških pitanja u svakodnevne poslovne odluke i aktivnosti.

Erste Bank AD Podgorica se ujedno i obavezala da sprovodi politiku zaštite životne sredine i time poštuje načela održivog poslovanja. Naime, očuvanje životne sredine nužan je preduslov održivog razvoja te osiguranja zdrave budućnosti zajednice. Kroz primjenu politike zaštite životne sredine Erste Bank AD Podgorica želi odgovorno upravljati resursima koje koristi u svakodnevnom poslovanju kao što su energenti, voda, papir i otpad. Ovim doprinosi čistijoj i sigurnijoj okolini i ispunjava očekivanja svojih klijenata, vlasnika, zaposlenih, pa i šire javnosti.

Kako bi postigla svoje ciljeve Erste Bank AD Podgorica je uvela Sistem menadžmenta zaštite životne sredine, koji je u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2015. Prije samog uvođenja Sistema menadžmenta zaštite životne sredine, banka je usvojila i Politiku za strategiju zaštite okoline, uštede energije i očuvanja klime. Saglasno ovome, Banka je prilikom kupovine i ulaganja u prostor nove upravne zgrade Banke, vodila računa i izdvojila dodatna sredstva kako bi sprovela osnovna načela ove dvije politike, te je odrađeno sljedeće:

- pri kupovini poslovnog prostora odabran je objekat koji je izgrađen kao energetski efikasan objekat
- kako bi se racionalno upravljalo potrošnjom električne energije, uveden BMS (Building Management System) - sistem automatskog upravljanja sistemima klimatizacije i ventilacije, rasvjete, prozorskih screen panela
- uvedeno je centralizovano štampanje
- potpisan sporazum o poslovno - tehničkoj saradnji sa NVO "Zeleno Srce - Green Heart" za projekat reciklaže i prikupljanje elektronskog otpada i kancelarijskog papira
- smanjena štampa dokumentacije, te usvojeno čuvanje u elektronskoj formi
- kako bi se smanjila emisija CO₂, usvojen plan da učešće električnih vozila u voznom parku Banke bude 25% do 2025. godine, a do 2030. godine kompletan vozni park će činiti električna vozila
- redovno se sprovodi revizija standarda ISO 14001:2015. Posljednja je sprovedena krajem 2023. godine te je dobijen pozitivan izvještaj sa manjim predlozima za korisna poboljšanja koje će Banka uzeti u razmatranje i sprovesti u narednom periodu
- Tokom 2023. godine Banka je započela uspostavljanje sveobuhvatnog ESG okvira (životna sredina, društveni rizici i rizici upravljanja) kroz formiranje nadležne organizacione jedinice i pokretanje projekta u saradnji sa EFSE (Evropski fond za jugoistočnu Evropu). Fokus

projekata je poboljšanje ESG menadžementa što podrazumijeva i savjetovanje klijenata u oblasti održivosti kao i sprovođenje edukacija za zaposlene o standardima ESG-a sa ciljem podizanja svijesti o ovoj veoma značajnoj i aktuelnoj oblasti ne samo za Banku, već i za grupaciju kojoj pripada.

Navedenim pristupom Erste Bank AD Podgorica želi podstaknuti i druge da pokažu vlastitu odgovornost prema zaštiti životne sredine te korporativnu odgovornost prema zaposlenima, trećim stranama i javnosti.

4) Planirani budući razvoj

Orijentacija ka klijentu obilježice poslovanje Erste banke i u 2024. godini, a fokus će biti na stvaranju trajnih odnosa s klijentima, kojima je Erste pouzdan partner u realizaciji njihovih finansijskih potreba i poslovnih planova. Otvaranje novih mogućnosti za građane i privredu, u skladu sa zajedničkom vizijom „Mi gradimo finansijsko zdravlje“, širenje dostupnosti kreditnih proizvoda i primjena savremenih inovativnih rješenja koje donosi trend digitalizacije, biće u središtu naših aktivnosti i u periodu koji je pred nama.

5) Podaci o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih

Banka ulaže u edukaciju i razvoj zaposlenih shodno Politici edukacije i razvoja. Programi i aktivnosti edukacije i razvoja odgovaraju i usmjereni su na potrebe klijenata, tržišta i Banke i povezani su sa poslom i zadacima koje zaposleni obavljaju ili bi ih trebali obavljati u skoroj budućnosti. Svake godine shodno planu edukacije Banka sprovodi programe u cilju povećanja vještina i znanja zaposlenih.

6) Informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela

U toku 2023. godine nije bilo otkupa sopstvenih akcija i udjela.

7) Postojanje poslovnih jedinica

Banka ne posjeduje nezavisne poslovne jedinice.

Banka obavlja svoje aktivnosti preko sjedišta Banke i šesnaest filijala lociranih u Podgorici, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Baru, Kotoru, Ulcinju, Budvi, Herceg Novom, Rožajima, Cetinju i Tivtu i jednu ekspozituru lociranu u Kolašinu.

8) Podaci o finansijskim instrumentima koji se koriste ako su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka

Informacije su sastavni dio Napomena uz Godišnje finansijske iskaze za 2023. godinu revidirane od strane nezavisnog revizora.

9) Informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom pravnog lica, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitaka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika

Informacije su sastavni dio Napomena uz Godišnje finansijske iskaze za 2023. godinu revidirane od strane nezavisnog revizora.

10) Informacije o izloženosti pravnog lica rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka

Informacije su sastavni dio Napomena uz Godišnje finansijske iskaze za 2023. godinu revidirane od strane nezavisnog revizora.

11) Ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita

Informacije su sastavni dio Napomena uz Godišnje finansijske iskaze za 2023. godinu revidirane od strane nezavisnog revizora.

Banka ne priprema konsolidovane finansijske iskaze.

Nefinansijski izvještaj

Član 14.

Velika pravna lica i matična pravna lica, velike grupe koja u poslovnoj godini, na datum bilansa stanja imaju više od 500 zaposlenih, dužna su da u izvještaju menadžmenta ili kroz poseban nefinansijski izvještaj, uključe informacije potrebne za uvid u razvoj, poslovne rezultate i položaj pravnog lica sa učincima njegovih aktivnosti koje se odnose **najmanje na socijalna i kadrovska pitanja, pitanja zaštite životne sredine, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije**, koji sadrži naročito:

1) Kratak opis poslovnog modela pravnog lica

Banka svojim politikama i poslovnom praksom tretira socijalna i kadrovska pitanja, zaštitu životne sredine kao i borbu protiv korupcije.

2) Opis politika pravnog lica u vezi sa socijalnim i kadrovskim pitanjima, pitanjima zaštite životne sredine, poštovanja ljudskih prava, borbu protiv korupcije, uključujući postupke osnovnih analiza koje se sprovode

Socijalna i kadrovska pitanja, poštovanje ljudskih prava

Kolektivni ugovor Erste Bank AD Podgorica – kojim se utvrđuju prava, obaveze i odgovornosti iz rada i po osnovu rada, postupak zaključivanja ugovora o radu, zarade, naknade zarada i druga

primanja, prigodne isplate, druga materijalna i nematerijalna prava zaposlenih, povrede radnih obaveza, postupak izmjene i dopune Kolektivnog ugovora, međusobni odnosi potpisnika Kolektivnog ugovora, prava koja regulišu rad sindikalnih organizacija kod Poslodavca i druga pitanja od značaja za zaposlenog kod Erste Bank AD Podgorica i za Poslodavca.

- **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta** – utvrđuje organizaciju Banke, definiše organizacione jedinice Banke i osnovni sadržaj njihovog rada i način rukovođenja, utvrđuje radna mjesta, opis poslova radnih mjesta, vještine i radno iskustvo, vrsta i stepen stručne spreme, odnosno nivoa obrazovanja i zanimanja.
- **Politika primanja** – definiše okvir fiksnog i varijabilnog nagrađivanja zaposlenih u Erste Bank AD Podgorica.
- **Politika zapošljavanja** - definiše osnovne principe i proces zapošljavanja Internih i eksternih kandidata u Erste Bank AD Podgorica uloge i odgovornosti, kao i prava i obaveze zaposlenih i rukovodilaca u tom procesu.
- **Politika edukacije i razvoja** - definiše okvir za sprovođenje edukacije te principe poslovnog i ličnog razvoja zaposlenih u Erste Bank AD Podgorica.
- **Uputstvo o prekovremenom radu** - definiše pojam prekovremenog rada, proces odobravanja, način plaćanja te pravila evidencije prekovremenog rada za zaposlene Banke.
- **Uputstvo za službena putovanja** - sistematizovan pristup planiranju i realizaciji službenih putovanja kako bismo obezbijedili efikasnije, kvalitetnije i racionalnije upravljanje ovim procesom, kao i unaprjeđenje kvaliteta interne usluge.
- **Pravilnik o sistemu upravljanja učinkom** – definiše spuštanje strateških ciljeva Banke na zaposlene, povezivanje rezultata pojedinca s uspjehom Banke, povećanje efikasnosti i efektivnosti rada.
- **Politika upravljanja internim kvalitetom usluge** – definiše proces praćenja i razvoja internog kvaliteta za različite grupe internih usluga.
- **Procedura za obavljanje stručne studentske/učeničke prakse** - definiše način angažmana studenata i učenika na praksi u Banci.
- **Procedura za utvrđivanje identifikovanih zaposlenih** - opisuje zadatke, odgovornosti i glavne korake vezane za proces utvrđivanja, dokumentaciju i odobrenja popisa identifikovanih zaposlenih u Erste Bank AD Podgorica, kako bi se ispunili regulatorni zahtjevi iz EU regulativa.
- **Uputstvo za uvođenje u posao** - predstavlja sistematizovan pristup socijalizaciji i orijentaciji novog zaposlenog kako bi se pravovremeno definisali uslovi, ciljevi i način rada i saradnje u organizaciji.

- Procedura za procjenu prikladnosti kandidata u procesu selekcije - reguliše način sprovođenja provjere kandidata u toku procesa zapošljavanja.
- Uputstvo za utvrđivanje dvogodišnjeg prosjeka fiksnih primanja kontrolnih funkcija u Erste bank AD Podgorica - definiše osnovne elemente postupka utvrđivanja dvogodišnjeg prosjeka fiksnih primanja zaposlenih koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija u Banci s ciljem pozicioniranja minimalne bruto zarade zaposlenog.
- Procedura o procjeni primjerenosti ključnih funkcija - opisuje kriterijume, zadatke, odgovornosti i glavne aktivnosti vezane za imenovanje, ponovno imenovanje i ponovnu procjenu primjerenosti ključnih funkcija u Erste Bank AD Podgorica.
- Politika raznovrsnosti i uključenosti - utvrđuju se okvir i smjernice raznovrsnosti i uključenosti unutar Erste banke te se definišu načela i uputstva za upravljanje integracijom raznovrsnosti u korporativnu kulturu i poslovanje.

Erste banci je u novembru 2021. uručen Certifikat Poslodavac Partner (CEP), nagrada za 2020. godinu, renomirano priznanje koje kompanijama iz regiona dodjeljuje hrvatska konsultantska kuća SELECTIO za pokazanu izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima. Resertifikacija rađena u 2023. za 2021. je uprkos postroženim kriterijumima za dobijanje sertifikata takođe urađena vrlo uspješno, sa visokom ocjenom naročito u oblasti: Uvođenje i razvoj. Krajem 2023 počeo je proces resertifikacije za 2022. godinu uz očekivanja za potvrdu uspješnosti.

Krajem 2023. godine otpočet je pilot projekat kroz aplikaciju Heartcount, koji će se nastaviti u punoj primjeni 2024. a koja predstavlja alatku opremljenu vještačkom inteligencijom, koja mjeri satisfakciju na poslu putem praćenja rezultata i odnosa (blagostanje, lični razvoj, odnos prema kompaniji, odnos sa kolegama, odnos sa menadžmentom, povratne informacije i pohvale, produktivnost i efikasnost, zadovoljstvo poslom) koji utiču na satisfakciju na poslu.

Tokom 2023. godine započeta je edukacija „Vertikalna transformacija prodajne organizacije Banke“ za Retail i Corporate koja će u trajanju od 2 godine sistematizovano i sveobuhvatno osnažiti prodajne timove i uvezati njihova znanja i sposobnosti sa tržišnim promjenama.

Osim eksternih edukacija poput: resertifikacija direktora filijala u Sektoru stanovništva, edukacija za Razvojne (programerske) timove u okviru Sektora IT&Organizacije, Erste Wiener program edukacija iz oblasti osiguranja za kompletnu mrežu Retail-a, SQL i PowerBI edukacija za ne-IT cjeline u cilju razvoja znanja koja će unaprijediti produktivnost u dijelu statistike i izvještavanja, više modulskih edukacija za Project menadžere, i interne edukacije su iznijele veliki dio potreba za održavanjem kontinuiteta znanja kao i praćenje usklađivanja sa procedurama i politikama na lokalnom i grupnom nivou. Tu bi naveli sledeće: edukacije Fraud-a i AML-a, informacione sigurnosti, operativnih rizika i upravljanja sukobom interesa. Jedan od internih projekata koji je započeo tokom 2023. godine i sprovodiće se u narednoj jeste Planiranje naslednika koji za cilj ima jačanje backup-a u dijelu izvršnih i rukovodećih funkcija kao i identifikaciju potencijala i talenata sa ciljem snaženja njihovih stručnih i leader-skih kompetencija u budućnosti.

Borba protiv korupcije

Upravni odbor Banke je, u cilju uspješne borbe protiv svih oblika koruptivne aktivnosti usvojio sljedeće interne akte:

Politiku upravljanja sukobom interesa i antikorupcije - Banka u svom poslovanju primjenjuje najviše etičke standarde korporativnog upravljanja i individualnog ponašanja. Banka ulazi u nova poslovna područja ukoliko je poslovanje u potpunosti u skladu sa pozitivnim propisima te se zasniva na integritetu i najvišim etičkim standardima. Okruženje za rad zaposlenih mora biti oslobođeno od bilo kakvih neprimjerenih uticaja i ponašanja. Iako sukob interesa nije uvijek moguće u potpunosti izbjeći, važno ga je na vrijeme identifikovati i njime upravljati kako se ne bi narušio ugled Banke. Stvarnim, potencijalnim ili prividnim sukobom interesa mora se ispravno upravljati od trenutka njegove identifikacije. Politika se zasniva na "Izjavi o svrsi" i "Kodeksu ponašanja" te se njome uspostavljaju odgovornosti i odgovarajući poslovni procesi u cilju upravljanja sukobom interesa i rizicima koji iz njega proizlaze te suzbijanja korupcije i davanja/primanja mita u poslovanju Banke. Na osnovu Kodeksa ponašanja i Izjave o svrsi, Banka se obavezala da primjenjuje stroga i obavezujuća pravila u cilju suzbijanja korupcije i davanja/primanja mita te upravljanja sukobom interesa, a što se nastoji postići načellima i pravillima ove Politike.

Banka je oformila i vodi evidenciju vanposlovnih aktivnosti zaposlenih Banke u cilju praćenja mogućih sukoba interesa te upravljanja istim. Dodatno, Banka vodi evidencije vezano za trgovine zaposlenih hartijama od vrijednosti. Određeni zaposleni podliježu posebnim obavezama a vezano za trgovinu hartijama od vrijednosti itd. a sve u skladu sa internim aktima Banke koji precizno uređuju ova pitanja.

- Politika upravljanja rizikom prevare - definiše okvir i minimalne zahtjeve/standarde za upravljanje rizikom prevare.
- Politika o zviždačima – propisuje osnovna načela, uređuje postupak unutrašnjeg prijavljivanja nepravilnosti te pruža osnov za efikasnu zaštitu lica koje je prijavilo nepravilnost odnosno zviždača (eng. whistleblower). Politikom je propisan postupak imenovanja osobe od povjerenja i njenog zamjenika, njihova ovlašćenja i odgovornosti i ovlašćenja Whistleblowing kancelarije i Whistleblowing odbora. Postupak unutrašnjeg ispitivanja i upravljanja prijavama nepravilnosti odnosno whistleblowing proces obuhvata prijavu nepravilnosti koje predstavljaju kršenja zakona i drugih propisa, a koja su povezane s obavljanjem poslova za Banku. Whistleblowing program uključuje prijavu sljedećih vrsta nepravilnosti, pritom ne ograničavajući se na iste:
  - Finansijske usluge, finansijske proizvode i finansijska tržišta
  - Finansijski kriminal (prevara, pronevjera, protivpravno prisvajanje itd.)
  - Krađa (fizičke imovine i informacija)
  - Povreda propisa vezanih za tržište i hartije od vrijednosti (trgovanje na bazi povlašćenih informacija, manipulacije tržištem)
  - Sukobi interesa koji nisu vezani za transakcije hartijama od vrijednosti (pozivnice, pokloni, vanposlovne aktivnosti, međukompanijski odnosi, itd.)
  - Pranje novca/finansiranje terorizma
  - Sigurnost i usklađenost proizvoda
  - Zaštitu okoline
  - Zaštitu potrošača
  - Zaštitu privatnosti i podataka o ličnosti, kao i sigurnost mrežnih i informacionih sistema

- Povrede koje se odnose na unutarnje tržište u odnosu na radnje kojima se krše pravila o porezu na dobit ili aranžmane čija je svrha ostvariti poresku prednost koja je u suprotnosti s ciljem ili svrhom primjenjivog zakonodavstva o porezu na dobit. Nepravilnosti koje se odnose na druge odredbe nacionalnog prava ako se takvim kršenjem ugrožava i javni interes
- Kršenje propisa koji uređuju poslovanje i nadzor kreditnih institucija
- Postupanje protivno aktima Banke, pravilima struke i etičkim principima
- Ugrožavanje zdravlja i sigurnosti zaposlenih i drugih osoba koje obavljaju poslove za Banku
- Skrivanje bilo koje informacije koja ukazuje na neko od navedenih ponašanja.
- Ovom Politikom propisuju se okvir i uslovi pod kojima zviždač može prijaviti navedene nepravilnosti i uređuje proces upravljanja dobijenim prijavama nepravilnosti.

- Kodeks ponašanja Erste Bank AD Podgorica (posljednje izmjene i dopune usvojene na sjednici Upravnog odbora u martu 2023. godine) je dokument koji uređuje ponašanje zaposlenih u Banci, definiše koja se ponašanja smatraju neprihvatljivim te određuje da usmjerenost na ostvarivanje profita ne smije biti opravdanje za kršenje propisa i standarda. Tekst daje posebni osvrt na važnost usklađenosti poslovanja sa propisima te uspostavljanja mehanizama za sprječavanje korupcije i sl.

Dodatno Služba za usklađenost u saradnji sa Službom za sprječavanje prevara, Službom za sprječavanje pranja novca i Službom za upravljanje operativnim i IKT rizicima i ESG učestvuje u izradi procjena o postojanju nefinansijskih rizika u situacijama kada organizacione jedinice koje čine prvu liniju odbrane procijene da bi moglo doći do nastanka nefinansijskog rizika. Procjena se sprovodi u postupku odobravanja plasmana za postojeće klijente ili uspostavljanja poslovnog odnosa sa novim klijentom.

Svi interni akti se periodično ažuriraju ili se potvrđuje njihova adekvatnost u slučajevima kada nije potrebno vršiti izmjene i dopune.

Zaštita životne sredine

Erste Bank AD Podgorica se obavezala da sprovodi politiku zaštite životne sredine i time poštuje načela održivog poslovanja. Naime, očuvanje životne sredine nužan je preduslov održivog razvoja te osiguranja zdrave budućnosti zajednice.

Kroz primjenu politike zaštite životne sredine Erste Bank AD Podgorica želi odgovorno upravljati resursima koje koristi u svakodnevnom poslovanju, na primjer energente, potrošnja vode, papira i upravljanje otpadom. Ovim doprinosi čistijoj i sigurnijoj okolini i ispunjava očekivanja svojih klijenata, vlasnika, zaposlenih, pa i šire javnosti.

Kako bi postigla svoje ciljeve Erste Bank AD je uvela Sistem menadžmenta zaštite životne sredine, koji je u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2015 te je posvećena sljedećem:

- očuvanju prirodnih resursa odgovornim korišćenjem energije i vode te sistemskim radom na povećanju energetske efikasnosti;
- ispunjavanju svih važećih zakonskih propisa;

- korišćenju recikliranog papira te kontinuiranom radu na smanjivanju otpadnog papira uvođenjem postupne digitalizacije poslovanja – uvođenje DMS-a;
- skupljanje papira i odnošenje na reciklažu
- uvođenju sistema razvrstavanja otpada te aktivnoj promociji odgovornog upravljanja otpadom među zaposlenima;
- izbacivanje plastičnih ambalaža iz upotrebe – plastičnih boca za vodu
- smanjenje upotrebe plastičnih foldera u kancelarijskom poslovanju
- skupljanje elektronskog otpada i organizovanje odnošenja kroz saradnju sa registrovanim organizacijama
- smanjenju štetnih emisija odabirom i korišćenjem električne energije iz obnovljivih izvora;
- na krovu upravne zgrade Banke izgrađene su i puštene u rad 3 integrisane solarne elektrane ukupne snage 50KW
- usvojen plan nastavka izgradnje integrisanih solarnih elektrana
- nabavka službenih vozila sa smanjenom emisijom CO²;
- aktivno učestvuje i podržava akcije ozeljenjavanja i sadnje drveća;
- čišćenje parkova nakon požara
- godišnji plan donacija parkinga za bicikla, drvenih i solarnih klupa;
- osiguranju potrebnih resursa za sprovođenje postavljenih ciljeva i aktivnosti.

Navedenim pristupom Erste Bank AD Podgorica želi podstaknuti i druge da pokažu vlastitu odgovornost prema zaštiti životne sredine te korporativnu odgovornost prema zaposlenima, trećim stranama i javnosti.

3) Rezultati preduzetih mjera

Borba protiv korupcije

U skladu sa obavezama koje su propisane gore navedenim internim aktima zaposleni redovno prijavljuje vanposlovne aktivnosti i traže odgovarajuća odobrenja od nadležnih organa za obavljanje istih. Internim aktima uređena je obaveza prijave poslovnih poklona i druge obaveze zaposlenih vezano za ovu oblast. Dodatno zaposleni prijavljuje i transakcije hartijama od vrijednosti. U posmatranom izvještajnom periodu nije bilo prijava preko kanala komunikacije koje je uspostavila Politika o zviždačima. Rizikom prevare upravlja se u skladu sa Politikom upravljanja rizikom prevare i ostalim internim aktima Službe za sprječavanje prevara.

Zaštita životne sredine

Efektii uvedenih mjera po standardu ISO 14001:2015 za 2023. godinu u odnosu na 2022. godinu :

- potrošnja električne energije (mjereno po m²) u odnosu na 2022. godinu je smanjena za 3.9%,
- potrošnja vode je smanjena za 7.0% u odnosu na 2022. godinu,
- potrošnja papira za štampanje je smanjena za 6.86% u odnosu na prethodnu godinu.

4) Osnovni rizici povezani sa pitanjima iz tačke 2 ovog stava, koji se odnose na poslovanje pravnog lica, uključujući, kad je potrebno poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne učinke u tim oblastima, kao i način upravlja tim rizicima

Rizikom usklađenosti upravlja se na način koji je propisan internim aktima Službe za usklađenost. U skladu sa internim aktima vrši se procjena rizika usklađenosti i predviđaju se mjere koje ovaj rizik eliminišu ili umanjuju kroz Plan rada Službe. Dodatno rizik usklađenosti vezan za određene poslovne odnose u zavisnosti od potrebe procjenjuje se u skladu sa Uputstvom za procjenu nefinansijskih rizika. U krajnjem, donosilac odluke su nadležni organi Banke koji nisu obavezni da postupe u skladu sa mišljenjem, odnosno mogu da donesu odluku o prihvatanju rizika.

5) Nefinansijski ključni pokazatelji uspješnosti od značaja za određeno poslovanje

Ako pravno lice ne sprovodi mjere iz stava 1 ovog člana dužno je da u nefinansijskom izvještaju navede primjereno objašnjenje za njihovo nesprovođenje. U nefinansijskom izvještaju iz stava 1 ovog člana, po potrebi se uključuju upućivanja na iznose iskazane u godišnjim finansijskim izvještajima kao i dodatna objašnjenja tih iznosa. Izuzetno, ako organi upravljanja i nadzorni odbor ocijene da objavljivanje-uključivanje informacija o predstojećim poslovnim događajima ili pitanjima tokom pregovora mogu nanijeti ozbiljnu štetu poslovnom položaju pravnog lica, uz obrazloženo mišljenje mogu iz izvještaja menadžmenta ili nefinansijskog izvještaja te informacije isključiti. Ako pravno lice pripremi poseban nefinansijski izvještaj koji se odnosi na određenu poslovnu godinu, nije dužno da sačini nefinansijski izvještaj, ako poseban izvještaj objavi sa izvještajem menadžmenta ili na internet stranici na koju se upućuje u izvještaju menadžmenta u roku koji nije duži od šest mjeseci od datuma na koji je sastavljen bilans stanja.

Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja Član 15.

1) Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Banka se nije obavezala na primjenu kodeksa korporativnog upravljanja ali je sistem korporativnog upravljanja u potpunosti usklađen sa zakonskom regulativom Crne Gore.

2) Informacije o:

- kodeksu korporativnog upravljanja koji je pravno lice dužno da primjenjuje;
- kodeksu korporativnog upravljanja koji pravno lice dobrovoljno primjenjuje;
- primijenjenim mjerama korporativnog upravljanja čija primjena nije obavezna u skladu sa ovim zakonom.

Korporativno upravljanje u Banci je tokom 2023. godine bilo organizovano u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama. U skladu sa odredbama Zakona o kreditnim institucijama Banka je imala sljedeće organe:

- Skupštinu akcionara;
- Nadzorni odbor;
- Upravni odbor
- Revizorski odbor
- Sekretara.

3) Izjava o odstupanju od primjene obaveznog ili dobrovoljno prihvaćenog kodeksa korporativnog upravljanja, sa navođenjem djelova kodeksa korporativnog upravljanja od kojih odstupa sa razlozima za odstupanje

Banka je sistem korporativnog upravljanja uredila Statutom Banke, a smjernice dobrog korporativnog upravljanja je razvila kroz interna akta Banke i ne postoje odstupanja u njegovoj primjeni.

4) Opis glavnih elemenata sistema unutrašnje kontrole pravnog lica i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja

Banka je uspostavila, održava i na dnevnoj osnovi unapređuje sistem interne kontrole kroz:

1. efikasno i efektivno izvršavanje poslova na svim nivoima nadležnosti u Banci;
2. pouzdanost, blagovremenost i potpunost finansijskih i drugih informacija o poslovanju Banke;
3. usklađenost sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima Banke.

U skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o kreditnim institucijama, u cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, Upravni odbor banke je uspostavio osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini kreditne institucije, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika.

Sistem internih kontrola predstavlja skup procesa i postupaka koji su uspostavljeni za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje efikasnosti i efektivnosti poslovanja kreditne institucije, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, kao i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti poslovanja kreditne institucije.

Banka je uspostavila, održava i unapređuje efikasan sistem internih kontrola, koji odgovara veličini kreditne institucije i stepenu složenosti njenog poslovanja i koji obuhvata:

- 1) odgovarajuću organizacionu strukturu;
- 2) organizacionu kulturu;
- 3) uspostavljanje kontrolnih funkcija;
- 4) adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu dužnosti;
- 5) adekvatne interne kontrole koje su integrisane u poslovne procese i aktivnosti kreditne institucije,
- 6) adekvatne administrativne i računovodstvene postupke

Banka je u skladu sa članovima 120 i 121 Zakona o kreditnim institucijama uspostavila trajne i efikasne kontrolne funkcije sa odgovarajućim ovlaštenjima koja su nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno koje kontrolne funkcije prate i nadziru, srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslova u skladu sa svojim rizičnim profilom i tako da se izbjegava sukob interesa.

Kreditna institucija je uspostavila sljedeće kontrolne funkcije:

- 1) funkciju kontrole rizika;
- 2) funkciju praćenja usklađenosti, i
- 3) funkciju interne revizije.

U skladu sa zakonskom regulativnom, Internim akatima za svaku kontrolnu funkciju propisane su nadležnosti i odgovornosti kontrolnih funkcija, uslovi koje moraju ispunjavati lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija, sadržaj i dinamika izvještavanja kontrolnih funkcija, lica kojima se dostavljaju izvještaji kao i obim i način obavljanja poslova svake funkcije, uključujući i način preispitivanja primjerenosti i efikasnosti kontrolnih funkcija.

Osnovna načela, način dokumentovanja i izvještavanja, te zahtjevi za upravljanje kontrolama u Banci definisani su posebnim procedurama banke koje propisuju odgovornosti za sistem internih kontrola na svim nivoima.

Kontrolne aktivnosti predstavljaju ključni dio sistema Internih kontrola. Tipične kontrolne aktivnosti uključuju, ali nisu ograničene na: samokontrolu, princip dva para očiju; odobrenja ili autorizacije transakcija i aktivnosti; usklađivanja; IT kontrole; provjere dokumenata; revizije; ostale operativne kontrole; upravljačke kontrole; generalno: sve aktivnosti ili mjere da se izbjegne ili smanji vjerovatnoća specifičnog rizičnog događaja ili uticaja.

Služba Interne revizije djeluje kao treća linija odbrane i osigurava objektivnu, nezavisnu reviziju aktivnosti Banke, internih kontrola i sistema upravljanja informacijama kako bi pomogla Upravnom odboru Banke, direktorima druge linije upravljanja i ostalim funkcijama Banke u nadzoru i procjeni učinkovitosti te djelotvornosti sistema Internih kontrola.

Kako bi se utvrdilo, očuvalo i osiguralo da Interna revizija ima dovoljno ovlaštenja za izvršenje svojih zadataka, Nadzorni odbor:

- odobrava Povelju Interne revizije
- odobrava plan Interne revizije temeljen na rizicima i svaku promjenu plana
- odobrava budžet Interne revizije i plan sredstava
- prima obavještenja od Direktora Službe Interne revizije o obavljanju zadataka Interne revizije u odnosu na plan revizije i druga pitanja.
- odobrava odluke u vezi imenovanja i smjenjivanja Direktora Službe interne revizije.
- odobrava nagrađivanje Direktora Službe Interne revizije.
- Informiše se o menadžmentu i Direktoru Službe interne revizije kako bi se utvrdilo da li postoji neprimjereni opseg ili ograničenja resursa.

Interna revizija ima potrebna ovlaštenja da može:

- Imati potpuni, slobodni i neograničeni pristup svim funkcijama, arhivi, imovini i osoblju zaduženom za bilo koji posao. To podrazumijeva sveobuhvatno i neograničeno pravo na informisanje, pravo dobijanja dokumenata, pravo provjere i revizije, pri čemu ni zakon o zaštiti podataka ni druge zakonske odredbe u domaćim i stranim nadležnostima ne predstavljaju prepreku.
- Alocirati sredstva, utvrditi učestalost, odabrati subjekte, utvrditi opseg posla, primijeniti metode potrebne za izvršenje ciljeva revizije te sastaviti izvještaje.
- Dobiti pomoć od potrebnog osoblja, kao i zatražiti usluge unutar i izvan banke, u svrhu završetka angažmana.

Djelokrug rada Interne revizije obuhvata, ali nije ograničeno samo na navedeno, objektivna ispitivanja dokaza u svrhu pružanja nezavisnih procjena odboru, menadžmentu i drugim stranama o adekvatnosti i efikasnosti vođenja, upravljanja rizicima i kontrolnim procesima.

Poslovi funkcije interne revizije podrazumijevaju i:

- 1) ocjenjivanje adekvatnosti sistema upravljanja u kreditnoj instituciji;
- 2) ocjenjivanje adekvatnosti postupanja sa politikama, propisima i drugim zahtjevima, sklonošću preuzimanja rizika i strategijom upravljanja rizicima;
- 3) ocjenjivanje ispravnosti i efikasnosti sprovođenja utvrđenih procedura i usklađenost tih procedura sa važećim propisima i odlukama upravnog odbora i nadzornog odbora;
- 4) ocjenjivanje adekvatnosti, kvaliteta i efikasnosti sprovedenih kontrola i izvještavanja koje obavljaju organizacione jedinice, funkcija kontrole rizika i funkcija praćenja usklađenosti;
- 5) ocjenjivanje ispravnosti i pouzdanosti sistema računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja;
- 6) revizije eksternalizovanih aktivnosti;
- 7) ocjenjivanje strategije i postupke procjene adekvatnosti internog kapitala i interne likvidnosti;
- 8) revizije informacionog sistema;
- 9) provjere pouzdanosti internog i eksternog sistema izvještavanja i blagovremenosti i tačnosti izvještaja propisanih Zakonom, propisima donesenim na osnovu Zakona i drugim propisima;
- 10) ocjenjivanje načina zaštite imovine kreditne institucije;
- 11) ocjenjivanje sistema prikupljanja i validnosti informacija koje se objavljuju u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje javno objavljivanje podataka od strane kreditnih institucija i drugim propisima.
- 12) efikasnost i efektivnost sistema Internih kontrola.

Revizorski odbor je formiran i obavlja poslove u skladu sa Zakonom o reviziji. Revizorski odbor je tijelo Nadzornog odbora koje je odgovorno za nadzor postupka finansijskog izvještavanja, izbor nezavisnog revizora i primanje internih i eksternih rezultata revizije. Njegova je uloga davati savjete i preporuke Nadzornom odboru i donositi odluke u okviru svojih propisa.

Izvještavanje funkcije interne revizije je uspostavljeno na način kako propisuje Odluka o sistemu upravljanja kreditne institucije tj Izvještaj o radu funkcije interne revizije dostavlja se tromjesečno Upravnom odboru i Revizorskom odboru, minimalno polugodišnje Nadzornom odboru i jednom godišnje Centralnoj banci.

- 5) a) Podaci o značajnim direktnim i indirektnim vlasnicima akcija pravnog lica, uključujući indirektno posjedovanje akcija u piramidalnim strukturama i uzajamnim udjelima, vlasnicima hartija od vrijednosti s posebnim pravima kontrole i opisom tih prava, ograničenjima prava glasa (ograničenja prava glasa na određeni procenat, broj glasova,**

periode ograničenja ostvarenja prava glasa) ili ako su u saradnji s pravnim licem finansijska prava iz hartilja od vrijednosti odvojena od njihovog posjedovanja

Erste&Steiermärkische Bank d.d., Hrvatska je vlasnik i posjeduje 100% vlasništva Banke. Banka je član Erste bankarske grupe i njen krajnji vlasnik je Erste Group Bank AG, Vienna, Austria.

b) Pravila imenovanja i opoziva članova uprave, odnosno izvršnih direktora, nadzornog, ili upravnog odbora i statutom izvršenim promjenama ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora, nadzornog ili upravnog odbora, naročito u pogledu emitovanja akcija pravnog lica ili sticanja sopstvenih akcija

Pravila imenovanja i opoziva članova Upravnog odbora, izbora i razrješenja članova Nadzornog odbora te nadležnosti Nadzornog odbora i Upravnog odbora definisani su Zakonom o kreditnim institucijama i to za Nadzorni odbor i radna tijela Nadzornog odbora članovima 43,44,45,46,47,48,49 i 50 a za Upravni odbor članovima 51-58m . Dodatno, pravila i nadležnosti Nadzornog i Upravnog odbora uređeni su i Statutom Banke.

Način rada Nadzornog i Upravnog odbora uređen je poslovnicima o radu ovih tijela.

Emitovanje novih akcija je uređeno Statutom Banke i u nadležnosti je Skupštine akcionara.

6) Opis politike raznolikosti koja se primjenjuje u vezi sa organima upravljanja pravnog lica s obzirom na aspekte (životna dob, pol ili obrazovanje i struka), kao i navođenje ciljeva politike raznolikosti, načina na koji se ona sprovodi i rezultate u izvještajnom periodu, a ako se takva politika ne sprovodi, izvještaj mora da sadrži obrazloženje nesprovođenja

Politikom raznovrsnosti i uključenosti se utvrđuje okvir i smjernice raznovrsnosti i uključenosti unutar Erste banke te se definišu načela i uputstva za upravljanje integracijom raznovrsnosti u korporativnu kulturu i poslovanje. Politikom su definisane uloge i odgovornosti kao i opšte smjernice razvoja, primjene i prilagođavanja ciljeva i strategije raznovrsnosti uključenosti.

Ostvarenje i dugoročni ciljevi za period do 2026. godine u pogledu učešća manje zastupljenog pola u Upravnom i Nadzornom odboru Banke prikazani su u sljedećoj tabeli:

Banka	Cilj 2023	Ostvarenje cilja 2023	Cilj 2026
Udio žena, Upravni odbor i B-1	40%	43%	45%
Udio žena, Nadzorni i Upravni odbor	25%	25%	37.5%

Erste Bank AD Podgorica
Predsjednik Upravnog odbora
Aleksa Lukić